

Паулу Коелю

Дневникът на един маг

О, Мария, зачената без грях, моли се за нас, които търсим помощ от Теб. Амин.

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Двадесет години по-късно...

Седнал съм в парка на един град в Южна Франция.

Гледам планините пред мен и си спомням как преди двайсет години, недалеч от мястото, където се намирам, ги прекосих пеша. Това бяха първите ми стъпки по Пътя на Сантяго.

И така, връщам се назад във времето към един следобед с кафе и минерална вода, разговарящи и преминаващи хора – само че този път съм в равнините на Леон, езикът е испански, приближава рожденият ми ден, вече отдавна не съм в Сен Жан Пие-дьо-Пор, а съм изминал малко повече от половината път до Сантяго де Компостела. Гледам напред, пейзажът е еднообразен и моят водач пие кафе в този бар, който сякаш е изникнал от нищото. Гледам назад – същият еднообразен пейзаж с единствената разлика, че в прахта по земята са се отпечатали подметките на обувките ми. Но това е временно, вятърът ще ги заличи, преди да падне нощта. Всичко ми изглежда нереално. Какво правя на подобно място? Този въпрос продължава да ме преследва, въпреки че вече са минали няколко седмици.

Търся един меч. Изпълнявам ритуал на РАМ – малък орден на Католическата църква, без тайнства и мистерии освен опита да се проникне в символния език на света.

Смятам, че съм бил измамен, че духовното търсене е лишено от смисъл, и логика и че щеше да е по-добре да си бях останал в Бразилия, да се занимавам с това, с което винаги съм се занимавал. Съмнявам се в искреността си по отношение на духовното търсене, тъй като отдавна търся Бог, а той все не ми се явява. Моля се в часовете за молитва, изменявам странни пътища, върша каквото трябва и приемам задачи, които ми се струват абсурдни.

Това е – съмнявам се в искреността си. През всичките тези дни Петрус ми повтаря, че Пътят е за всички, за обикновените хора, и аз се чувствам разочарован. Смятам, че моето голямо усърдие ми отрежда особено място сред малцината избрани, които се доближават до архетиповете на Вселената, Надявам се най-накрая да откроя, че историите за тайното управление на мъдреците от Тибет са верни, както и тези за вълшебните еликсири, способни да породят любов дори и там, където няма привличане. Също и за ритуалите, с които вратите на Рая внезапно се отварят.

Но Петрус ми казва тъкмо обратното – избраните не съществуват. Всички са избрани, когато вместо да си задават въпроса „какво правя тук“, решат да направят нещо, което да събуди желание в гърдите им. В желаните неща са вратите към Рая, любовта, която преобразява, и изборът, който ни води към Бог. Желанието ни свързва със Светия дух, а не стотиците, хилядите прочити на класическите текстове. Волята да повярваш, че животът е чудо, което дава възможност и на другите чудеса да се случват, а не така наречените „тайни ритуали“ или „ордени на посветените“. И накрая, решението на човек да изпълни своята мисия го прави наистина човек, а не теориите, които той развива за тайнствата на живота.

И ето ме мен малко след средата на пътя, който ще ме отведе в Сантяго де Компостела.

В онзи следобед в Леон, през далечната 1986 г., аз все още не зная, че след шест-седем месеца ще напиша книга за това мое приключение, че в душата ми вече броди пастирът Сантяго, тръгнал да търси съкровище, че една млада жена на име Вероника се готви да погълне сънотворни хапчета, за да се самоубие, че Пилар ще стигне до река Пиедра и, плачейки, ще напише своя дневник. Всичко, което зная в момента, е, че съм напрегнат, изнервен, неспособен да разговарям с Петрус, защото съзнавам, че не мога повече да правя каквото съм правил – дори и това да означава да се откажа от сума, която не е за пренебрегване в края на месеца, от известна емоционална стабилност, от работа, която познавам и чиито техники вече съм овладял. Трябва да внеса промяна и да следвам мечтата си, която ми се струва малко детинска, смешна, невъзможна за осъществяване – да стана писател, какъвто винаги съм желал да бъда, но какъвто нямам куража да бъда.

Петрус си допива кафето и минералната вода, иска сметката и настоява веднага да продължим по пътя, тъй като до следващия град остават още няколко километра. Хората продължават да минават и да разговарят, като поглеждат с крайчеца на околото си към двамата поклонници на средна възраст, мислейки си какви чудаци има по света, готови да се опитат да възродят и преживеят едно мъртво минало. Температурата трябва да е около 27° С, тъй като е привечер. За хиляден път се питам какво правя там. И искам ли да внеса промяната? Май не, но в края на краищата този път ме променя. Искам ли да раз-буля загадките? Май да, но този път ме учи, че няма тайни, че, както казва Исус Христос, няма нищо скрито, което да не се открие. И всичко се случва обратно на очакванията ми.

Ставаме и поемаме мълчаливо. Вгълбен съм в мислите си, в собствените си съмнения, а Петрус сигурно се притеснява за работата си в Милано – поне така ми се струва. Той е тук, защото чувства някакъв дълг към Традицията, но вероятно се надява този поход да свърши бързо, за да може да се върне към нещата, които обича да прави...

Почти през целия остатък от вечерта вървим, без да говорим. Все още няма мобилни телефони, факсове, електронна поща. Изолирани сме в нашето принудително съжителство. Сантяго де Компостела е далеч пред нас и аз дори не подозирам, че този път ще ме отведе не само до него, но и до още много други градове по света. Нито аз, нито Петрус знаем, че същия следобед, в равнината на Леон, аз вървя и към Милано, неговия град, където десет години по-късно ще пристигна с книга, наречена „Алхимикът“. Вървя към своята съдба – толкова пъти мечтана и толкова пъти отхвърляна. Вървя към парка на един град в Южна Франция, където има кафе, минерална вода, приятно слънце и писмо от „Обсидиан“. Молят ме да напиша предговора към българското издание на „Дневникът на един маг“.

Мислено потеглям към страната, която посетих преди седем години, за да видя публикувана там историята на моето прераждане.

Паулу Коелю

Сен Мартен, януари, 2006 г.

Когато поехме на поклонение, мислех, че осъществявам една от най-големите мечти на моята младост. За мен ти бе магът Дон Хуан и аз изживях сагата на Кастанеда в търсене на необикновеното.

Но ти смело устоя на всичките ми опити да те превърна в герой, което направи връзката ни доста трудна. Така беше до момента, когато разбрах, че необикновеното се намира на Пътя на обикновените хора. Днес това е най-ценното прозрение в живота ми. То ми позволява да направя всичко и завинаги ще е с мен.

Заради това, че ми помогна да стигна до тази идея, която сега се опитвам да споделя с читателите си, книгата ми е посветена на теб, Петрус.

АВТОРЪТ

Те рекоха: Господи, ето тук има
два меча. Той им отвърна: достатъчни са.

Лука, 22:38

Пролог

И нека пред светото лице на РАМ да докоснете Словото на живота и да получите толкова сила, че да бъдете неговото живо свидетелство навред по Земята!

Учителят вдигна високо новия ми меч, както си беше в ножницата. Пламъците в огнището изпращаха – това бе добър знак, според който ритуалът трябваше да продължи. Тогава аз се наведох и с голи ръце започнах да копая земята пред себе си.

Беше нощта на 2 януари 1986 г. Бяхме високо в планината край морето, близо до местността, позната като Агуляш Неграш или Черните игли. Освен мен и моя Учител присъстваха и жена ми, един мой ученик, местният водач и представител на голямото братство, което обединяваше езотеричните ордени в целия свят, известно под названието Традиция. И петимата, в това число и водачът, който предварително беше уведомен за предстоящото събитие, участваха в провъзгласяването ми за Учител от Ордена на РАМ.

Бях издълбал плитка продълговата дупка в земята. С голяма тържественост докоснах пръстта и произнесох ритуалните слова. Жена ми се приближи и ми поднесе меча, който бях използвал повече от десет години и който през цялото време много пъти ми бе служил при магическите мисии. Поставих меча в направената дупка. После хвърлих отгоре пръст и заравних мястото. Докато вършех това, си спомних изпитанията, през които бях преминал, нещата, които бях научил, и явленията, които бях в състояние да предизвикам само защото притежавах онзи толкова древен и скъп за мен меч. Сега той щеше да бъде погълнат от земята. Желязото на неговото острие и дървото на неговата дръжка щяха да послужат за храна на мястото, откъдето бях почерпил толкова сила.

Учителят се приближи и постави новия ми меч пред мен, там, където бях заровил стария. Тогава всички разпериха ръце, а Учителят, използвайки своята сила, направи така, че около нас да се появи странна светлина, която не осветяваше, но се виждаше и променяше отразения от човешките фигури жълт цвят на огнището. След като извади от ножницата своя меч, той ме докосна с него по раменете и главата и изрече следното:

– По силата и любовта на РАМ те назовавам Учител и Рицар на ордена от днес до края на дните ти. „Р“ като „Ред“, „А“ като „Архилобов“,

„М“ като „Милосърдие“ или на латински RAM – „R“ от „Regnum“, „A“ от „Agnus“, „M“ от „Mundi“. И нека, щом вземеш своя меч, той да не се задържа повече в ножницата, тъй като там ще ръждяса. А щом излезе от ножницата, нека не се прибира обратно, преди да е извършил едно добро дело, преди да е проправил път или да е пролял кръвта на неприятел.

И с върха на своя меч той одраска леко челото ми. От този момент нататък повече не беше нужно да мълча. Не беше необходимо да прикривам онова, на което съм способен, нито да потулвам чудесата, които се бях научил да правя по пътя на Традицията, От този момент нататък аз вече бях маг.

Протегнах ръка, за да взема новия си меч – от стомана, която не ръждяса, и от дърво, което земята не може да разяде. Дръжката беше в черно и червено, а ножницата – черна. Ала щом ръцете ми докоснаха ножницата и понечих да доближа меча до себе си, Учителят се спусна към мен и яростно ме настъпи по пръстите. Извиках от болка и пуснах меча.

Взрях се в него недоумяващо. Необикновената светлина беше изчезнала и от пламъците в огнището лицето на Учителя ми се стори призрачно.

Той ме изгледа студено, повика жена ми и връчи на нея новия меч. После се обърна към мен и каза:

– Отдръпни ръката, която те мами! Пътят на Традицията не е на малцината избрани, а е път на всички хора! Силата, която си мислиш, че притежаваш, не струва пукнатата пара, понеже не е сила, която може да бъде споделена с останалите хора! Ти трябваше да откажеш меча и ако го беше сторил, той щеше да ти бъде даден, защото сърцето ти щеше да е чисто. Но както се и опасявах, в решителния момент ти се подхлъзна и падна. Заради твоята алчност отново ще трябва да тръгнеш да търсиш своя меч. Заради твоето високомерие ще трябва да го търсиш сред обикновените хора. А заради твоето увлечение по мистичното ще трябва много да се бориш, за да постигнеш онова, което тъй щедро щеше да ти бъде дадено.

Сякаш целият ми свят се разпадна. Все още бях на колене, вцепенен, без желание да мисля за каквото и да било. След като вече бях върнал стария си меч на земята, не можех да си го взема обратно. Но след като новият не ми бе даден, трябваше сам да го отвоювам, безпомощен и беззащитен. В деня на върховното ми Небесно посвещаване срещнах яростта на моя Учител, който ме настъпи по пръстите и ме върна на земята.

Водачът угаси огъня, а жена ми дойде при мен и ми помогна да стана. Тя държеше в ръцете си моя нов меч, но според правилата на Традицията аз не можех да го докосна без позволение на моя Учител. Безмълвно прекосихме гората, следвайки фенера на водача, докато накрая стигнахме неравния селски път, където бяхме паркирали колите.

Никой не се сбогува с мен. Жена ми сложи меча в багажника на колата и запали-двигателя. Дълго време мълчахме, докато тя караше бавно, заобикаляйки дупките по пътя.

– Не се тревожи – каза ми най-сетне, опитвайки се да ме окуражи малко. – Сигурна съм, че ще успееш да си го върнеш.

Попитах я какво ѝ е казал Учителят.

– Три неща. Първо, че е трябвало да си вземе топла дреха, понеже горе се оказало по-студено, отколкото предполагал. Второ, че нищо не го е изненадало и че това вече много пъти се е случвало с безброй други хора, стигнали дотам, докъдето и ти. И трето, че твоят меч ще те чака в уречен ден и час на определено място от пътя, който ще трябва да измениш. Аз не знам нито датата, нито часа. Той ми посочи единствено мястото, където трябва да го скрия, за да можеш ти да го намериш.

– И кой е този път? – попитах нервно.

– О, не ми обясни много добре. Каза само да потърсиш на картата на Испания един стар средновековен път, известен като Необикновения път на Сантяго.

Пристигането

Митничарят дълго гледа меча, които жена ми носеше, и попита какво смятаме да правим с него. Аз казах, че един наш приятел ще го оцени, за да го продадем на търг. Лъжата подейства и митничарят ни даде удостоверение, че сме влезли с меча през летище „Бахадас“, и ни каза, че ако имаме проблеми с него на излизане от страната, достатъчно било да покажем документа на митницата.

Отидохме до гишетото за коли под наем и потвърдихме резервацията за два автомобила. Взехме си документите и преди да се разделим, влязохме да хапнем в ресторанта на летището.

Бях прекарал една безсънна нощ в самолета – някаква смесица между страх от полета и страх от онова, което предстоеше да се случи занапред. Но бях съвсем бодър и изпълнен с нетърпение.

– Не се притеснявай – каза жена ми за хиляден път. – Трябва да отидеш до Франция и в Сен Жан Пие-дьо-Пор да потърсиш мадам Лурдес. Тя ще те свърже с човек, който да те води по Пътя на Сантяго.

– Ами ти? – попитах аз за хиляден път, вече знаейки отговора.

– Ще отида там, където трябва да отида, и ще оставя онова, което ми бе поверено. После ще прекарам няколко дни в Мадрид и ще се върна в Бразилия. Смятам, че мога да се грижа за дома ни така добре, както и ти.

– Знаем – отвърнах, понеже исках да избегна темата.

Загрижеността ми за работата, която оставих в Бразилия, беше огромна. Научих необходимото за Пътя на Сантяго в петнайсетте дни, последвали случката в Агуляш Неграш, но ми бяха необходими почти седем месеца да се реша да зарежа всичко и да тръгна на път. Докато една сутрин жена ми не ми каза, че часът и датата приближават и че ако не взема някакво решение, ще трябва завинаги да забравя пътя на магията и Ордена на РАМ. Опитах се да ѝ дам да разбере, че Учителят ми е възложил непосилна задача, тъй като не е възможно да махна с ръка и да сваля от плещите си отговорността към всекидневната ми работа. Тя се засмя и каза, че това е глупаво извинение, понеже през изминалите седем месеца почти не съм бил правил нищо друго, освен да се питам трябва или не трябва да тръгна на път. И с възможно най-небрежен жест ми подаде двата билета с фиксирана дата на полета.

– Само защото ти така реши, затова сме тук – казах аз в ресторанта

на летището. – Не знам дали е правилно да се оставя друг човек да решава дали да тръгна по следите на моя меч.

Жена ми каза, че ако отново ще си говорим глупости, е по-добре да отиваме при колите и веднага да се сбогуваме.

– Ти никога не би допуснал някое решение в живота ти да бъде взето от друг. Да тръгваме, че вече става късно. – Тя грабна чантата си и се отправи към колата. Аз не помръднах. Продължих да седя. Гледах колко небрежно носи меча, рискувайки всеки момент да ѝ се изплъзне изпод мишницата.

По средата на пътя тя спря, върна се до масата, където седях, и ме целуна. Дълго ме гледа, без да промълви и дума. Внезапно осъзнах, че съм в Испания и че не мога да се върна назад. Дори и с ужасяващата яснота, че имам много възможности да се проваля, вече бях направил първата стъпка. Тогава я прегърнах нежно, преизпълнен с обич, и докато тя беше в прегръдките ми, се молах за всичко на всички, в които вярвах, молах се да ми дадат сили да се върна при нея с меча.

– Хубав меч, видя ли? – чух някакъв женски глас откъм съседната маса, след като останах сам.

– Спокойно – отвърна мъжки глас, – Ще ти купя съвсем същия. В магазините за сувенири тук, в Испания, има хиляди такива.

След като карах един час, натрупаната през нощта умора започна да се проявява. Августовската жега беше така убийствена, че дори движейки се по ненатоварен път, колата започна да прегрява. Реших да спра в някакво градче, което според табелите по пътя беше национален паметник. Докато се катерех по стръмния склон, който водеше натам, започнах да си припомням всичко, научено за Пътя на Сантяго.

Така както мюсюлманската традиция повелява всеки вярващ поне веднъж през живота си да измине пътя на Мохамед от Мека до Медика, по същия начин през първото хилядолетие на християнството са били познати три пътя, смятани за свещени и даващи благословии и опрощение на онзи, който извърви някой от тях. Първият път водел до гроба на свети Петър в Рим, поклонниците имали за символ кръст и били наричани римопоклонници. Вторият път водел до Божи гроб в Йерусалим. Онези, които поемали по този път, имали за символ палмови клонки, с каквито Христос бил приветстван при влизането си в града. Съществувал и трети път, който водел към мощите на свети апостол Яков, погребан на Пиренейския полуостров, на мястото, където една нощ някакъв овчар видял ярка звезда над полето. Според легендата не само свети Яков, но и самата Дева Мария били там дълго след смъртта на Христос,

разнасяйки словото на евангелиста и призовавайки хората да приемат вярата. Мястото останало да носи името Компостела – полето на звезда-та – и на него веднага възникнал град, който започнал да привлича поклонници от целия християнски свят. Тези поклонници, които изминавали третия свещен път, били наречени пилигрими. Техният символ била една мидена черупка.

През своя златен период, XIV век, Млечният път (наричали третия път и така, понеже нощем поклонниците се ориентирали по тази галактика) бил изминаван годишно от над милион души, дошли от всички краища на Европа. И до ден-днешен мистици, вярващи и изследователи изминават пеш седемстотинте километра, делеящи френския град Сен Жан Пие-дьо-Пор от катедралата в Сантяго де Компостела в Испания. Благодарение на френския свещеник Аймерик Пико, който през 1123 г. изминал пътя до Компостела, пътят, който днес извървяват поклонниците, е същият като средновековния, изминат от Карл Велики, свети Франциск от Асизи, Исабел Кастилска и наскоро от папа Йоан XXIII, както и много други.

Пико е написал пет книги за своето приключение, които са представени за творчество на папа Калист II – поклонник на Сантяго – и познати по-късно като Codex Calixtinus. В пета книга на Codex Calixtinus – Liber Sancti Jacobi – Пико изброява естествените знаци, извори, болници, заслони и градове, които са край пътя. Основавайки се на бележките на Пико, едно дружество, „Приятелите на Сен Жак“ (португалското Сау Тиагу, което отговаря на Сантяго, на френски е Сен Жак, на английски – Джеймс, на италиански – Джакомо, а от латински е достигнало до нас като Яков), се е заело да поддържа и до ден-днешен природните обозначения и да помага на поклонниците да се ориентират.

Някъде през XII век испанците започнали да се възползват от мистиката около свети Яков в борбата си срещу маврите, нахлули на полуострова. По протежение на Пътя били създадени множество военни ордени и прахът на апостола се превърнал в силен духовен амулет за надмощие над мюсюлманите, които пък твърдели, че носят със себе си ръката на Мохамед. Когато дошъл краят на Реконкистата обаче, военните ордени били толкова силни, че започнали да застрашават страната. Католическите крале били принудени да се намесят директно, за да предотвратят опасността тези ордени да се надигнат срещу благородническата класа. Затова Пътят малко по малко бил позабравен и ако не били спорадичните творчески изблици като „Млечният път“ на Бунюел или „Поклонникът“ на Хуан Мануел Серат, в днешно време никой не би бил

в състояние да си спомни, че оттам са минавали хиляди хора, които по-късно щели да населяват Новия свят.

Градчето, в което пристигнах с кола, беше съвсем пусто. След дълго търсене успях да намеря малко ресторантче в стара къща в средновековен стил. Стопанинът, който не сваляше очи от телевизора, ми каза, че е време за сиеста и че съм луд да се движа по пътя в такава жега.

Поръчах си разхладителна напитка, опитах се да погледам телевизия, но не успях да се съсредоточа. Мислех единствено как след два дни, в края на двайсети век, ми предстои да преживея част от голямото приключение на човечеството, същото, което е довело Одисей от Троя, което е съпровождало Дон Кихот из Ламанча, което е накарало Данте и Орфей да слязат в ада, а Христофор Колумб да стигне до Америка – приключението да се пътува към неизвестното.

Когато се върнах да взема колата, вече бях по-спокоен. Дори да не откриех моя меч, изминаването на Пътя на Сантяго щеше да ми даде възможност да открива себе си.

Сен Жан Пие-дьо-Пор

На главната улица на Сен Жан Пие-дьо-Пор се провеждаше парад с маскирани участници и оркестър – всичките облечени в червено, зелено и бяло, цветовете на френските баски. Беше неделя. Цели два дни бях шофирал и не можех да си позволя да загубя дори минута на тържеството. Проправих си път сред тълпата, чух някакви обиди на френски, но успях да се добера до укрепението, което представляваше най-старата част на града. Мадам Лурдес трябваше да е там. Дори и на това място в Пиренеите през деня беше горещо. Измъкнах се от колата плувнал в пот.

Потропах на вратата. Пак потропах – нищо. Трети път – никой не отговори. Седнах на бордюра, обзет от безпокойство. Жена ми беше казала, че трябва да съм тук точно в този ден, но никой не ми отваряше. Помислих си, че мадам Лурдес може да е излязла, за да погледа парада, но имаше и вероятност аз да съм пристигнал твърде късно и тя да е решила да не ме приеме. Пътят на Сантяго свършваше точно преди да е започнал. Внезапно вратата се отвори и едно детенце изскочи на улицата. Аз също станах със скок и на не много правилен френски попитах за мадам Лурдес. Момиченцето се засмя и посочи навътре. Едва тогава разбрах грешката си. Вратата водеше към огромен двор, около който бяха разположени стари средновековни къщи с балкони. Вратата е била отворена, но аз не се бях осмелил дори да докосна бравата.

Влязох на бегом и се отправих към къщата, която ми бе посочило момиченцето. Вътре една възрастна пълна жена нареждаше на висок глас нещо на баски на някакво хлапе с кафяви тъжни очи. Изчаках да свърши разправията. Тя наистина приключи, когато бедното момче бе изпратено в кухнята с куп обиди от страна на възрастната жена. Едва тогава тя се обърна към мен и без да пита какво искам, с внимателни жестове и побутване ме заведе на втория етаж на малката къща. Горе имаше само едно тясно кабинетче, пълно с книги, вещи, статуи на Сантяго и сувенири от Пътя. Тя измъкна някаква книга от етажерката и седна зад единствената маса в помещението, а аз останах прав.

– Ти сигурно си поклонник на Сантяго – каза без заобикалки. – Трябва да впиша името ти в тетрадката на ония, които изминават Пътя.

Казах си името, а тя пожела да узнае дали имам виейраш. Това са големите миди, които се носят до гроба на апостола като символ на

поклонението. Помагат на поклонниците да се разпознават помежду си. Преди да тръгна за Испания, бях ходил на едно място в Бразилия, Апаресида ду Норте. Там бях закупил образа на Света Богородица Апаресида върху три миди. Извадих я от раницата и я подадох на мадам Лурдес.

– Хубаво, ама не много практично – каза тя, връщайки ми я. – Може да се счупи по пътя.

– Няма да се счупи. Аз ще я поставя върху гроба на апостола.

Мадам Лурдес, изглежда, нямаше много време за мен. Даде ми картичка препоръка, която трябваше да ми помогне да намеря подслон в манастирите по Пътя, постави на нея печата на Сен Жан Пие-дьо-Пор, за да отбележи откъде започвам поклонението, и каза, че с Божията благословия мога да тръгвам.

– Но къде ми е водачът? – попитах.

– Какъв водач? – отвърна тя малко изненадана, но с различен блясък в очите.

Разбрах, че съм забравил нещо много важно. В желанието си да бъда приет веднага, не бях произнесъл древната дума – нещо като парола, по която се разпознават принадлежащите или принадлежалите на Ордените на Традицията. Незабавно поправих грешката си и я изрекох. Мадам Лурдес с бързо движение измъкна от ръцете ми препоръката, която ми бе дала минути по-рано.

– Няма да ти е необходима – каза, докато смъкваше купчина стари вестници от една картонена кутия. – Твоят път и твоите почивки зависят от решението на водача ти.

Мадам Лурдес извади от кутията шапка и наметало. Приличаха на части от старинно облекло, но бяха добре запазени. Помоли ме да остана прав в средата на стаята и започна тихо да реди молитви. След това постави наметалото на раменете ми, а шапката – на главата ми. Забелязах, че както на шапката, така и на раменете на наметалото имаше апликации от мидени черупки. Без да престава да се моли, възрастната жена взе някаква тояга от ъгъла на стаята и ме накара да я хвана с дясната ръка. На тоягата закачи кратунка с вода. И ето ме: отдолу – дънкови бермуци и фланелка, на която пише I LOVE NY, а отгоре – средновековното облекло на поклонниците, поели към Компостела.

Жената се приближи. Застана на две педи от мен. Скоро изпадна в някакъв транс, постави ръце върху главата ми и каза:

– Нека свети апостол Яков те съпровожда и ти посочи единственото нещо, което трябва да откриеш. Недей да вървиш нито много бързо, нито много бавно, а винаги според законите на необходимото по Пътя.

Подчинявай се на онзи, който ще те води, дори когато нарежданията му са човекоубийствени, богохулни или безумни. Трябва изцяло да се подчиняваш на твоя водач. Заклех се.

– Духът на старите поклонници от Традицията ще те придружава по пътя. Шапката ще те пази от слънцето и от лошите мисли. Наметалото ще те пази от дъжд и лоши думи. Тоягата ще те пази от неприятели и лоши постъпки. Божията благословия и благословията на Дева Мария да бъдат с теб ден и нощ. Амин.

След като каза това, тя възвърна обичайния си вид. Припряно и някак раздражено прибра отново дрехите в кутията, върна тоягата с крагуната в ъгъла на стаята и след като ми каза паролата, ме помоли веднага да тръгвам, тъй като водачът ми ме очаквал на около два километра от Сен Жан Пие-дьо-Пор.

– Той не обича оркестри – каза тя. – Но дори и на два километра разстояние вероятно чува музиката – Пиренеите са чудесна акустична кутия.

И без повече приказки слезе по стълбите и отиде в кухнята да тормози горкото момче с тъжните очи. На излизане я попитах какво да правя с колата, а тя ми каза да ѝ оставя ключовете. Щели да дойдат да си я приберат. Отидох до багажника на колата, взех малката си синя раница с привързан към нея спален чувал, прибрах на най-защитеното място образа на Света Богородица Апаресида с мидите, метнах раницата на гръб и отидох да дам ключовете на мадам Лурдес.

– Излез от града все по тая улица, чак до вратата в края на градските стени – ми каза тя. – Когато пристигнеш в Сантяго де Компостела, кажи една молитва и за мен. Толкова пъти съм минавала по тоя път, че сега се задоволявам да видя в очите на поклонниците вдъхновението, което все още е в мен, но което вече не мога да приложа на практика заради възрастта си. Разкажи това на Сантяго. И му кажи също, че всеки момент ще се срещна с него по друг път – по-пряк и не толкова уморителен.

Измъкнах се от градчето, минавайки отвъд стените през Порт Д'Еспан. В древността това бил любимият маршрут на римските нашественици. Оттук минали също и войските на Карл Велики и Наполеон. Продължих мълчаливо, слушайки оркестъра в далечината. Внезапно, в руините на някакво селище край Сен Жан, бях обзет от огромно вълнение и очите ми се напълниха със сълзи. Там, сред онези руини, за пръв път осъзнах, че краката ми стъпват по Необикновения път на Сантяго.

Обграждащите долината Пиренеи, докосвани от музиката на

оркестъра и от утринното слънце, ми внушаваха усещането за нещо първично, за нещо забравено от човешкия род, но аз по никакъв начин не успях да разбера какво е то. И все пак беше силно и необичайно усещане. Реших да ускоря крачка и да стигна възможно най-бързо до мястото, където мадам Лурдес беше казала, че ще ме чака водачът. Без да спирам, свалих фланелката си и я прибрах в раницата. Каишите започнаха да се впиват в голите ми рамене, но поне старите ми маратонки бяха удобни и не ми създаваха затруднения. След около почти четирийсет минути, след завой, който заобикаляше огромна скала, стигнах до стар изоставен кладенец. Там един мъж на петдесетина години седеше на земята. Беше с черна коса и с вид на циганин. Ровеше в раницата си, сякаш търсеше нещо.

– ¡Nola! – поздравих аз на испански с онова притеснение, което ме обземаше, когато ме представяха някому. – Ти сигурно ме чакаш. Аз съм Паулу.

Човекът престана да рови в раницата и ме изгледа от горе до долу. Погледът му беше студен, но по нищо не личеше да е изненадан от моето пристигане. Аз също имах усещането, че ми се случва нещо познато.

– Да, очаквах те, но не знаех, че ще се срещнем толкова рано. Какво искаш?

Останах малко смутен от въпроса и отвърнах, че аз съм оня, когото ще води под Млечния път в търсене на меча.

– Не е необходимо – каза мъжът. – Ако искаш, мога още сега да ти го намеря. Но решавай веднага.

Разговорът с непознатия ми се струваше все по-странен. Същевременно, тъй като бях дал обет за пълно подчинение, се готвех да отговоря. Да, ако можеше да намери меча, щеше да ми спести доста време. Аз щях веднага да се прибера в Бразилия при работата и хората, които не можеха да ми излязат от главата. Можеше и да е номер, но надали имаше нещо лошо в това да отговоря.

Реших да кажа „да“. Внезапно зад гърба си чух глас, който каза със силен акцент на испански:

– Не е необходимо да изкачиш планината, за да разбереш, че тя е висока.

Паролата! Обърнах се и видях мъж на около четирийсет години, с бермуци в цвят каки и мокра от пот бяла риза. Гледаше съсредоточено към циганина. Косата му беше прошарена, а кожата – загоряла от слънцето. В бързината бях забравил най-елементарните правила за самосъхранение и се бях хвърлил телом и духом в ръцете на първия срещнат.

– За кораба е по-сигурно да е в пристанището, но не за това са направени корабите – казах втората реплика от паролата. Човекът не откъсваше очи от циганина. Циганинът също не откъсваше очи от него. Двамата се вираха един в друг в продължение на няколко минути – без страх и без предизвикателство. Накрая циганинът остави раницата на земята, ухили се подигравателно и се отправи към Сен Жан Пие-дьо-Пор.

– Името ми е Петрус – каза новодошлият, след като циганинът изчезна зад скалата, която бях заобиколил минути по-рано. – Друг път бъди по-предпазлив.

Забелязах симпатия в гласа му, различен от тона на циганина и на мадам Лурдес. Той взе раницата от земята и аз видях, че отзад е изрисувана мидената черупка. Измъкна бутилка вино, отпи глътка и ми я подаде. Докато пиех, попитах кой е циганинът.

– Този път е граничен, използва се много от контрабандисти и терористи, намерили убежище при испанските баски – каза Петрус. – Тук почти не идва полиция.

– Не ми отговаряш. Двамата се гледахте като стари познати. А и аз имам чувството, че го познавам, затова бях толкова смел.

Петрус се засмя и пожела да тръгнем веднага. Взех си нещата и закрачихме мълчаливо. Но по смеха му разбрах, че и той мисли като мен.

Бяхме срещнали дявола.

Известно време вървахме, без да разменим и една дума. Оказа се, че мадам Лурдес е имала право – на почти три километра разстояние още се чуваха звуците на оркестъра, който не преставаше да свири. Исках да задам на Петрус много въпроси. За живота, за работата и какво го е довело на това място. Знаех обаче, че ни предстои да изминем заедно цели седемстотин километра. Щеше да дойде моментът, когато щях да имам отговор на всички тези въпроси. Но циганинът не ми излизаше от главата.

– Петрус, смятам, че циганинът беше демон.

– Да, той наистина е демон.

Щом подозрението ми се потвърди, изпитах някаква смесица от ужас и облекчение.

– Но не е демонът, когото познаваш от Традицията.

В Традицията демонът е дух – нито лош, нито добър. Смятан е за пазител на по-голямата част от достъпните за човека тайни. Има власт над материалното. И тъй като е падналият ангел, се отъждествява с човешката раса и винаги е готов да сключва сделки и да разменя услуга

срещу услуга. Попитах каква е разликата между циганина и демона от Традицията.

– По пътя ще срещнем и други демони – разсмя се той. – Сам ще разбереш. Но за да добиеш някаква представа, опитай се да си припомниш целия разговор с циганина.

Аз си припомних единствените две изречения, които бяхме разменили. Той ми бе казал, че ме очаква, и бе обещал да ми намери меча.

Тогава Петрус заяви, че тези две изречения идеално подходжали на някой крадец, заловен да обира раница – опит да спечели време и да набере преднина, като в същото време чертае път за бягство. Изреченията обаче можели да имат и по-дълбок смисъл, тоест да означават точно това, което казват.

– Кое от двете е вярното?

– И двете биха могли да са верни. Докато се защитавах, оня нещастен крадец улови във въздуха думите, които трябваше да ти бъдат казани. Смятам, че е умен и че е инструмент на по-висша сила. Ако беше побегнал, когато пристигнах, този разговор щеше да е излишен. Но той застана лице в лице с мен и аз прочетох в очите му името на един демон, когото ще срещнеш по пътя.

Според Петрус срещата бе благоприятно знамение, тъй като демонът се бе разкрил прекалено рано.

– Сега не му бери грижата, защото, както вече ти казах, той няма да е единственият. Може да е най-важният, но не и единственият.

Продължихме. Растителността, която доскоро бе някак пустинна, се преобрази, появиха се дръвчета, пръснати тук-там. Може би щеше да е по-добре да следвам съвета на Петрус и да оставя нещата сами да се случват. От време на време той правеше по някой коментар относно този или онзи исторически факт, свързан с местата, през които минавахме. Видях къщата, където една кралица бе прекарала нощта, преди да умре. Видях и параклисче в скалите. Там имало някакъв свят човек, за когото малцината обитатели на местността твърдяха, че можел да върши чудеса.

– Чудесата са особено важни, не мислиш ли? – попита той.

Отговорих, че е така, но че никога не съм виждал големи чудеса. Обучението ми в Традицията бе по-скоро интелектуално. Вярвах, че щом възвърна меча си, ще съм в състояние да правя велики неща. Като моя Учител.

– Но те не са чудеса, тъй като не променят природните закони. Моят Учител използва тези сили, за да...

Не можах да довърша изречението, защото не намирах причината, поради която Учителят материализира духове, мести предмети, без да ги докосва, или – неведнъж бях виждал това – отваря пространства със синьо небе в забулени от облаци вечери.

– Навярно го прави, за да те убеди, че притежава знанието и силата – каза Петрус.

– Да, възможно е – отвърнах не много убедено. Седнахме на един камък, защото Петрус мразеше да върви и да пуши. Според него иначе дробовете поемали повече никотин, а и му се гадело от дима.

– Ето защо твоят Учител не ти е дал меча – каза Петрус. – Защото не знаеш за какво той прави чудеса. Защото си забравил, че пътят на познанието е отворен за всички, за обикновените хора. По време на пътя аз ще те науча на някои упражнения и някои ритуали, които са известни като практиките на РАМ. Всеки човек в определен момент от живота си се е докосвал до поне една от тях. Всички те, без изключение, са достъпни за оня, който реши да ги търси търпеливо и разумно в самите уроци, давани от живота.

Практиките на РАМ са толкова прости, че хора като теб, свикнали прекалено да усложняват живота, често не им отдават значение. Но те, заедно с още три набора практики, предоставят възможност на човека да постига всичко, съвсем всичко, което пожелае.

Исус възхвалил Бог Отец, когато неговите ученици започнали да извършват чудеса и да лекуват. Благодарил му, понеже Той скрил тези неща от мъдреците, а ги разкрил на обикновените хора. В крайна сметка, ако някой вярва в Господ, трябва да вярва също, че Господ е справедлив.

Петрус беше прав. Би било Божия несправедливост, ако само учените, разполагащи с време и пари да си купуват скъпи книги, можеха да имат достъп до истинското познание.

– Истинският път на знанието може да бъде разпознат по три неща – каза Петрус. – Първо, трябва да има Агапе, но за това ще говоря по-късно. Второ, трябва да има практическо приложение в живота ти, иначе знанията се превръщат в нещо ненужно, което ще изгние като никога неизползван меч.

И накрая, трябва да е път, който всеки да може да извърви. Както сега ти ще извървиш Пътя на Сантяго.

Цял следобед вървахме. Едва когато слънцето започна да се скрива зад планините, Петрус реши да спрем отново. Около нас най-високите върхове на Пиренеите още блестяха под последните лъчи на деня.

Петрус помоли да разчисти малко пространство на земята и да коленича.

– Първата практика на РАМ е да се родиш отново. Ще трябва да я изпълняваш седем поредни дни и да се опиташ да преживееш по различен начин първия си контакт със света. Ти знаеш колко трудно е да захвърлиш всичко и да тръгнеш по Пътя на Сантяго в търсене на меча. Тази трудност обаче идва единствено от факта, че си прикован към миналото. Вече си преживявал провала и се страхуваш да не го преживееш отново; вече си постигнал нещо и се страхуваш да не го изгубиш. В същото време нещо по-силно от всичко това е взело превес – желанието да откриеш меча. И ти си решил да поемеш риска.

Казах, че е така, но и че все още се тревожа за нещата, които е споменал.

– Няма значение. Упражнението малко по малко ще те освободи от бремето, с което сам си се натоварил в живота.

И Петрус ми преподаде първата практика на РАМ – УПРАЖНЕНИЕТО НА СЕМЕНЦЕТО.

– А сега го направи за пръв път – каза Петрус. Наместих главата си между коленете, поех дълбоко въздух и започнах да се отпускам. Тялото ми с готовност се подчини – може би защото бяхме вървели прекалено много през деня и аз бях крайно изморен. Започнах да се вслушвам в звуците на земята, глухи, неясни. Лека полека започнах да се превръщам в семенце. Не мислех. Всичко бе тъмно, а аз бях заспал дълбоко в земята. Внезапно нещо помръдна. Беше част от мен, една мъничка частица, която искаше да се пробуди, която ми казваше, че трябва да излезе, защото „там горе“ има нещо. Аз смятах да спя, но тази част настояваше. Започна да движи пръстите ми, пръстите раздвижиха ръцете ми, но това не бяха ръце и пръсти. Беше малък кълн, който трябваше да надвие силата на земята и да се отправи към „нещото горе“. Усетих как тялото започна да следва движението на ръцете. Всяка секунда ми изглеждаше като вечност, но семенцето трябваше да се роди, да разбере какво е „там горе“. С голямо усилие главата, а после и тялото ми започнаха да се надигат. Всичко ставаше толкова бавно, че на мен ми се налагаше да се боря срещу силата, която ме натискаше надолу, към недрата на земята, където допреди малко бях спокоен и спях дълбок сън. Започнах обаче да вземам надмощие, да надвивам. Накрая пробих нещо и се изправих. Силата, която ме буташе надолу, внезапно спря да действа. Бях пробил земята и бях ограден от онова „нещо горе“.

УПРАЖНЕНИЕ НА СЕМЕНЦЕТО

Коленичи на земята. Седни на петите си и се наведи така, че главата ти да докосне коленете. Изпъни назад ръце. Така си като зародиш. Сега се отпусни и забрави всичко, което те напряга. Дишай спокойно и дълбоко. Постепенно ще разбереш, че си едно малко семенце, обгърнато от уюта на земята. Около теб всичко е топло и приятно. Внезапно един от пръстите ти помръдва. Кълнът не иска повече да е семенце, иска да поникне. Малко по малко започваш да движаш ръцете си. Тялото ти се надига, надига, докато накрая седнеш на петите си. Сега започваш да се изправяш. Бавно, бавно. Ти си на колене на земята. През цялото време си си представял, че си покълнало семенце, което лека полека си проправя път в пръстта.

Настъпва моментът, когато напълно трябва да се покажеш над земята. Ти бавно ставаш, като стъпваш с единия крак на земята, а после и с другия, надмогвайки липсата на равновесие така, както един кълн търси своя път. Докато не се изправиш. Представи си полето наоколо, слънцето, водата, вятъра и птиците. Ти си кълн, който започва да израства. Бавно вдигни ръце към небето. Изпъни се, протягай се още и още, сякаш искаш да хванеш огромното слънце, което блести над теб и ти дава сили, и те привлича. Тялото ти заяква, всичките ти мускули се напрягат, чувстваш как растеш, растеш, растеш и ставаш огромен. Напрежението нараства все повече и повече, докато стане болезнено, нетърпимо. Когато повече не можеш да издържаш, извирай и отвори очи.

Повтаряй упражнението седем поредни дни в един и същи час.

„Нещото горе“ беше полето. Почувствах топлината на слънцето, жуженето на насекомите, шума на река в далечината. Бавно станах, със затворени очи. Мислех, че всеки момент ще изгубя равновесие и ще се върна в земята, но продължавах да раста. Ръцете ми се отвориха, а тялото ми се изпъваше. И ето ме, прероден, с желание да бъда окъпан отвътре и отвън от онова огромно слънце, което блестеше и настояваше да раста още и още, да се протягам, за да го обгърна с всичките си клони. Все повече напрягах ръцете си, мускулите на цялото тяло започнаха да ме болят, но аз чувствах, че съм висок хиляда метра и че мога да обхвамя множество планини. Тялото ми се разрастваше, разрастваше, докато

накрая мускулната болка стана толкова силна, че не можех да издържам повече и нададох вик.

Отворих очи. Петрус стоеше пред мен, усмихваше се и пушеше. Светлината на деня още не беше изчезнала, но се изненадах, че няма слънце и че просто съм си го представял. Попитах го дали иска да му опиша усещанията си, но той не пожела.

– Преживяното е нещо много лично и ти трябва да го запазиш за себе си. Как бих могъл да оценя усещанията ти? Те са твои, не мои.

Петрус каза, че ще спим точно на онова място. Стъкнахме малък огън, изпихме остатъка от виното в бутилката, аз приготвих няколко сандвича с гъши пастет, който бях купил, преди да стигна до Сен Жан. Петрус отиде до близката река и донесе няколко риби, които опекохме на огъня. После легнахме в спалните чували.

Онази първа нощ по Пътя на Сантяго е сред най-вълнуващите ми преживявания. Беше студено, макар да бе лято. Все още усещах вкуса на виното, което Петрус беше донесъл. Погледнах към небето. Над мен беше Млечният път, чертаещ дългия маршрут, който трябваше да извървим. Преди време това би ме разстроило, би ме изпълнило с ужасяващото опасение, че няма да успея, че съм твърде малък за такова изпитание. Но днес аз бях едно семенце и се бях родил отново. Бях открил, че въпреки уюта на земята и въпреки съня, в който бях потънал, животът „там горе“ е много по-хубав. Аз можех винаги да се възродя, колкото пъти пожелаех, докато ръцете ми станат достатъчно големи, за да успея да прегърна земята, откъдето съм дошъл.

Създателят и създанието

В продължение на шест дни вървахме през Пиренеите. Изкачвахме планини и се спускахме по планини, а Петрус ме караше да правя упражнението на семенцето все когато Слънцето огряваше единствено най-високите върхове. На третия ден крайпътен знак от цимент, белязан с жълта боя, ни показва, че сме преминали границата и че от този момент нататък краката ни вече стъпват по испанска земя. Петрус постепенно започна да споделя по нещичко за личния си живот. Разбрах, че е италианец и че се занимава с индустриален дизайн. Запитах го дали не се тревожи за купищата неща, които му се е наложило да остави, за да води един поклонник, търсещ своя меч.

– Искам да ти обясня нещо – каза той. – Аз не те водя при мечта ти. Единствено и само на теб се полага да го откриеш. Аз те водя по Пътя на Сантяго и те обучавам в практиките на РАМ. Как ти ще ги приложиш, за да намериш мечта, си е твоя работа.

– Не отговори на въпроса ми.

– Докато пътуваш, ти всъщност преживяваш акта на прераждането. Изправен си пред съвсем нови ситуации, денят минава по-бавно и в повечето случаи не разбираш езика, който говорят хората. Точно като дете, което току-що е излязло от майчината утроба. И започваш да обръщаш по-голямо внимание на нещата около теб, защото от тях зависи собственото ти оцеляване. Ставаш по-достъпен за хората, защото те могат да ти помогнат в трудностите. И с голяма радост приемаш милостта на боговете, и най-малката, сякаш е нещо, което трябва да се помни цял живот.

Същевременно, както се случва с всичко ново, забелязваш само хубавото и животът ти е по-щастлив. Затова религиозните поклонения винаги са били един от най-обективните начини за постигане на просветление. Думата „грях“ на латински е ресиз и означава недъгав крак, който не е в състояние да извърви даден път. Начинът да се превъзмогне грехът е, като се върви все напред. Напред, приспособявайки се към новите ситуации и получавайки в замяна хилядите благословии, които животът щедро раздава на потърсилите ги.

Смяташ ли, че трябва да се тревожа за купищата проекти, които захвърлих, за да съм тук с теб?

Петрус се огледа и аз проследих погледа му. Нагоре в планината

пасяха кози. Една от тях, по-дръзка от останалите, се бе покатерила на висока скала. Стоеше върху малка издатина на скалата и ме караше да се питам как се е качила там и как може да слезе. Но щом си го помислих, козата скочи и докосвайки невидими за очите ми места, се върна при стадото. Всичко наоколо излъчваше напрегнато спокойствие, спокойствието на свят, който още много има да расте и да създава и който знае, че за да постигне това, трябва да продължи да върви напред, все напред. Макар понякога големите земетресения и убийствените урагани да ме навеждаха на мисълта, че природата е жестока, разбрах, че те просто са трудностите на пътя. И природата се движеше в търсене на просветлението.

– Аз съм щастлив, че съм тук – каза Петрус. – Защото работата, която оставих несвършена, вече не е от значение, докато онази, която ще свърша после, ще е много по-добра.

Когато прочетох творбата на Карлос Кастанеда, много исках да срещна стария индиански магьосник Дон Хуан. Но когато видях Петрус да гледа планините, ми се стори, че съм с някой като него.

Привечер на седмия ден, след като минахме през една борова гора, се изкачихме на висок хълм. Там Карл Велики за пръв път се молил на испанска земя. Стар паметник приканваше на латински всеки да каже по една молитва за спасение. Ние изпълнихме призива на паметника. После Петрус каза да направя за последно упражнението на семенцето. Всичко протече нормално до мига, в който протегнах ръце и започнах да си представям слънцето. Когато стигнах дотам, където огромното слънце блестеше над мен, усетих как изпадам в дълбок транс. Човешките ми спомени лека полека започнаха да избледняват и това, което вършех, вече не беше просто едно упражнение. Бях станал дърво. Бях доволен и щастлив. Слънцето блестеше и се въртеше около оста си – такова нещо не се беше случвало предишните пъти. Останах така – с протегнати клони, с раздвижвани от вятъра листа, без изобщо да ми се иска да изляза от това състояние. Внезапно нещо ме докосна и за част от секундата ми притъмня.

Веднага отворих очи. Петрус ме зашлеви и ме сграбчи за раменете.

– Не забравяй целите си! – каза той гневно. – Не забравяй, че има още много да учиш, преди да откриеш своя меч!

Седнах на земята, зъзнещ от студения вятър.

– Винаги ли така се случва? – попитах.

– Почти винаги – отвърна ми той. – Предимно с хора като теб. Запленяват ви детайлите и забравяте какво търсите.

Петрус измъкна пуловер от раницата си и го облече. Аз сложих върху ШУЕ КУ резервната си фланелка. Дори не бях помислял, че посеред лято, наречено от вестниците „най-горещото от десет години насам“, може да е толкова студено. Двете фланелки все пак ме предпазваха от вятъра, но помолих Петрус да се движим по-бързо, за да се стопля.

Сега пътят се спускаше надолу и беше лесно. Реших, че съм така премръзнал, понеже не бяхме яли почти нищо, само малко риба и диви плодове. Но той каза, че не е от това, и ми обясни, че е толкова студено, защото сме стигнали най-високата точка от прехода ни през планините.

Не бяхме изминали и петстотин метра, когато на един завой светът внезапно се преобрази. Пред погледа ни се простираше огромна вълниста равнина. А отляво на склона, на по-малко от двеста метра, ни очакваше красиво градче с пушещи коминчета.

Ускорих крачка, но Петрус ме задържа.

– Смятам, че моментът е подходящ да ти преподам втората практика на РАМ – каза той и седна на земята. С жест ме накара да сторя като него.

Неохотно седнах и аз. Гледката на градчето с пушещите коминчета доста ме смути. Внезапно си дадох сметка, че вече от седмица бродим из горите, без да сме видели жива душа, спим на открито и вървим по цял ден. Моите цигари бяха свършили и бях принуден да гълтам ужасния дим на свитите от Петрус цигари. Да ношувам в спален чувал и да ям риба без подправки ми харесваше много, когато бях на двайсет години, но там, по Пътя на Сантяго, това изискваше много смирение. Нетърпеливо чаках Петрус най-накрая да свие цигара и да я изпуши в мълчание. А аз мечтаех за една сгряваща чаша вино в бара, който мернах на по-малко от пет минути път.

Облечен с дебел пуловер, Петрус беше съвсем спокоен и гледаше разсеяно към необятната равнина.

– Как ти се стори прекосяването на Пиренеите? – попита той след известно време.

– Прекрасно – отвърнах, за да не протакам разговора. Не ми се приказваше.

– Няма как да не е прекрасно, след като ни отне шест дни, а можеше да свърши за един.

Не повярвах на казаното. Той взе картата и ми показа разстоянието – 17 километра. Дори при най-бавно темпо заради качването и слизането пътят можеше да бъде из-вървян за шест часа.

– Толкова си обсебен от меча, че си забравил най-важното – трябва

да стигнеш до него. С поглед, вперен в Сантяго, който отгук не се вижда, ти не забеляза, че минаваме по четири-пет пъти през някои места, но под различен ъгъл.

Сега, като ми го казваше, започнах да си давам сметка, че планината Ичашегуй – най-високата в района – ми беше ту отдясно, ту отляво. Макар че тогава бях забелязал това, не бях стигнал до единственото възможно заключение. А то е, че няколко пъти сме минали напред-на-зад.

– Единственото, което правех, бе да те водя по различни маршрути. Възползвах се от преправените в гората пътеки на контрабандисти. Но дори и така ти трябваше да се досетиш.

Това се случу, защото при теб го нямаше самото движение. Присъстваше единствено желанието да пристигнеш.

– Ами ако се бях досетил?

– Според практиките на РАМ прекосяването на Пиренеите трябва да ни отнеме седем дни и ние все някак щяхме да ги уплътним. Но поне щеше да се насладиш на планината по друг начин.

Бях толкова изумен, че за кратко забравих за студа и за градчето.

– Когато се пътува към някаква цел – каза Петрус, – е много важно да се обръща внимание на Пътя. Пътят винаги ни посочва най-добрия начин да стигнем до целта. Обогатява ни, докато се движим по него. Сравнявайки го със сексуалната връзка, бих казал, че любовната игра определя силата на оргазма. Всеки го знае.

Това важи, когато някой има цел в живота. Целта може да е по-добра или по-лоша в зависимост от пътя, който избираме, за да я достигнем, и начина, по който го изминаваме. Ето защо втората практика на РАМ е толкова важна – да отделим от всичко, което сме свикнали постоянно да ни е пред очите, тайните, които не успяваме да видим заради рутината.

И Петрус ми преподаде УПРАЖНЕНИЕТО ПО СКОРОСТ.

– В града, наред всичките ни ежедневни задължения, упражнение-то трябва да се прави за двайсет минути. Но тъй като се движим по Пътя на Сантяго, ще стигнем до града за един час.

Студът, за който бях забравил, се върна и аз отчаяно погледнах към Петрус, Но той не ми обърна внимание. Стана, взе раницата си и тръгнахме по ония двеста метра отчайващо бавно.

УПРАЖНЕНИЕТО ПО СКОРОСТ

Върви в продължение на двацет минути два пъти по-бавно, отколкото обикновено се движиш. Обърни внимание на всички подробности, хора и гледки край теб. Най-подходящото време за това упражнение е, след като си обядвал.

Упражнението се повтаря в продължение на седем дни.

В началото гледах единствено към кръчмата. Стара сградичка на два етажа с дървена табела над вратата. Бяхме толкова близо, че дори съумявах да прочета годината, когато е била построена – 1652-ра. Движихме се, но ми се струваше, че не сме помръднали. Петрус местеше крак пред крак по възможно най-бавния начин. Аз повтарях всичко след него. Извадих от раницата часовника и го сложих на ръката си.

– Така дори е по-зле – каза той, – защото времето не тече винаги с еднакво темпо. Ние определяме темпото на времето.

Започнах да си поглеждам часовника постоянно и разбрах, че има право. Колкото по-често го поглеждах, толкова по-бавно се нижиха минутите. Реших да следвам съвета му и прибрах часовника в джоба си. Опитах се да обърна внимание на пейзажа, на равнината, на камъните, по които стъпвам, но все поглеждах към кръчмата и се уверявах, че не сме помръднали. Реших да си разказвам наум разни случки, но упражнението толкова ме изнервяше, че не успях да се концентрирам. Когато повече не издържах, извадих часовника – бяха минали едва единнайсет минути.

– Не превръщай упражнението в мъчение, защото то не е измислено с такава цел – каза Петрус. – Опитай се да извлечеш някакво удоволствие от скоростта, към която не си привикнал. Променяйки начина, по който обикновено правиш нещата, ти позволяваш в теб да израсте един нов човек. В края на краищата обаче ти сам решаваши.

Любезният тон на последното изречение ме поуспокои малко. Щом аз сам решавам, по-добре да извлека някаква полза от ситуацията. Поех дълбоко въздух, и се опитах да не мисля за нищо. Предизвиках вътре в себе си едно особено състояние, сякаш времето беше нещо далечно и маловажно за мен. Все повече се успокоявах и започвах да виждам с други очи заобикалящата ме среда. Въображението ми, което бе непокорно, докато бях напрегнат, започна да действа в моя полза. Гледах градчето насреща и започнах да творя неговата история – как е било построено, поклонниците, които са минали през него, радостта да срещнеш хора и да намериши подслон след студения вятър на Пиренеите. В

даден момент реших, че откривам някакво силно, загадъчно и изпълнено с мъдрост присъствие. Въображението ми изпълни равнината с рицари и битки. Можех да виждам блесналите под слънцето мечове и да чувам бойните викове. Градчето вече не беше просто място, където да сгрея душата си с вино, а тялото си да загърна в одеяло. Беше исторически паметник, дело на славни мъже, изоставили всичко, за да дойдат да се заселят в тази пустош. Изведнъж видях света, който ме заобикаляше, и си дадох сметка, че твърде рядко съм му обръщал внимание.

Когато се осъзнах, вече бяхме пред входа на кръчмата и Петрус ме приканваше да вляза.

– Виното е от мен – каза той. – Ще си легнем рано, защото утре искам да те запозная с един голям магьосник.

Спах дълбоко, без да сънувам. Щом денят започна да се промъква по единствените две улички на градчето Ронсесвал, Петрус потропа на вратата на моята стая. Бяхме се настанили на горния етаж на кръчмата, която беше и хотел.

Пихме черно кафе, хапнахме хляб със зехтин и тръгнахме. Над мястото се стелеше гъста мъгла. Разбрах, че Ронсесвал не е точно град, както си бях представял отначало. По времето на големите поклонения това е бил най-големият манастир в областта, с влияние дори върху територии отвъд Навара. Малкото му сгради принадлежаха на религиозно братство. Единствената „светска“ постройка беше кръчмата, в която преспяхме.

* * *

Повървахме през мъглата и влязохме в голямата църква. Вътре се молеха няколко монаси в бели обредни одежди. Първата сутрешна служба. Установих, че не мога да схвана нито дума, тъй като литургията беше на езика на баските. Петрус се настани на една от най-отдалечените пейки и ме помоли да седна до него.

Църквата наистина беше огромна, пълна с безценни произведения на изкуството. Петрус тихичко ми обясни, че е построена с даренията на крале и кралици от Португалия, Испания, Франция и Германия, като мястото предварително било определено от император Карл Велики. В олтара стоеше образът на Света Богородица от Ронсесвал. Цялата беше от масивно сребро, а лицето ѝ – от скъпо дърво. В ръцете си държеше букет, чиито цветя бяха от скъпоценни камъни. Мирисът на тамян, готическата архитектура, облечените в бяло свещеници и техните песно-пения ме докарваха до състояние, подобно на транс, както по време на

ритуалите на Традицията.

– Ами магьосникът? – попитах, като се сетих какво ми бе казал предишната вечер.

Петрус посочи с глава един монах на средна възраст. Слаб, с очила, седеше заедно с другите монаси на дългите пейки от двете страни на главния олтар. Магьосник, който е и монах! Изпитах желание литургията веднага да свърши, но както ми бе казал Петрус предишния ден, ние сами определяме темпото, на времето. Заради моята припряност литургията продължи повече от час.

Когато свърши, Петрус ме остави сам на пейката и изчезна зад вратата, откъдето бяха излезли монасите. Известно време разглеждах църквата. Усещах, че трябва да се помоля, но не успях да се съсредоточа. Образите ми се струваха далечни, привързани към минало, което никога не ще се върне, както не ще се върне и златният век на Пътя на Сантяго.

Петрус се появи на вратата и без да промълви и дума, ми направи знак да го последвам.

Стигнахме до една вътрешна градина на манастира. Градината бе опасана от сводеста каменна галерия. В центъра имаше фонтанче, където бе седнал и ни очакваше споменатият монах с очилата.

– Отче Жорди, ето го поклонника – каза Петрус, като ме представи.

Отецът ми подаде ръка и аз го поздравих. Повече никой не проговори. Зачаках нещо да се случи, но долавях единствено далечното кукуригане на петли, както и крясъците на ястребите, литнали за всекидневния си лов. Монахът ме гледаше безизразно. Погледът му напомняше онзи на мадам Лурдес, след като бях произнесъл древната дума.

Най-накрая след дълго и притеснително мълчание отец Жорди проговори.

– Струва ми се, че ти, драги, твърде рано си изкачил стълбицата на Традицията.

Отвърнах, че вече съм на трийсет и осем години и че добре съм се справил с всяка ордалия.

– Освен една, последната, най-важната – каза той, като продължаваше да ме гледа безизразно. – А без нея нищо от наученото не струва.

– Затова съм поел по Пътя на Сантяго.

– Което нищо не ти гарантира. Ела с мен.

Петрус остана в градината, а аз последвах отец Жорди. Прекосихме вътрешния двор, минахме през мястото, където е погребан един крал – Санчо Силния, – и стигнахме до параклис, отделен от централните постройки, съставлящи манастира „Ронсесвал“.

Вътре нямаше почти нищо. Само една маса, една книга и един меч. Но не беше моят.

Отец Жорди седна зад масата, докато аз останах прав. Той взе някакви треви, запали ги и всичко вътре се изпълни с аромат. Ситуацията все повече ми напомняше срещата с мадам Лурдес.

– Първо, ще те предупредя за нещо – каза отец Жорди. – Този път е само един от четирите. Това е Пътят на меча, или Пътят на пиката. Той може да ти донесе сила, но не е достатъчно.

– Кои са другите три?

– Ти знаещ поне още два. Пътят към Йерусалим – Пътят на купата, или Граала, който дава способността да се правят чудеса. Пътят към Рим, или Пътят на спатията, който позволява контакт с отвъдните светове.

– Остава само Пътят на карото, за да имаме всички карти от тестето – пошегувах се аз, а отец Жорди се засмя.

– Точно така. Този е тайният път. Ако някой ден го извървиш, не бива да споделяш пред никого. Засега нека забравим за него. Къде са ти мидените черупки?

Отворих раницата и извадих мидите с образа на Света Богородица Апаресида. Той ги постави на масата. Протегна ръце над тях и започна да се концентрира. Помоли ме да направя като него. Ароматът във въздуха ставаше все по-наситен. И двамата бяхме с отворени очи. Внезапно си дадох сметка, че се случва същото като в Итатия – мидите светеха с онази светлина, която не осветява. Сиянието ставаше все по-силно и аз чух тайнствен глас да излиза от гърлото на отец Жорди. Каза:

– Дето е съкровището ти, там ще бъде и сърцето ти. Беше цитат от Библията. Гласът продължи:

– А където бъде твоето сърце, там ще е и Второто пришествие. Като тези миди поклонникът по Пътя на Сантяго е само черупка. Когато разчупи черупката, ще се появи живот и този живот се състои от Агапе.

Той отдръпна ръцете си и мидите престанаха да светят. После вписа името ми в книгата върху масата. По време на целия Път аз видях едва три книги, където записаха името ми – при мадам Лурдес, после при отец Жорди, а накрая и Книгата на силата, в която сам щях да се впиша.

– Готово – каза той. – Можеш да тръгваш с благословията на Девата от Ронсесвал и на свети Яков с меча.

– Пътят на Сантяго е обозначен с жълта маркировка из цяла Испания – каза монахът, докато се връщахме към мястото, където остана Петрус. – Ако в някакъв момент се загубиш, потърси знаците – по

дърветата, по камъните, по пътеуказателите. Така ще намериш сигурното място.

– Аз имам добър водач.

– Опитай се да разчиташ главно на самия себе си. За да не се налага в продължение на шест дни да се движиш напред-назад из Пиренеите.

Значи отецът вече знаеше за случката.

Стигнахме при Петрус и се сбогувахме. От Ронсесвал излязохме на сутринта. Мъглата се беше разсеяла напълно. Пред нас се простираше равен прав път и аз започнах да забелязвам жълтата маркировка, за която отец Жорди ми бе споменал. Раницата ми беше малко по-тежка, понеже си бях купил бутилка вино от кръчмата, макар Петрус да ми бе казал, че не е необходимо. След Ронсесвал по пътя щяло да има стотици градчета и рядко сме щели да спим на открито.

– Петрус, отец Жорди ми говори за Второто пришествие, сякаш е нещо, което се случва.

– Наистина се случва. Постоянно. В него е тайната на твоя меч.

– Ти ми каза, че ще се срещна с магьосник, а аз се запознах с един свещеник. Какво общо има магията с лическата църква?

Петрус каза една-едничка дума.

– Всичко.

Жестокостта

Там, точно на онова място, бе погубена любовта – каза старият селянин, сочейки към параклисче в скалите.

Бяхме вървели непрестанно в продължение на пет дни. Спирахме само да ядем и да спим. Петрус все още бе твърде сдържан по отношение на личния си живот, но за сметка на това силно се вълнуваше от Бразилия и моята работа. Каза, че много обича страната ми, защото веднага си представял Христос Изкупителя от Корковадо – с разперени ръце и без да е изтезаван на кръста. Искаше да знае всичко и дълго ме разпитва дали жените са така хубави както тук. Жегата през деня беше почти нетърпима. Във всички барове и градчета, в които влизахме, хората се оплакваха от сушата. Заради жегата престаняхме да се движим между два и четири следобед, когато слънцето е най-силно, и така придобихме испанския навик за сиеста.

Онзи следобед, докато си почивахме наскре една маслинова плантация, при нас дойде възрастен селянин и ни почерпи с по глътка вино. Дори и при жегата обичаят с виното от векове е част от живота на жителите в района.

– И защо там да е била погубена любовта? – запитах, понеже възрастният човек искаше да завърже разговор.

– Преди много векове имало една принцеса, която поела по Пътя на Сантяго. Фелисия Аквитанска. Тя решила да се откаже от всичко и да заживее на това място, когато се върне от Компостела. Ставало дума за истинска любов, тъй като поделила богатствата си с бедните от областта и се грижела за болните.

Петрус бе запалил една от ужасните си собственоръчно свити цигари, но въпреки безизразния му поглед усетих, че е заинтригуван от историята.

– Тогава нейният брат, дук Гилермо, бил пратен от баща им да я прибере обратно. Фелисия отказала. В отчаянието си дукът я пробол с кинжал наскре параклисчето, което виждате в далечината и което тя построила със собствените си ръце, за да се грижи за болните и да възхвалява Бога.

След като дошъл на себе си и осъзнал какво е сторил, дукът отишъл в Рим, за да помоли папата за прошка. За наказание папата го накарал да отиде на поклонение в Компостела. Тогава се случило нещо

необикновено. Когато се връщал и стигнал до това място, почувствал същия порив да остане и да заживее в построения от сестра му параклис, както и да се грижи за бедните до сетния ден на дългия си живот.

– Това е законът за връщането – засмя се Петрус.

Селянинът не схвана коментара, но аз знаех какво точно казва. Докато вървахме, бяхме влезли в дълги богословски дискусии за връзката на Господ с хората. Аз се бях аргументирал с това, че в Традицията винаги има взаимовръзка с Бог, но пътят е съвсем различен от онзи, който ние следвахме към Сантяго – с разни свещеници магьосници, демонични цигани и светци, вършещи чудеса. Всичко това ми се струваше прекалено примитивно, прекалено свързано с християнството и без обаянието и екстаза, който ритуалите на Традицията можеха да предизвикат в мен. Петрус все повтаряше, че Пътят на Сантяго е път, който всеки може да извърви, и че само такъв път води до Бог.

– Ти мислиш, че Господ съществува. И аз мисля така – бе казал Петрус. – Значи за нас Господ съществува. Ако някой обаче не вярва в него, Той няма да престане да съществува, нито пък невярващият е в заблуждение.

– Означава ли това, че съществуването на Господ зависи от желанието и силата на човека?

– Някога имах един приятел, който вечно беше пиан, но всяка вечер казваше по три пъти молитвата „Аве Мария“, понеже майка му го бе учила така. Дори когато се прибираше у дома съвсем пиан, без да вярва в Господ, приятелят ми казваше три пъти молитвата. Когато умря, при един ритуал на Традицията попитах духа на древните мъдреци къде е моят приятел. Духът им ми отговори, че той е много добре, облян в светлина. Без да е бил вярващ през целия си живот, трите молитви, изричани машинално и по принуда, го бяха спасили.

Господ вече е бил в пещерите и в гръмотевиците на нашите предци. След като човекът открил, че това са природни явления, Той се преселил в някои животни и свещени гори. Имало е период, когато е съществувал само в катакомбите на големите градове от античната история. Но Той никога не е преставал да струи в сърцата на хората, проявявайки се като любов.

– В днешно време Господ е само едно почти научно доказано понятие. Но щом стигне дотук, историята се преобръща и всичко започва отначало. Законът за връщането. Когато отец Жорди цитира думите на Христос и каза: „дето е съкровището ти, там ще бъде и сърцето ти“, той говореше именно за това. Там, където ти пожелаеш да видиш Божието

лице, там ще го видиш. А ако не желаш да го зърнеш, няма значение, стига делата ти да са праведни. Когато Фелисия Аквитанска построила параклиса и започнала да помага на бедните, тя била забравила Господ на Ватикана, ала станала негово проявление със своята мъдрост и скромен живот – тоест чрез любовта. Поради тази причина селянинът е съвсем прав да твърди, че любовта е била погубена.

Селянинът обаче нямаше никакво желание да го направи, а и не беше в състояние.

– Законът на връщането се е задействал, когато нейният брат е бил принуден да продължи прекъснатото. Всичко е позволено, освен да се прекъсне проявата на любов. Когато се случи, онзи, който е дръзнал да я погуби, трябва да я възстанови.

Обясних, че в моята страна се казва, че човешките болести и израждания са наказание за допуснати в предишен живот грешки.

– Глупости – каза Петрус. – Бог не е отмъщение, Бог е любов. Единственото му наказание е да принуди някого, който е прекъснал дело, извършвано от любов, да го продължи.

Селянинът се извини, каза, че е късно и трябва да се връща на работа, Петрус сметна това за добър претекст и ние да продължим пътя си.

– Празни приказки – каза той, докато вървахме през маслиновата горичка. – Господ е във всичко около нас. Той трябва да бъде предусетен, изживян, а аз се опитвам да го превърна в логическа задача, за да можеш да го схванеш. Продължавай да правиш упражнението по скорост и сам ще започнеш да съзнаваш все повече и повече Божието присъствие.

Два дни по-късно трябваше да изкачим така нареченото Възвишение на прошката. Изкачването продължи няколко часа. Когато стигнахме горе, бях потресен от гледката – група туристи бяха надули радиото в колите си, печача се на слънце и пиеха бира. Бяха се възползвали от успоредното шосе, което води до върха.

– Така е – каза Петрус. – Или може би си мислеше, че тук горе ще срещнеш някой от воините на Ел Сид, който бди за следващата атака на маврите?

* * *

Докато се спускахме, за последен път изпълних упражнението по скорост. Бяхме пред още една необятна равнина. От двете ѝ страни имаше синкави планини. Растителността беше ниска, пълзяща и изсушена от слънцето. Дървета почти нямаше, само каменист терен с тръни. В

края на упражнението Петрус ме попита нещо за работата ми и едва тогава си дадох сметка, че отдавна не мисля за нея. Свързаните с делата ми терзания, тревогата за всичко, което бях престанал да върша, в действителност вече не съществуваше. Сещах се за тези неща единствено нощем, но дори и тогава не им отдавах голямо значение. Бях доволен, че съм тук и че вървя по Пътя на Сан-тяго.

– По някое време ще решиш да направиш като Фелисия Аквитанска – пошегува се Петрус, след като споделих: с него какво чувствам. – После спря и ме помоли да оставя раницата си на земята. – Огледай се и съсредоточи поглед върху нещо – каза.

Аз избрах кръста върху една църква в далечината.

– Задръж погледа си в тази точка и се опитай да се концентрираш единствено върху това, което ще ти кажа. Дори да усетиш нещо различно, не се разсейвай. Направи каквото ти казвам.

Останах прав, отпуснат, с вперени в кулата очи, а Петрус застана зад мен и натисна тила ми с пръст.

– Пътят, по който вървиш, е пътят на силата и ще ти бъдат преподадени само упражнения за сила. Самото пътуване, което преди за теб бе мъчително, защото ти копнееше единствено да стигнеш до крайната точка, сега започва да се превръща в удоволствие, удоволствието от търсенето и приключението. С това ти подхранваш нещо много важно – мечтите си.

Човек никога не престава да мечтае. Мечтите са храна за душата, както яденето дава храна на тялото. През живота си често виждаме своите мечти провалени, а желанията си – съсипани. Но дори и тогава трябва да продължим да мечтаем, иначе душата ни ще умре и Агапе няма да проникне в нея. Много кръв се е проляла в онези поля отсреща. Там са се водили едни от най-ожесточените битки на Реконкистата. На чия страна са били правото и правдата, няма значение. Важното е, че и от двете страни са водили Справедлива битка.

Справедливата битка се почва тогава, когато сърцето ни я желае. В героичните векове, във времето на странстващите рицари, е било лесно – имало е много земя за завладяване и много неща за вършене. В наши дни обаче светът доста се е променил и битката е пренесена от бойните полета вътре в нас самите.

Справедливата битка е онази, която водим в името на мечтите си. Когато те избликнат в нас с цялата си сила – през младостта, – ние сме безкрайно храбри, но все още не сме се научили да воюваме. С големи усилия най-на-края научаваме как да се борим, но тогава вече не сме

така храбри. Затова се обръщаме срещу себе си и воюваме със себе си. Ставаме най-големия си враг. Казваме, че мечтите ни са били детински, трудни за осъществяване, плод на нашата липса на познание за истинския живот. Убиваме ги, защото ни е страх да поведем Справедливата битка.

Натискът от пръста на Петрус върху тила ми стана по-силен. Стори ми се, че контурът на църквата се видоизменя – очертанието на кръста ми приличаше на човек с крила. На ангел. Премигнах и кръстът отново стана кръст.

– Първият признак, че убиваме мечтите си, е липсата на време – продължи Петрус. – Най-заетите хора, които съм познавал през живота си, винаги намираха време за всичко. Онези, които нищо не правеха, вечно бяха уморени, не разбираха колко малко трябва да свършат и по цял ден се оплакваха, че денят е прекалено кратък. В действителност те се страхуваха да поведат Справедливата битка.

Вторият признак за смъртта на мечтите ни е нашата самоувереност. Понеже не искаме да гледаме на живота като на едно голямо приключение, което трябва да се изживее. Смятаме се за прекалено мъдри, справедливи и прави по отношение на малкото, искано от живота. Поглеждаме отвъд стените на нашето всекидневие и чуваме хрущането на прекършени копия, усещаме мирис на пот и барут, падане и жадни за победа погледи на воители. Но не разбираме радостта, безграничната радост, която носи в сърцето си всеки воюващ, защото за воюващите не са важни нито победата, нито поражението, а само да участват в Справедливата битка.

На последно място, третият признак за края на нашите мечти е спокойствието, мирът. Животът се превръща в неделен следобед, без да изисква от нас велики неща или нещо повече, отколкото искаме да дадем. Тогава решаваме, че сме зрели, изоставяме детските си фантазии и постигаме своята професионална и лична реализация. Изненадваме се, когато някой на нашата възраст каже, че още иска разни неща от живота. Но в действителност дълбоко в душата си съзнаваме, че сме се отказали да се борим за мечтите си, да поведем Справедливата битка.

Кулата на църквата постоянно се променяше и на нейно място сякаш се появяваше ангел с разперени криле. Колкото и да мигах, ангелът си стоеше. Дося ми се да кажа на Петрус, но усетих, че той още не е свършил.

– Когато се откажем от мечтите си и намерим покоя – каза той след малко, – имаме кратък период на спокойствие. Но умъртвените мечти

започват да загниват вътре в нас, да съсипват средата, в която живеем. Започваме да се ожесточаваме спрямо околните. Най-накрая обръщаме тази жестокост към самите себе си. Явяват се болестите и психозите. Това, което сме искали да избегнем в битката – разочарованието и провала, – става единствен завет на нашето малодушие. А в един прекрасен ден мъртвите ни изгнили мечти правят въздуха труден за дишане и започваме да желаем смъртта, която да ни освободи от нашата самоувереност, от нашите занимания и от онова кошмарно спокойствие на неделния следобед.

Сега вече бях сигурен, че наистина виждам ангел, и не можех да следя думите на Петрус. Той вероятно разбра, защото махна пръста си от тила ми и престана да говори. Образът на ангела се задържа малко и после изчезна. На негово място отново се появи кулата на църквата.

Няколко минути мълчахме. Петрус сви цигара и запуши. Аз измъкнах от раницата бутилка вино и отпих една глътка. Беше топло, но вкусът си бе все същият.

– Какво видя? – попита той.

Разказах за ангела. Казах му, че когато в началото премигнах, ангелът изчезваше.

– И ти ще трябва да се научиш да водиш Справедливата битка. Вече научи как да приемаш приключенията и предизвикателствата в живота, но все още отхвърляш необикновеното.

Петрус извади от раницата си нещо мъничко и ми го подаде. Беше златна карфица.

– Това е подарък от дядо ми. Всички древни мъдреци в Ордена на РАМ притежавали такъв предмет. Нарича се „Игла на жестокостта“. Когато си видял ангела върху кулата на църквата, си се опитал да го отхвърлиш. Понеже не е нещо, с което си свикнал. Според твоите възприятия за света църквите са църкви, а видения можеш да имаш само по време на екстазите, предизвикани от ритуалите на Традицията.

Аз отвърнах, че видението ми трябва да е било последица от натиска, който той упражняваше върху тила ми.

– Така е, но това не променя нищо. Факт е, че ти си отхвърлил видението. Фелисия Аквитанска навярно е видяла нещо подобно и е заложила целия си живот на него. В резултат е превърнала делата си в любов. Сигурно това се е случило и с нейния брат. Същото се случва с кого ли не, всеки ден – виждаме верния път, който трябва да следваме, но вървим по пътя, към който сме привикнали.

Петрус тръгна и аз го последвах. Карфицата в ръката ми блестеше

под слънчевите лъчи.

– Единственият начин да спасим мечтите си е да бъдем щедри към самите себе си. Към всеки опит за самонаказание, колкото и невинен да изглежда, трябва да се отнасяме строго. За да знаем кога точно сме жестоки към себе си, трябва да превръщаме във физическа болка всеки опит за нанасяне на душевна болка – например чувство за вина, угризение, нерешителност, малодушие. Преобразувайки душевната болка във физическа, ще знаем какво зло може да ни причини тя.

И Петрус ми преподаде УПРАЖНЕНИЕТО ПО ЖЕСТОКОСТ.

– Едно време за тази цел са ползвали златна карфица – каза той. – В наши дни нещата са се променили, както се променят гледките по Пътя на Сантяго.

Петрус имаше право. Гледана отдолу, равнината пред мен приличаше на поредица от хълмове.

– Помисли си за нещо жестоко, което си извършил към себе си, и направи упражнението.

За нищо не можах да се сетя.

– Винаги е така. Успяваме да сме щедри към себе си единствено в малките моменти, когато се нуждаем от суровост.

Внезапно си спомних, че се бях нарекъл идиот, защото изкачих с толкова мъка Възвишението на прошката, при положение, че ония туристи се бяха възползвали от лесния път. Знаех, че не е вярно, че съм жесток към себе си – туристите търсеха слънце, а аз търсех своя меч. Не съм идиот, а се бях почувствал като такъв. Забих с все сила нокътя на показалеца в основата на нокътя на палеца. Усетих болка и докато се съсредоточавах върху нея, чувството, че съм идиот, изчезна.

УПРАЖНЕНИЕТО ПО ЖЕСТОКОСТ

Винаги когато мисъл, смятана вредна за самия теб, мине през главата ти – ревност, самосъжаление, любовна мъка, завист, омраза и т.н., – направи следното:

Забий нокътя на показалеца си в основата на нокътя на палеца. Нека болката бъде силна. Съсредоточи се върху нея – тя отразява във физически аспект страданието, което изпитваш в духовно отношение. Намали натиска единствено, когато мисълта излезе от главата ти.

Повтаряй го колкото е необходимо, дори да е много често. Докато мисълта те напусне. Тя ще се връща при теб все по-рядко,

а накрая ще изчезне напълно. Стига да не преставаш да забиваш нокът всеки път, когато се връща.

Споделих с Петрус какво съм изпитал и той се засмя, без да каже нищо.

Същата нощ се настанихме в уютен хотел. Намираше се в градчето, чиято църква бях съзрял отдалеч. След вечеря решихме да се поразходим из улиците, за да улесним храносмилането си.

– От всички начини, които човек е измислил, за да си вреди, най-лошият е чрез любовта. Вечно страдаме заради някого, който не ни обича, заради някого, който ни е изоставил или който не иска да ни остави. Ако сме сами, страдаме, защото никой не ни обича, ако сме женени, превръщаме брака в робство. Ужас! – добави той в лошо настроение.

Стигнахме до малък площад, където се намираше църквата, която бях съзрял. Беше малка, без разни велики архитектурни приумици. Камбанарията ѝ се извисяваше в небето. Опитах се отново да видя ангела, но нищо не се получи.

Петрус се взря в кръста. Мислех, че вижда ангела, но, изглежда, не беше така, защото ми каза следното:

– Когато Синът Божи слязъл на земята, той донесъл любовта. Но тъй като човечеството схващало любовта единствено като страдание и саможертва, накрая го раз-пнали. Ако това не беше се случило, никой нямаше да повярва в неговата любов, защото всички били свикнали постоянно да страдат от страстите си.

Седнахме на бордюра и продължихме да гледаме църквата. Петрус отново наруши тишината.

– Знаеш ли какво означава Варава, Паулу? Вар означава син, а Ава – баща.

Той се бе втренчил в кръста на камбанарията. Очите му блестяха и разбрах, че е обладан от нещо, може би от онази любов, за която толкова приказваше, но която аз все не успях да разбера правилно.

– Колко мъдро е замислена Божията прослава! – каза, а гласът му отекна из празния площад. – Когато Пилат наредил народът да реши, в действителност не му е оставил избор. Показал един бичуван мъж, целият в рани, но също така показал и друг мъж с гордо вдигната глава – Варава революционера. Господ е знаел, че народът ще осъди на смърт по-слабия, за да може да докаже любовта си.

И заключи:

– Какъвто и да е бил изборът обаче, Синът Божи накрая все е щял да бъде разпнат.

Пратеникът

„Точно тук всички пътища на Сантяго се събират в един.“

Стигнахме в Пуенте де ла Рейна рано сутринта. Горните думи бяха изписани върху постаментата на една статуя – поклонник със средновековни дрехи, тривърха шапка, плащ, украсен с мидени черупки, и тояга с окачена на нея кратуна – и напомняха за епопеята на позабравения преход, който сега ние с Петрус възкресявахме.

Бяхме пренощували в един от многото манастири, разположени по протежението на Пътя. Монахът портиер, който ни прие, ни предупреди, че не бива да разменим нито дума зад стените на манастира. Твърдо легло, чисти стари чаршафи, кана с вода и леген за личната хигиена. Нямаше канализация и топла вода. Графикът за хранене беше зад вратата.

В уречения час слязохме в трапезарията. Заради обета за мълчание монасите общуаха само с погледи. Имах чувството, че очите им блесват повече, отколкото на обикновените хора. Вечерята бе сервирана рано на дълги маси, където седяхме заедно с братята в кафяви одежди. По едно време Петрус ми направи знак и аз отлично разбрах какво ми казва – умираше да си запали цигара, но очевидно щеше да прекара цялата нощ, без да задоволи това свое желание. И с мен беше така. Забих нокътя на показалеца си в основата на този на палеца, където вече се бях разранил. Моментът бе твърде хубав, за да бъде жесток спрямо себе си.

Поднесоха зеленчукова супа, хляб, риба и вино. Всички се помолиха и ние се присъединихме към молитвата им. После, докато се хранехме, монах четец с монотонен глас цитираше откъси от Първо послание на апостол Павел.

– Ала Бог избра онова, що е безумно на тоя свят, за да посрами мъдрите; Бог избра онова, що е слабо на тоя свят, за да посрами силните – нареждаше безизразно монахът. – Ние сме безумни зарад Христа. Станахме като измет на света, измет за всички досега. Защото царството Божие е не в думи, а в сила.

Упреците на Павел към коринтяните отекваха в стените на трапезарията по време на цялата вечеря.

Влязохме в Пуенте де ла Рейна, обсъждайки монасите от предишната вечер. Признах пред Петрус, че тайничко съм пушил в стаята, притеснен до смърт някой да не усети миризмата на тютюна. Той се засмя и разбрах, че май е направил същото.

– Свети Йоан Кръстител е отишъл в пустинята, но Христос се е смесил с грешниците и е живял все на път – каза. – Предпочитам така.

Наистина, извън времето, прекарано в пустинята, през остатъка от живота си Христос е бил сред хората.

– Дори първото чудо на Исус не е било да спаси нечия душа, да излекува болен или да гони дявола. Първото е било да превърне водата в превъзходно вино на една сватба, понеже напитките на стопанина били свършили.

Щом каза това, той внезапно спря. Движението му бе така рязко, че и аз спрях стреснат. Стояхме пред моста, чието име носи градчето. Ала Петрус не гледаше към пътя, който ни предстоеше да извървим. Беше втренчил очи в две хлапета. Те си играеха с гумена топка на брега на реката. Вероятно бяха осем-девет годишни и сякаш не бяха забелязали присъствието ни. Вместо да мине по моста, Петрус се спусна в долчинката и застана близо до децата. Както винаги аз го последвах, без да задавам въпроси.

Децата продължаваха да не ни забелязват. Петрус седна и взе да наблюдава играта, докато топката не падна близо до него. С бързо движение той я грабна и я метна към мен. Хванах гумената топка във въздуха и зачаках да видя какво ще стане.

Едно от децата – май по-голямото – се приближи. Първият ми покрив бе да му върна топката, но поведението на Петрус беше толкова налудничаво, че реших да се опитам да разбера какво става.

– Дай ми топката, господине – каза момчето. Погледнах към малката фигура на два метра пред мен.

Усетих, че в детето има нещо много познато. Завладя ме същото чувство като при срещата с циганина.

Детето настоя няколко пъти, но като видя, че не реагирам, се наведе и взе един камък.

– Дай ми топката или ще те замеря с този камък – каза то.

Петрус и другото дете ме наблюдаваха мълчаливо. Агресията у хлапето ме подразни.

– Хвърли камъка – отвърнах. – Ако ме уцелиш, да знаеш, че ще те набия.

Усетих как Петрус въздъхва облекчено. Нещо сякаш се опитваше да изплува от дълбините на мозъка ми. Имах ясното усещане, че вече съм преживявал случката.

Детето се стресна от думите ми. Пусна камъка на земята и опита другояче.

– Тук, в Пуенте де ла Рейна, има едно ковчеже за мощи, което е принадлежало на много богат поклонник. По мидата и по раницата виждам, че и вие сте тръгнали на поклонение. Ако ми върнеш топката, аз ще ти дам ковчежето. Скрито е тук, в пясъка край реката.

– Искам топката – отвърнах аз категорично. Вещност исках ковчежето за мощи. Момчето май казваше истината. Но може тая топка да трябваше за нещо на Петрус, не биваше да го разочаровам, той беше мой водач.

– Господине, на теб не ти трябва топката – каза момчето почти разплакано. – Ти си силен, господине, пътуваш, познаваш света. Аз зная само бреговете на тази река. Единствената ми играчка е топката. Върни ми я, моля те.

Думите на детето ме разчувстваха. Но обстановката – странно близка, – както и усещането, че вече съм чел или преживял нещо подобно, ме накараха отново да се противопоставя.

– Не. Аз искам тази топка. Ще ти дам пари да си купиш друга, похубава, но тази е за мен.

Щом изрекох това, сякаш времето спря. Пейзажът наоколо се преобрази, без Петрус да натиска с пръст тила ми. За част от секундата ми се стори, че сме се пренесли в ужасяваща безкрайна пустиня. Там ги нямаше нито Петрус, нито другото хлапе, само аз и момчето пред мен. То беше по-голямото от двете, лицето му беше симпатично и дружелюбно, но в очите му имаше блясък, който ме плашеше.

Видението не продължи повече от секунда. В следващия момент отново бях в Пуенте де ла Рейна, където се сливаха различните пътища към Сантяго, идващи от различните краища на Европа. Пред мен стоеше момче, което ме молеше да му върна топката. Погледът му беше благ и тъжен.

Петрус се приближи, взе топката от ръката ми и я върна на момчето.

– Къде е скрито ковчежето? – попита той момчето.

– Кое ковчеже? – отвърна то, като хвана приятелчето си за ръка и хукна да бяга надалеч от нас. После се хвърли във водата.

Отново се изкачихме от долчинката и най-накрая минахме по моста. Започнах да задавам въпроси за случилото се. Споделих за видението с пустинята, но Петрус смени темата и каза, че ще говорим за това, когато сме далеч от мястото.

Половин час по-късно стигнахме до участък от пътя, където все още имаше запазена римска настилка и друг мост, но разрушен.

Седнахме да закусим с храната, която ни бяха дали монасите – ръжен хляб, кисело мляко и козе сирене.

– За какво ти беше притрябвала топката на хлапето? – попита Петрус.

Отвърнах, че не ми е трябвала топката и че съм постъпил така, понеже той се е държал странно. Сякаш топката е била нещо много важно за него.

– И наистина беше. Чрез нея ти установи успешен контакт с личния си демон.

С личния ми демон ли? Никога не бях чувал за подобен абсурд, през целия път. В продължение на шест дни се бях движил напред-назад из Пиренеите, бях се запознал с монах магьосник, който изобщо не направи магия, палецът ми беше жива рана, понеже, щом се сетех за нещо жестоко спрямо мен самия – хипохондрия, чувство за вина, комплекс за малощеност, – бях длъжен да забивам нокът в него. Петрус имаше право – отрицателните мисли значително бяха намалели. Но това за личния демон беше нещо, за което не беше споменавал пред мен. Нямах лесно да го преглътна.

– Днес, преди да минем по моста, усетих силното присъствие на някой, който се опитва да ни предупреди за нещо. Но предупреждението се отнасяше по-скоро за теб, отколкото за мен. Наближава момент за сражение. Ти ще трябва да поведеш Справедливата битка.

Когато не познаваме личния си демон, тогава той обикновено се проявява в най-близкия до нас човек. Огледах се и видях играещите деца. Реших, че сигурно там той ще даде знак за себе си. Но залагах само на предположение. Убедих се, че това е личният ти демон, едва когато ти отказа да върнеш топката.

Аз обясних, че съм постъпил така, понеже съм си мислел, че той я иска.

– Защо пък аз? Нищо подобно не съм изричал.

Почувствах леко замайване. Може би от храната, която поглъщах лакомо, след като почти час бях ходил гладен. Същевременно продължавах да изпитвам усещането за някаква близост с детето.

– Твоят личен демон те пробва по трите класически начина – със заплаха, с обещание и със слабостта ти. Поздравявам те, ти устоя храбро.

Сега си спомних, че Петрус беше попитал момчето за ковчежето за мощи. Тогава си помислих, че то се е опитало да ме измами. Но навярно имаше някакво скрито там ковчеже – дяволът никога не дава лъжливи

обещания.

– Когато момчето вече не можеше да се сети за ковчето, то бе, защото твоят личен демон си бе отишъл.

Накрая той заяви най-невъзмутимо:

– Време е да го повикаме обратно. Ще ти е нужен.

Бяхме седнали на стария разрушен мост. Петрус внимателно събра остатъците от храната и ги прибра в хартиената кесия, дадена ни от монасите. На полето пред нас започнаха да пристигат работници, но бяха толкова далеч, че не успях да чуя какво си казват. Теренът беше вълнообразен. Обработените участъци образуваха загадъчни картини в пейзажа. Рекичката под краката ни бе почти пресъхнала. Ромонът на водата едва се чуваше.

– Преди да тръгне по света, Христос отишъл в пустинята, за да поговори с личния си демон – подхвана Петрус. – Научил каквото му било необходимо за човека, но не допуснал дяволът да диктува правилата на играта. По този начин го победил.

Един поет бе казал, че никой човек не е остров. За да поведем Справедливата битка, се нуждаем от помощ. Имаме нужда от приятели, но когато приятелите ни не са наблизко, трябва да превърнем самотата в наше основно оръжие. Всичко, което ни заобикаля, трябва да ни помага да извървим стъпките към нашата цел. Всичко трябва да бъде проява на нашата волеизява да победим в Справедливата битка. Ако не осъзнаем, че всичко и всички са ни необходими, ще бъдем арогантни воители. А накрая тази арогантност ще ни погуби, защото ще сме толкова самоуверени, че няма да разберем клопките на битката.

Историята за воители и битки отново ми напомни за Дон Хуан на Карлос Кастанеда. Задах си въпроса дали старият индиански магьосник е имал навика да преподава сутрин, преди ученикът му да е успял да смели закуската си. Но Петрус продължи.

– Освен физическите сили, които ни заобикалят и ни помагат, в живота ни има и две основни духовни сили – един ангел и един демон. Ангелът винаги бди над нас, той е дар от Бога и не е задължително да бъде призоваван. Щом погледнеш на света с добри очи, виждаш лика на своя ангел. Той е тази рекичка, работниците в полето, синьото небе. Онзи стар мост, който ни помага да преминем водата и който е бил изграден тук от ръцете на безименни римски легионери, също е лицето на твой ангел. Нашите деди са го познавали като ангел-пазител или ангел-хранител.

Демонът също е ангел, но е свободна, непокорна сила.

Предпочитам да го наричам Пратеник, понеже той е основната връзка между теб и света. В древността е бил представян чрез Меркурий, Хермес Трисмегист, Божият пратеник. Той действа само в материалното. Присъства в златото на Църквата, понеже златото идва от земята, а земята е в негово владение. Присъства в работата ни и във връзката ни с парите. Когато го оставим на свобода, той обикновено се разпилява. Когато го изгоним от себе си, губим всичко хубаво, на което той може да ни научи, тъй като добре познава света и хората. Когато сме заплениени от силата му, той ни притежава и ни отдалечава от Справедливата битка.

Следователно, единственият начин да се преборим с нашия Пратеник е да го приемем като приятел. Да се вслушваме в съветите му, да търсим помощта му, когато е необходимо, но да не позволяваме той да диктува правилата. Както ти постъпи с хлапето. За тази цел е важно, първо, да знаеш какво искаш и, второ, да познаваш лицето и името му.

– Как да ги науча? – попитах.

И Петрус ми преподаде РИТУАЛА НА ПРАТЕНИКА.

– Остави ритуала за през нощта, защото тогава е по-лесно. Днес, в първата ви среща, той ще разкрие името си. Това име е тайна. Никой никога не бива да го узнае, дори и аз. Който знае името на твоя Пратеник, може да го унищожи.

Петрус стана и тръгнахме. Бързо стигнахме до полето, където селяните обработваха земята. Разменихме по едно „буенос диас“ и продължихме по пътя си.

– Ако трябваше да прибягна до някой образ, бих казал, че ангелът – това са твоите доспехи, а Пратеникът – твоят меч. Доспехите пазят при всички положения, докато мечът може да падне посред битка, да убие приятел, дори да се обърне срещу своя собственик. Впрочем един меч може да послужи за какво ли не, освен за да седнеш върху него – каза той, като се изсмя доволно.

Спряхме да обядваме в някакво село. Момчето, което ни обслужи, очевидно беше в лошо настроение. Не отговаряше на въпросите ни, тръсна храната на масата, а накрая успя да разсипе малко кафе по бермудите на Петрус. Тогава видях как моят водач се преобразява – разгневи се, повика собственика и изрази възмущението си от липсата на възпитание у момчето. Накрая отиде в тоалетната да се преоблече, а собственикът изпра петното от кафе и простря бермудите да съхнат.

РИТУАЛА НА ПРАТЕНИКА

1. Седни и се отпусни напълно. Остави съзнанието ти да блуждае където си пожелае. Нека мисълта ти тече без всякакъв контрол. След известно време започни да си повтаряш: „Сега аз съм отпуснат и очите ми спят съня на света.“

2. Когато усетиш, че съзнанието ти вече за нищо не се тревожи, си представи огнен стълб отдясно. Направи така, че пламъците да са живи и искрящи. Тогава кажи тихичко: „Заповядвам на моето подсъзнание да изплува. Да се отвори за мен и да ми разкрие своите вълшебни тайни.“ Изчакай малко. Концентрирай се само върху огнения стълб. Ако изникне някой образ, то той ще е проявление на твоето подсъзнание. Опитай се да го задържиш.

3. Все така запазвайки огнения стълб отдясно, започни да си представяш друг огнен стълб отляво. Когато пламъците хубаво се разгорят, кажи тихичко: „Нека силата на Агнеца, която е във всичко и във всички, да се прояви и в мен, докато призовавам Пратеника. Нека (името на Пратеника) да се появи пред мен сега.“

4. Поговори с твоя Пратеник. Той ще се появи между двата стълба. Обсъди специфичния си проблем, помолни го за съвет и му дай необходимите заповеди.

5. Когато разговорът ви приключи, отпрати Пратеника със следните думи: „Благодаря на Агнеца за чудото, което сторих. Нека (името на Пратеника) се връща винаги когато го повикам, а когато е далеч, нека ми помага да осъществявам делата си.“

Забележка: При първото призоваване или при първите призовавания, в зависимост от способността за концентрация на онзи, който извършва ритуала, не се назовава името на Пратеника. Казва се само „Той“. Ако ритуалът е добре изпълнен, Пратеникът веднага би трябвало да разкрие името си посредством телепатия. В противен случай настоявай, докато научиш името му. Едва тогава започни да разговаряш. Колкото повече се повтаря ритуалът, толкова по-силно ще е присъствието на Пратеника и по-бързи неговите действия.

В два следобед, докато чакахме слънцето да изсуши бермудите на Петрус, аз разсъждавах над всичко изприказвано сутринта. Вярно, че по-голямата част от нещата, които Петрус каза за хлапето, бяха

основателни. Освен това ме споходи видение – съзрях пустиня и лице. Но историята за Пратеника ми се стори твърде примитивна. Живеехме в двацети век и понятията за ада, греха и дявола нямаха никакъв смисъл за койкй шо-годе интелигентен човек. В Традицията, чиито зарьки бях следвал доста по-дълго, отколкото Пътя на Сантяго, Пратеникът – наричан дявол, и то без никакви предразсъдъци – беше дух, който владее силите на Земята и винаги е в услуга на човека. Той бе използван често при магиите, но никога като съюзник и съветник във всекидневието. А Петрус искаше да ми внуши, че мога да се възползвам от приятелството си с Пратеника, за да се усъвършенствам в работата и да преуспея. Освен абсурдна тази идея ми се струваше и инфантилна.

Бях дал обаче обет за пълно подчинение пред мадам Лурдес. И ето че отново ми се наложи да забия нокът в основата на нокътя на палеца, в живото месо.

– Не биваше да кипвам – каза Петрус, след като излязохме. – В края на краищата той не изля чашата върху мен, а върху света, който ненавижда. Знае, че има един огромен свят отвъд границите на собствената му фантазия и че неговото участие в този свят е сведено до това да стане рано, да отиде до хлебарницата, да сервира храна на клиентите и да се самозадоволява нощем, докато мечтае за жените, които никога не ще познае.

Беше време да спрем за следобедна почивка, но Петрус реши да продължим. Каза, че това е начин да се самонакаже за невъздържаността си. Аз, който не бях извършил нищо, трябваше да го придружа под палещото слънце. Мислех си за Справедливата битка и за хилядите хора, пръснати по света и заети с неща, които не са им по сърце. Въпреки че направи от пръста ми жива рана, упражнението по жестокост ми се отразяваше добре. Беше ме накарало да разбере до каква степен съзнанието ми може да ме предаде, да ме тласне към нежелани от мен неща и безполезни чувства. В онзи момент исках Петрус да е прав, наистина да има някакъв Пратеник, с когото да разговарям смислено и от когото да търся помощ за житейските си проблеми. Закопнях да настъпи нощ.

Междувременно Петрус не спираше да говори за момчето. Накрая се убеди, че е постъпил правилно. За целта отново прибегна до библиейски аргумент.

– Христос е протил на прелюбодейката, но е заклеил смокинята, която не пожела да му даде плод. Аз също не съм длъжен вечно да бъда добър.

Край. За него проблемът бе разрешен. Отново бе спасен от

Библията.

Стигнахме до Естела към девет вечерта. Изкъпах се и слязохме за вечеря. Авторът на първия справочник за Пътя на Сантяго, Аймерик Пико, бе описал Естела като „едно благодатно местенце с вкусен хляб, чудно вино, месо и риба. Реката Ега има сладка, чиста и много хубава вода“. Не пих вода от реката, но що се отнася до трапезата, Пико продължаваше да има право, дори и след осем века. Сервираха овнешки бут, сърцевина от ангинари и риоха от добра реколта. Дълго се задържахме на масата. Говорихме си за разни банални неща и се наслаждавахме на виното. Накрая Петрус каза, че е дошъл моментът да се срещна за първи път с моя Пратеник.

Станахме и тръгнахме из града. Някои улички водеха право в реката – съвсем като във Венеция. На една такава уличка реших да седна. Петрус знаеше, че оттук насетне аз ще ръководя церемонията, и поизостана.

Дълго стоях загледан в реката. Водите и шумът започнаха да ме откъсват от света и да ми внушават дълбоко спокойствие. Затворих очи и си представих първия огнен стълб. Имаше момент на затруднение, но накрая той се появи.

Изрекох ритуалните думи и вторият стълб се появи от лявата ми страна. Пространството между двата стълба беше осветено от огъня, но оставаше празно. Дълго се вирах в него, опитвайки се да не мисля, за да може Пратеникът да се появи. Но вместо него започнаха да ми се явяват екзотични картини – входът на някаква пирамида, жена, облечена в чисто злато, чернокожи мъже, танцуващи около огън. Образите бързо се сменяха. Аз ги оставих да текат безконтролно. Явиха ми се много участъци от Пътя, който бяхме извървели с Петрус. Пейзажи, ресторанти, гори. Докато внезапно, без никакво предупреждение, сивата пустош от сутринта се разпростря между двата стълба. Там, втрънен в мен, се появи симпатичен мъж с лукав блясък в очите.

Той се засмя и аз се усмихнах в транса си. Показа ми една затворена торба, отвори я и надникна в нея, но от мястото си аз не можех да видя нищо. Тогава в главата ми изскочи едно име – Астраин. Започнах да осмислям това име, да го усещам да вибрира между двата огнени стълба. Пратеникът ми кимна утвърдително. Да, бях открил как се казва.

В този момент трябваше да приключа упражнението. Казах ритуалните думи и угасих огнените стълбове – първо левия, после и десния. Отворих очи и видях пред себе си река Ега.

– Беше доста по-лесно, отколкото си го представях – рече Петрус,

след като му разказах какво се е случило между стълбовете. – Това беше първата ви среща. Среща на взаимно опознаване и взаимно приятелство. Разговорът ти с Пратеника ще е ползотворен, ако го призоваваш всеки ден и обсъждаш проблемите си с него. Но трябва отлично да можеш да различаваш реалната помощ от клопката. Винаги дръж мечата си при срещите и бъди готов да го използваш.

– Но аз все още нямам меч – отвърнах.

– Затова Пратеникът не може да ти навреди много. Но дори и така е по-добре да не го улесняваш.

Ритуалът беше свършил. Сбогувах се с Петрус и се върнах в хотела. В леглото си помислих за бедното момче, което ни сервира обяда. Изпитвах желание да се върна и да го науча на ритуала на Пратеника. Искаше ми се да му кажа, че всичко може да се промени, стига да поиска. Но нямаше никакъв смисъл да се опитвам да спася света – та аз дори не бях успял още да спася самия себе си.

Любовта

Да разговаряш с Пратеника не означава да го разпитваш за света на духовете – каза Петрус на другия ден. – Пратеникът ще ти служи за едно: да ти помага в материалния свят. От своя страна той ще ти помага, ако знаеш точно какво искаш.

Бяхме спрели в някакво селище, за да пийнем по нещо. Петрус си бе поръчал бира, а аз – безалкохолно. Подложката на моята чаша беше от прозрачна пластмаса. Вътре имаше оцветена вода. Пръстите ми рисуваха абстрактни фигурки по нея. Бях притеснен.

– Ти ми каза, че Пратеникът се е проявил чрез хлапето, защото е искал да ми каже нещо.

– Нещо спешно – потвърди той.

Продължихме да си говорим за пратеници, ангели и демони. Трудно ми бе да приема тази толкова утилитарна употреба на мистериите от Традицията. Петрус настояваше на идеята си, че винаги трябва да търсим награда, а аз си мислех за думите на Христос, че богатите няма да отидат на небето.

– Исус също е възнаградил човека, който успял да умножи имането на своя господар. Не са му повярвали само заради хубавите думи. Наложило се е да се доказва с чудеса и да възнаграждава последователите си.

– Никой да не злослови за Исус в моя бар – прекъсна го съдържателят на бара, който се бе вслушал в разговора ни.

– Никой не злослови за Исус – отвърна Петрус. – Да се говори лошо за Исус е все едно да се извърши грях в негово име. Именно това обаче сторихте вие на площада. Съдържателят на бара се поколеба за миг, но бързо отговори:

– Аз нямам нищо общо. Тогава съм бил дете.

– Виновни са винаги другите – промърмори Петрус. Човекът излезе през вратата към кухнята. Попитах за какво става дума.

– Преди петдесет години, в средата на XX век, един циганин бил изгорен жив тук, на площада. Обвинили го в магьосничество и в хулене на Светото причастие. Случаят останал незабелязан сред новините от Гражданската война в Испания. Днес никой не го помни. Освен жителите на този град.

– А ти откъде знаеш за него, Петрус?

– Знам, защото вече съм изминавал Пътя на Сантяго. Продължихме

да прием в празния бар. Навън напичаше. Беше време за сиеста. Не след дълго съдържателят на бара се върна с енорийския свещеник.

– Кои сте вие? – попита свещеникът.

Петрус посочи мидата върху раницата си. Вече от хиляда и двеста години поклонниците минаваха по пътя пред бара. Според местните обичаи всеки поклонник трябваше да бъде зачетен и добре приет, каквото и да се случи. Свещеникът веднага смени тона.

– Как така поклонници по Пътя на Сантяго хулят Исус? – попита той, а тонът му беше някак нравоучителен.

– Тук никой не е хулил Исус. Говорехме само за престъпленията, извършени в името на Христа. Като онова с циганина, изгорен на площада.

Мидата върху раницата на Петрус предизвика промяна и в тона на съдържателя. Този път той се обърна по-почтително към нас:

– Проклятието на циганина продължава да тегне и до днес – каза под укорителния поглед на свещеника.

Петрус настоя да разбере как. Свещеникът заяви, че това са хорски приказки, не срещат никаква подкрепа от страна на Църквата. Но собственикът на бара продължи:

– Преди да умре, циганинът каза, че неговите демони ще се вселят в най-малкото дете от селото. Когато детето пораснело, остареело и си отидело от този свят, демоните щели да преминат в друго дете. И така с векове.

– Земята тук е същата като в селата наоколо – каза свещеникът. – Когато при тях има суша, има я и при нас. Когато там вали и реколтата е добра, и ние пълним хамбарите си. Тук не се е случило нищо, което да не се е случвало и в съседните села. Цялата история е една голяма измислица.

– Не ни се е случило нищо, понеже сме изолирали проклятието – каза съдържателят на бара.

– Ами да отидем при него – отвърна Петрус.

Свещеникът се засмя и каза, че това са врели-некипели. Съдържателят се прекръсти. Никой обаче не помръдна.

Петрус поиска сметката и настоя някой да ни отведе при човека, приел проклятието. Свещеникът се извини и каза, че трябва да се връща в църквата. Имал важна работа. И излезе, преди да успеем да кажем нещо.

Собственикът на бара погледна ужасен към Петрус.

– Не се притеснявай – каза водачът ми. – На нас ни стига да ни

посочиш дома му. Ние ще се опитаме да освободим града от проклятието.

Съдържателят излезе с нас на прашната улица, блеснала под жаркото следобедно слънце. Вървахме заедно до края на селото. Там той ни посочи една отдалечена къща край Пътя.

– Редовно пращаме храна, дрехи и каквото е необходимо – извини се той. – Но дори и свещеникът не ходи там.

Сбогувахме се и се отправихме към къщата. Съдържателят на бара остана да чака, може би си е мислил, че ще я подминем. Петрус обаче отиде до входната врата и потропа. Когато се обърнах, съдържателят на бара бе изчезнал.

Една жена на около шейсет години дойде да ни отвори вратата. До нея стоеше огромно черно куче, което изглеждаше доволно от посещението ни и махаше с опашка. Жената попита какво искаме. Каза, че е заета, че пере и че е оставила тенджери на котлона. Но не изглеждаше изненадана от посещението ми. Реших, че много поклонници, които не знаят за проклятието, вероятно са чукали на вратата ѝ да търсят подслон.

– Ние сме поклонници по Пътя за Компостела. Нуждаем се от малко топла вода – каза Петрус. – Знам, че вие няма да ми откажете.

Жената ни отвори вратата доста неохотно. Влязохме в малко салонче. Беше чисто, но бедно обзаведено. Имаше едно канапе с раздрана изкуствена тапицерна, бюфет, маса с пластмасов плот и два стола. На бюфета стоеше изображение на Пресветото Сърце Исусово, имаше статуетки на светци и разпятие, направено от парченца огледало. В салончето имаше още две врати. През едната можех да зърна спалнята. Жената преведе Петрус през другата, от която се влизаше в кухнята.

– Имам малко вряла вода – каза тя. – Ще ви наляя в един съд и после, ако обичате, си вървете откъдето сте дошли.

Останах насаме с голямото куче. То махаше с опашка, доволно и дружелюбно. След малко жената се върна с някаква стара консервена кутия, напълни я с топла вода и я подаде на Петрус.

– Готово. Вървете с Божията благословия.

Но Петрус не помръдна. Извади пакетче чай от раницата си, сложи го в консервената кутия и каза, че би желал да сподели с нея малкото, което има. В знак на благодарност за гостоприемството.

Видимо ядосана, жената донесе две чаши и седна с Петрус на масата с пластмасов плот. Аз продължих да гледам кучето, заслушан в техния разговор.

– В селото ми казаха, че върху този дом тегне проклятие – заяви Петрус с равен тон. Усетих как очите на кучето блеснаха, сякаш и то беше разбрало за какво става дума. Възрастната жена веднага скочи на крака.

– Това е лъжа! Старо суеверие! Хайде, по-бързо си пиете чая, защото имам много работа.

Кучето усети внезапната промяна в настроението на жената и заста на нащрек. Но Петрус продължи да се държи все така спокойно. Бавно наля чая в чашата, поднесе я към устните си, после я върна на масата, без да отпие нито глътка.

– Много е горещ – каза. – Ще почакаме да изстине малко.

Жената не седна повече. Явно беше обезпокоена от присъствието ни. Разкайваше се, че е отворила вратата. Забеляза, че гледам втренчено към кучето, и го привика до себе си. Животното се подчини, но щом стигна до нея, отново се загледа в мен.

– Ето затова, драги ми Пауггу – каза Петрус, гледайки ме. – Ето затова твоят Пратеник се яви вчера чрез детето.

Внезапно си дадох сметка, че не аз гледам кучето. Откакто бях влязъл, то ме бе хипнотизирало и приковало погледа ми към себе си. Гледаше ме и ме караше да се подчинявам на волята му. Започнах да изпадам в леност, дощя ми се да подремна на онова съдрано канапе. Навън беше твърде горещо и никак не ми се вървеше. Всичко това ми се струваше странно. Имах усещането, че съм попаднал в капан. Кучето ме гледаше втренчено и колкото повече ме гледаше, толкова повече ми се доспиваше.

– Хайде – каза Петрус, стана и ми подаде чашата чай. – Пийни малко, защото жената иска веднага да си тръгваме.

Аз се олюлях, но успях да поема чашата. Горещият чай ми помогна да се съвзема. Исках да кажа нещо, да попитам за името на кучето, но от гърлото ми не излизаше глас. Нещо в мен се бе пробудило, нещо, за което Петрус не ме беше подготвил, но което започваше да се проявява. Беше някакво неконтролируемо желание да изричам странни думи, чийто смисъл самият аз не познавах. Реших, че Петрус е сложил нещо в чая. Всичко започна да ми се струва далечно. Имах само някакво смъртно усещане, че жената казва на Петрус да си вървим. Изпаднах в еуфория и реших да изрека на глас странните думи, които ми минаваха през главата.

Понятно в стаята ми беше единствено кучето. Когато започнах да изричам странните, неразбираеми за мен слова, усетих как то започва да

ръмжи. Явно разбираше какво казвам. Това ме превъзбуди и продължих да говоря все по-високо. Кучето скочи и се озъби. Вече не беше дружелюбното животно, което ме бе посрещнало на прага. Беше зло и застрашително – всеки момент можеше да ми се нахвърли. Знаех, че думите ме закрилят, и започнах да говоря още по-високо, насочвайки цялата си сила към него. Усещах в себе си някаква различна мощ, която не му позволяваше да ме нападне.

Сетне всичко мина на забавен каданс. Видях как жената се доближава към мен с крясъци и се опитва да ме изтласка навън. Видях, че Петрус хваща жената. Кучето обаче не обръщаше никакво внимание на схватката им. Гледаше ме втренчено, скочи с ръмжене и оголи зъби. Опитах се да разбера странния език, който говорех, но колкото пъти спирах, за да потърся смисъла на думите, властта ми намаляваше и кучето напредваше към мен, ставаше по-силно. Започнах да крещя, без да разбирам какво, а жената се присъедини към крясъците ми. Кучето лаеше и ме заплашваше, но докато продължавах да говоря, бях в безопасност. Чувах нечий гръмък смях, но не знаех дали смехът съществува, или е плод на въображението ми.

Внезапно, сякаш всичко се случваше едновременно, в къщата нахлу вятър, кучето нададе силен вой и скочи върху мен. Аз вдигнах ръка, за да предпазя лицето си, изкрещях някаква дума и зачаках схватката.

Кучето се хвърли върху мен с цялата си тежест и аз паднах върху канапето с изкуствена тапицерия. За няколко секунди останахме втренчени един в друг, после то хукна навън.

Заплаках неудържимо. Сетих се за семейството си, за жена си, за приятелите си. Изпитвах огромен прилив на любов, някаква безгранична абсурдна радост, защото същевременно осъзнавах цялата история с кучето. Петрус ме хвана за ръката и ме поведе навън. Жената избутваше и двама ни. Потърсих с поглед животно, но от него нямаше и помен. Прегърнах Петрус и продължих да плача, докато вървахме под слънцето.

Не си спомнях как сме се движили. Дойдох на себе си едва когато бях седнал до един извор. Петрус плискаше с вода лицето и тила ми. Поисках да пийна една глътка, но той каза, че ако сега пия нещо, ще повърна. Гадеше ми се малко, но бях бодър. Бях обзет от безкрайна любов към всичко и към всички. Огледах се и видях дърветата край пътя, изворчето, където бяхме спрели, усетих свежия ветрец и чух птичите трели в гората. Виждах лицето на моя ангел, както го нарече Петрус. Попитах дали сме далеч от дома на жената. Той каза, че сме вървели около

петнайсет минути.

– Сигурно искаш да знаеш какво се случи – каза той.

В действителност това нямаше никакво значение. Аз бях щастлив от обзелата ме огромна любов. Кучето, жената, съдържателят на бара, всичко бе някакъв далечен спомен, който сякаш нямаше отношение към чувствата ми в момента. Казах на Петрус, че искам да походя малко, понеже се чувствам добре.

Станах и отново поехме по Пътя на Сантяго. До вечерта почти не продумах. Бях потънал в онова приятно усещане, което сякаш изпълваше всичко. От време на време си мислех, че Петрус е поставил някакъв наркотик в чая, но и това беше без значение. Важни бяха планините, поточетата, цветята край пътя, благородните черти на лицето на моя ангел.

Стигнахме до някакъв хотел в осем вечерта. Макар и по-слабо, все още се намирах в онова блажено състояние. Собственикът поиска паспорта ми, за да направи регистрацията, и аз му го подадох.

– Вие сте от Бразилия? Вече съм ходил там. Бях отседнал в един хотел на плажа Ипанема.

Абсурдното му изказване ме върна към действителността. Насред Пътя на Сантяго, в построено преди много векове село, имаше хотелиер, който познава плажа Ипанема.

– Готов съм да разговаряме – казах на Петрус. – Трябва да знам какво се случи днес. Всичко.

Блаженството бе отминало. На негово място отново се появи разумът със страха от непознатото и със спешната и абсолютна необходимост отново да стъпя на земята.

– След вечеря – каза той.

Петрус помоли собственика на хотела да включи телевизора, но без звук. Каза, че това е най-добрият начин да го слушам, без да задавам въпроси, понеже част от мен щяла да следи какво става на екрана. Попита докъде помня случилото се. Аз отвърнах, че помня всичко, освен как сме стигнали до извора.

– То е без значение – каза той.

По телевизията започна филм за някогашните въглекопачи. Хората бяха облечени в дрехи от началото на века.

– Вчера, когато усетих колко бърза твоят Пратеник, разбрах, че по Пътя на Сантяго започва битка. Ти си тук, за да откриеш твоя меч и да усвоиш практиките на ПАМ. Но винаги когато водач помага на поклонник, има поне едно обстоятелство, което убягва и на двамата. То е нещо

като практически тест върху преподаваната материя. В твоя случай се оказа срещата ти с кучето.

Подробностите от схватката и причината за натрупването на демони у едно животно ще ти обясня по-късно. Важното в момента е да разбереш, че онази жена беше свикнала с проклятието. Бе го възприела като нормално състояние и мизерията в нейния живот ѝ се струваше нещо добро. Научила се бе да се задоволява с малко, при положение че животът е щедър и винаги иска да ни предложи повече.

Когато прогони демоните на онази нещастна женица, ти наруши баланса в нейния свят. Онзи ден си говорихме за жестокостта, която някои хора са в състояние сами да си причинят. Често, когато се опитваме да им покажем доброто, да им покажем колко щедър е животът, отхвърлят идеята, сякаш идва от дявола. Те не обичат да искат много от живота, защото се страхуват от поражението. Но онзи, който реши да поведе Справедливата битка, трябва да гледа на света като на неизмеримо съкровище, което трябва да бъде открито и завзето.

Петрус ме попита дали зная какво търся там, по Пътя на Сантяго.

– Търся меча си – отвърнах.

– А за какво ти е притрябвал този меч?

– Защото той ще ми донесе силата и познанието на Традицията.

Усетих, че отговорът ми не му допадна особено. Но той продължи:

– Ти си тук, за да търсиш някаква награда. Престраши се да помечтаеш и направи всичко възможно да превърнеш мечтата си в реалност. Трябва да знаеш какво ще предприемеш с меча си и това трябва да ти се изясни напълно, преди да сме го открили. Има едно нещо в твоя полза – ти търсиш наградата. Тръгнал си по Пътя на Сантяго, понеже искаш да бъдеш възнаграден за усилието. Вече установих, че изпълняваш всичко, на което те уча, търсейки да постигнеш някаква практическа цел. Това е крайно положително.

Остава единствено да успееш да обединиш практиките на РАМ и собствената си интуиция. Езикът на твоето сърце ще предопредели правилния начин, по който да стигнеш до меча и да боравиш с него. В противен случай упражненията и практиките на РАМ ще станат част от безползната мъдрост на Традицията.

Петрус и преди ми бе говорил за това, но по различен начин и въпреки че се съгласях с него, всъщност исках да науча друго. Интересувах ме две неща, които не можех да си обясня – чуждият език, на който говорих, и радостното любовно чувство, след като прогоних кучето.

– Радостното чувство дойде, защото жестът ти бе наситен с Агапе.

– Ти често говориш за Агапе, а до момента не си ми обяснил какво точно означава. Имам усещането, че става дума за някаква по-висша форма на любов.

– Именно. Скоро ще дойде моментът да изпиташ тази силна любов, която ще те обладае изцяло. Дотогава знай, че тя се проявява свободно вътре в теб. Нека това те радва.

– И преди съм имал подобно усещане, но е било по-краткотрайно и по-различно. Случвало ми се е след професионален успех, след някое завоевание или когато съм чувствал, че късметът е щедър към мен. В същото време, когато това чувство ме обземаше, аз се затварях отвътре, страхувах се да му се отдам напълно. Сякаш радостта ми можеше да събуди завист у хората. А е възможно и да съм се смятал недостоеен за щастието.

– Преди да опознаем Агапе, всички правим така – каза той с поглед, вперен в телевизора.

Тогава го попитах за непознатия език, на който проговорих.

– Това и за мен бе изненада. Не е практика от Пътя на Сантяго. Става дума за харизмата и е част от практиките на РАМ от Пътя към Рим.

Вече бях чувал нещо за харизмата, но помолих Петрус да ми обясни по-добре.

– Харизмата е дар от Светия дух. Проявява се у хората. Има голямо разнообразие – дарба за лекуване, дарба за правене на чудеса, дарба за пророкуване и други. Ти си получил дарбата за езици, същата, която се проявила у апостолите на Петдесетница.

Дарбата за езици е свързана с непосредственото контактуване със Светия дух. Служи за изричане на могъщи молитви, при екзорсизъм, както в твоя случай, и когато те споходи просветление. Дните, прекарани в път, практиките на РАМ, а и кучето, което представляваше опасност за теб, случайно пробудиха дарбата ти за езици. Тя няма да се прояви повече, освен ако не намериш меча си и не решиш да поемеш по Пътя към Рим. Във всеки случай това беше добър знак.

Продължих да гледам немия телевизионен екран. Историята с каменовъглените мини се бе превърнала в поредица от мъжки и женски образи – разговарящи, спорещи, дискутиращи. От време на време по някой актьор и актриса се целуваха.

– Още нещо – каза Петрус. – Възможно е пак да срещнеш кучето, Ако това стане, не се опитвай отново да пробудиш дарбата за езици, защото тя повече няма да се върне. Ще те науча на друга практика на РАМ, която ще събуди интуицията ти. Така ще започнеш да разбираш

тайния език на съзнанието си. Той ще ти е полезен във всеки момент от живота.

Петрус изключи телевизора точно когато предаването ме заинтригува. После отиде до бара и поиска шише минерална вода. Двамата пийнахме по малко и той взе със себе си шишето.

Седнахме на открито. Известно време никой не каза нищо. Тишина на нощта ни обгърна. Млечният път на небето все така ми напомняше за моята цел – да намеря мечта си.

Не след дълго Петрус ми преподаде УПРАЖНЕНИЕТО С ВОДАТА.

– Изморен съм и ще си лягам – каза той. – Но ти изпълни упражнението сега. Събуди отново своята интуиция, своята тъмна страна. Не търси логика, защото водата няма да ти се остави да я овладееш лесно. Но постепенно и без насилие тя ще изгради един нов вид връзка между теб и Вселената.

И преди да влезе в хотела, Петрус заключи:

– Хората невинаги получават помощ от куче.

Още малко продължих да се наслаждавам на свежата тиха нощ. Хотелът бе отдалечен от града и по пътя нямаше жива душа. Сетих се за хотелиера, който познаваше Ипанема. За него навярно бе абсурдно, че аз съм тук, на това така сурово място, изпечено от слънцето, което всеки ден се завръщаше с нова сила.

Взе да ми се доспива и реших веднага да изпълня упражнението. Излях останалата в шишето вода на цимента, Веднага се образува локва. Беше безформена, не напомняше на каквото и да било, а аз се опитвах да я опирича на нещо. Пръстите ми се заплъзгаха по студената вода и аз започнах да изпадам в хипноза, подобна на онази, която изпитваме, когато гледаме огън. Не мислех за нищо, просто си играех. Играех си с локва вода. Изтеглих няколко продълговати вадички в края ѝ и тя сякаш се превърна в мокро слънце. Чертичките обаче веднага се разтекоха и се смесиха. Плеснах с длан в центъра на локвата. Водата се разля наоколо и разпръсна капчици по цимента – черни звезди върху сив фон. Бях напълно отдаден на това абсурдно и безцелно, но доставящо ми удоволствие упражнение. Усетих, че съзнанието ми е почти заспало, което иначе постигах само с продължителна медитация и отпускане. Същевременно нещо ми посказваше, че дълбоко в мен, в най-потайните кътчета на ума ми, една сила придобива очертания и се готви да излезе наяве.

СЪБУЖДАНЕ НА ИНТУИЦИЯТА (УПРАЖНЕНИЕ С ВОДА)

Излей вода, за да се получи локвичка върху гладка, непронепусклива повърхност. Гледай я известно време. После започни да си играеш безцелно с водата. Рисувай си нищо незначещи картинки. Изпълнявай упражнението в продължение на една седмица поне за по десет минути.

Недей да търсиш практически резултати от упражнението. То малко по малко ще пробуди интуицията. Когато тя започне да се проявява и в други моменти от деня, ти ѝ се довери.

Дълго си играх с локвата и ми беше трудно да спра. Ако Петрус ми бе преподал упражнението с водата в началото на пътя, със сигурност щях да го приема като загуба на време. Но сега, след като вече бях говорил на непонятни езици и бях гонил демони, онази локва вода създаваше връзка – все още слаба – с Млечния път над мен. Отразяваше звездите, оформяше рисунки, които не разбирах, и ми носеше усещането, че не си губя времето, а че създавам нов код за общуване със света. Тайният код на душата, езикът, който познаваме, но в който рядко се вслушваме.

Когато се опомних, вече беше доста късно. Осветлението на входа бе угасено. Влязох безшумно в хотела. В стаята си отново призовах Астраиин. Този път той се появи по-ясен и аз му обясних за мечи и за целите в живота си. Засега нищо не ми отговаряше, но Петрус ми бе казал, че в хода на призоваванията Астраиин ще се превърне в мощно и живо присъствие до мен.

Бракът

Логроно е един от най-големите градове, откъдето минават поклонниците по Пътя на Сантяго. Преди него единственият голям град, който прекосихме, беше Памплона, но ние не пренощувахме там. Ала онзи следобед, когато пристигнахме в Логроно, градът се стягаше за голямо пиршество и Петрус предложи да останем поне една нощ.

Вече бях привикнал към покоя и свободата на полето, та идеята не ми допадна особено. От случката с кучето бяха минали пет дни. Всяка нощ призовавах Астраин и изпълнявах упражнението с водата. Чувствах се доста по-спокоен, осъзнавах значението на Пътя на Сантяго в моя живот и бях наясно с бъдещето. Въпреки суровостта на пейзажа, въпреки сухата храна и умората от целодневния път аз изживяхм със наяве.

Всичко обаче остана някъде назад, щом влязохме в Логроно. За разлика от горещия, но чист въздух в полето тук беше прашно и пълно с коли, журналисти и телевизионни екипи. Петрус влезе в първия бар, за да разбере какво става.

– Ама вие не знаете ли, господине? Днес се жени дъщерята на полковник М. – отвърна човекът. – Ще има голямо угощение на площада и днес ще затвора по-рано.

Беше невъзможно да си намерим хотел, затова отседнахме у възрастното семейство, което бе забелязало мидата върху раницата на Петрус. Изкъпахме се. Аз обух единствения дълъг панталон, който носех, и излязохме на площада.

Десетки сервитьори в черни дрехи се потяха под навесите и изпипваха последните детайли в подредбата на пръснатите навред маси. Испанската телевизия заснемаше подготовката. Минахме по една уличка, за да стигнем до енорийската църква „Сантяго Ел Реал“, където се канеа да започнат церемонията.

В църквата нахлуваше поток от официално облечени хора. Гримът на жените се бе поразтекъл от жегата, а децата, с бели дрешки, започваха да нервничат. Когато пред входа спря черна лимузина, в небето гръмнаха фойерверки. Пристигаше младоженецът. Не успяхме да влезем в претъпканата църква и решихме да се върнем на площада.

Петрус отиде да пообиколи, а аз седнах на една от пейките и зачаках венчавката да свърши и да започне угощението. До мен някакъв продавач на пуканки чакаше края на церемонията, за да припечели нещо

извънредно.

– вие ли сте от гостите? – попита продавачът.

– Не – отвърнах. – Ние сме поклонници на път за Ком-постела.

– От Мадрид има директен влак дотам. А ако го вземете в петък, имате право и на безплатен хотел.

– Не, ние правим поклонението пеш. Продавачът ме погледна и внимателно каза:

– Такова поклонение е за светците.

Реших да не споря. Беше възрастен човек, който започна да ми разказва, че вече е задомил дъщеря си, но че тя сега не живее с мъжа си.

– По времето на Франко семейството беше на по-голяма почит – каза. – В днешни дни никой не го зачита.

Въпреки че бях в чужда страна, където не е желателно да се обсъждат теми от политиката, не можех да подмина думите му без коментар. Казах му, че Франко е бил диктатор и че нищо от неговото време не би могло да е по-добро.

Човекът почервения.

– Кой сте вие, че да говорите така?

– Познавам историята на страната ви. Познавам борбата за свобода на вашия народ. Чел съм за престъпленията от времето на Испанската гражданска война.

– А аз пък съм участвал в тази война. Имам правото да говоря, защото в нея се е проливала кръвта на моето семейство. Историята, дето сте я чели, не ме интересува. За мен е важно случилото се със семейството ми. Аз съм се бил срещу Франко, но след като той победи, моят живот се подобри. Не съм беден и си имам количка за пуканки. Това социалистическо правителство сега не ми е помогнало да го постигна. В момента живея по-зле отпреди.

Сетих се за думите на Петрус, че хората се задоволяват със съвсем малко в живота. Реших да не настоявам и се преместих на друга пейка.

Петрус дойде и седна до мен. Разказах му случката с продавача на пуканки.

– Да се разговаря е много полезно, когато искаме да се убедим в думите си – каза той. – Аз съм от италианската комунистическа партия и не знаех за тая твоя профашистка нагласа.

– Каква профашистка нагласа? – попитах с възмущение.

– Ти си помогнал на стареца да се убеди, че Франко е бил по-добър. Може би той никога не е знаел защо. Сега вече знае.

– Аз пък съм силно изненадан да узная, че италианската компартия

вярва в Светия дух.

– Хората се вълнуват какво ще си кажат съседите – рече той.

Отново гръмнаха фейерверки. На естрадата се качи оркестър и музикантите започнаха да настройват инструментите си. Тържеството щеше да започне всеки момент. Погледнах към небето. Мръкваше и се бяха появили звезди. Петрус отиде при един от келнерите и успя да издейства две пластмасови чашки с вино.

– На късмет е да се пийне малко преди тържеството – каза той и ми подаде едната чашка. – Вземи, ще ти помогне да забравиш стареца с пуканките.

– Аз вече и не мисля за него.

– А би трябвало. Защото случилото се символизира грешното поведение. Все се опитваме да спечелим привърженици за нашето обяснение на Вселената. Смятаме, че колкото повече хора са убедени в същото, в което вярваме ние, толкова по-лесно то ще се превърне в реалност. А изобщо не е така.

Огледай се наоколо. Готви се голям празник, предстои грандиозно тържество. Едновременно се честват няколко неща – мечтата на един баща, който е искал да задоми дъщеря си, мечтата на дъщерята, която е искала да се омъжи, и мечтата на младоженеца. Това е хубаво, защото те вярват в своята мечта и искат да покажат на всички, че са я постигнали. Празникът не е, за да убедят някого в нещо, затова е приятен. По всичко личи, че тези хора са провели Справедливата битка на любовта.

– Но ти все се опитваш да ме убеждаваш, Петрус. Ти ме водиш по Пътя на Сантяго.

Той ме погледна хладно.

– Аз те уча на практиките на ПАМ, Но ти ще успееш да стигнеш до твоя меч само ако разбереш, че Пътят е в сърцето ти. Заедно с истината и живота.

Петрус посочи към небето, където звездите вече ясно се виждаха.

– Млечният път показва Пътя към Компостела. Няма религия, която да е в състояние да събере всички звезди, защото, ако това се случи, Вселената ще се превърне в едно гигантско празно пространство и ще се изгуби смисълът на нейното съществуване. Всяка звезда, а и всеки човек имат своите индивидуални характеристики. Има зелени звезди, жълти звезди, сини и бели, има комети, метеори и метеорити, има мъглявини и пръстени. Това, което отдолу ни прилича на съвкупност от еднакви точки, в действителност са милион различни неща, пръснати в пространство отвъд човешките разбирания.

Издигна се фойерверк и от светлината му небето притъмня за момент. В небето изригна водопад от зелени искри.

– Преди чувахме единствено звука, защото беше светло. Сега можем да видим и светлините – каза Петрус. – Едничката промяна, към която човекът може да се стреми.

Булката излезе от църквата. Хората захвърляха ориз и нададоха радостни възгласи. Беше слабичко момиче на около седемнайсет години. Държеше за ръка момче в парадна униформа. Всички заизлизаха. Отплавиха се към площада.

– Ето го полковник М.! Вижте роклята на булката! Колко е красива! – викаха някакви момичета край нас.

Гостите насядаха около масите, сервитьорите наляха вино и оркестърът засвири. Старецът с пуканките веднага бе наобиколен от тълпа крещящи хлапета, които подаваха пари и ръсеха пуканките по земята. Помислих си как тази нощ за жителите на Логроно останалият свят не съществува. Нямахме заплахата от ядрена война, нямаше безработица, убийства. Вечерта беше празнична, масите бяха на площада за хората и всички се чувстваха важни.

Някакъв телевизионен екип се приближи до нас и Петрус скри лицето си. Но екипът ни подмина и камерата се насочи към един от гостите до нас. Веднага го разпознах – беше Маноло, оглавяваше испанската агитка на Световното първенство по футбол в Мексико. Когато интервюто свърши, отидох при него. Казах му, че съм бразилец, а той се престори на възмутен и заяви, че сме им откраднали един гол на първата ни среща на Световното. Но веднага след това ме прегърна и ме успокои, че Бразилия отново ще има най-добрите играчи в света.

– Как успяваш да следиш мачовете, като си все с гръб към игрището, за да надхваш агитката? – попитах аз. Неведнъж го бях забелязвал на екрана по време на предаванията от Световното.

– Това ми доставя радост. Да помогна на агитката да повярва в победата.

И заключи мъдро, сякаш и той бе водач на поклонници:

– Агитка без вяра може да доведе отбора до загуба на сигурен мач.

Приятелите на Маноло го повикаха да иде при тях, но аз продължих да разсъждавам върху думите му. Въпреки че никога не бе изминавал Пътя на Сантяго] той също знаеше какво означава да водиш Справедливата битка.

Петрус бе избягал в края на площада, искрено обезпокоен от присъствието на телевизионните екипи. Едва когато прожекторите

угаснаха, той се измъкна иззад дърветата и се поотпусна. Поискахме си още две чаши вино. Аз си напълних една чиния с хапки, а Петрус намери маса, където се сместихме до други гости.

Младоженците разрязаха огромна торта и се чуха още по-силни възглasi.

– Те май се обичат – предположих на висок глас.

– То е ясно, че се обичат – каза някакъв господин в тъмен-костюм, седнал на нашата маса. – Виждали ли сте някой да се жени заради друго?

Запазих отговора за себе си, спомняйки си думите на Петрус относно продавача на пуканки. Водачът ми обаче не остави репликата без коментар.

– За какъв вид любов говорите, господине, за Ерос, Филос или Агапе?

Мъжът го погледна неразбиращо. Петрус стана, напълни отново чашата си и пожела да се поразходим.

– На гръцки има три думи за назоваване на любовта – подхвана той. – Днес ти видя проявлението на Ерос, любовта между двама души.

Младоженците се усмихваха пред светкавиците и приемаха поздравления.

– Те май се обичат – каза той за двойката. – И смятат, че любовта е нещо, което расте. Скоро ще започнат сами да се борят с живота, ще изградят дом и ще станат съучастници в едно приключение. От това любовта нараства и се облагородява. Той ще продължи кариерата си в армията, тя ще трябва да може да готви и да бъде добра домакиня, понеже от дете е възпитавана така. Ще го последва, ще имат деца и ако чувстват, че градят заедно нещо, то е, защото водят Справедливата битка. Така, въпреки всички спънки, щастието им никога няма да секне.

Ала в историята, която ти разказвам, може внезапно да настъпи обрат. У него може да се зароди усещането, че не е достатъчно свободен да проявява целия Ерос, цялата любов, която има, и към други жени. В нея може да се роди усещането, че е пожертвала кариера и бляскав живот, за да следва мъжа си. Тогава на мястото на съвместния градеж всеки посвоему ще се чувства ограбен. Ерос, обединяващият ги дух, ще започне да показва единствено лошата си страна. И онова, което Господ е отредил на човека като най-висше чувство, ще се превърне в извор на омраза и разруха.

Огледах се – Ерос присъстваше у много двойки. Упражнението с водата бе пробудило у мен езика на сърцето и аз виждах хората по

различен начин. Може да беше поради самотните ми дни в гората, може да се дължеше на самите практики на РАМ. Но аз чувствах присъствието на добрия и на лошия Ерос, точно както ми го бе описал Петрус.

– Виждаш ли колко е странно? – каза Петрус, говорейки за същото. – Независимо дали е добър или лош, лицето на Ерос никога не е еднакво у хората. Също като звездите по небето, за които говорих преди половин час. И никой не може да избяга от Ерос. Всички се нуждаят от присъствието му, въпреки че Ерос често ни кара да се чувстваме изолирани от света, пленници на самотата.

Оркестърът засвири валс. Хората танцуваха на циментовата площадка пред естрадата. Градусът започваше да се покачва и всички бяха по-запотени и по-развеселени. Забелязах момиче, облечено в синьо, което навярно бе очаквало сватбата най-вече заради валса – вероятно искаше да танцува с някого, когото е копняло да прегърне, откакто е пораснало. Следеше с очи едно момче със светъл костюм. То бе заобиколено от приятелите си. Всички те разговаряха весело и не обръщаха внимание на валса. Не бяха разбрали, че застаналото наблизко момиче в синьо настойчиво гледа към един от тях.

Замислих се за малките градчета, за мечтаната от детството женитба с избрания младеж.

Момичето в синьо забеляза погледа ми и се дръпна от дансинга. Точно тогава младежът я потърси с очи. Щом видя, че е с други момичета, продължи оживения си разговор с приятелите.

Насочих вниманието на Петрус към двамата. За известно време той следи играта на погледи, после се върна към виното си.

– Държат се, сякаш е срамно да покажат любовта си. – Това беше единственият му коментар.

Едно момиче пред нас ни гледаше съсредоточено. Вероятно беше на половината на нашите години. Петрус вдигна към него чашата вино. Момичето се засмя засрамено и посочи родителите си в търсене на извинение, че не се приближава.

– Тази страна на любовта е най-красивата – каза Петрус. – Любовта, която отправя предизвикателства, любовта на двама по-възрастни непознати, които са дошли отдалеч, а утре ще си тръгнат. Ще тръгнат към един свят, който това момиче също иска да види.

По гласа на Петрус разбрах, че вече е на градус.

– Днес ще говорим за любовта! – каза моят водач доста гръмогласно. – Ще говорим за онази истинска любов, която нараства и нараства, и движи света, и прави от човека мъдрец!

Една спретната жена близо до нас сякаш не обръщаше ни най-малко внимание на тържеството. Обикаляше от маса: на маса и подреждаше чашите, чиниите и приборите.

– Виж онази жена, която не престава да подрежда – рече Петрус. – Както ти казах и преди, Ерос има много лица. Това е едно от тях. Любовта, претърпяла разочарование. Такава любов намира реализация в чуждото нещастие. Ще целуне булката и младоженеца, но вътрешно ще мърмори, че единият не е подходящ за другия. Опитва се да въведе ред в света, понеже нейният живот е в безпорядък. А там – посочи той друга двойка: жената беше с тежък грим и сложна прическа – виждаш Ерос, приет по принуда. Любов за пред обществото, но без капчица емоции. Тя е приела ролята си и е прекъснала всички връзки със света и Справедливата битка.

– Много си безкомпромисен, Петрус. Никой ли от присъстващите тук няма да се спаси?

– О, напротив. Момичето, което ни гледаше. Танцуващите младежи, които познават добрия Ерос. Ако не се оставят да бъдат повлияни от лицемерната любов, която е завладяла предишното поколение, светът със сигурност ще е по-различен.

Той посочи възрастни мъж и жена, седнали на една маса.

– Онези двамата също. Не допускат да бъдат заразени от лицемерието като много други. Ако се съди по външността им, цял живот са работили на полето. Гладът и нуждата са ги принудили да се трудят заедно. Усвоили са практиките, които ти учиш, без никога да са чували за РАМ. Понеже са извлекли силата на любовта от самия труд. Там Ерос разкрива най-красивото си лице, тъй като е свързан с Филос.

– Какво е Филос?

– Филос е любов под формата на приятелство. Онова, което аз чувствам към теб и към другите. Когато огънят на Ерос не може да гори повече, Филос помага на двойките да останат заедно.

– Ами Агапе?

– Днес не е ден да говорим за Агапе. Агапе е и в Ерос, и във Филос, но това е само едно изречение. Нека се забавляваме на днешното тържество, без да засягаме Все-поглъщащата любов. – И той наля още вино в пластмасовата чашка.

Около нас имаше някаква заразителна радост. Петрус започваше да се напива и отначало това ме шокира. Но си спомних думите, които ми каза един следобед: че практиките на РАМ ще имат смисъл само ако могат да бъдат извършени от обикновения човек.

Тази нощ Петрус ми изглеждаше човек като всеки друг. Беше другар, приятел, който тупаше хората по гърба и разговаряше с всички наоколо. Не след дълго бе така замаян, че се наложи да го хвана под ръка и да го заведа до хотела.

По пътя си дадох сметка за ситуацията. Аз водех моя водач. Осъзнах, че през целия ни път Петрус не се беше опитвал да се изкара по-мъдър, по-свят или по-добър от мен. Всичко, което бе направил, бе да ми предаде опита си, свързан с практиките на РАМ. А и искаше да покаже, че е най-обикновен човек, който изпитва Ерос, Филос и Агапе.

Това ме накара да се почувствам по-силен. Пътят на Сантяго принадлежеше на обикновените хора.

Вдъхновението

– Да говоря всички езици човешки и дори ангелски... да имам пророчески дар... и такава силна вяра, че да мога и планини да премествам, щом любов нямам, нищо не съм.

Петрус отново се позоваваше на апостол Павел. Според него Павел бе великият окултен преводач на Христовото послание. Този следобед решихме да ловим риба, след като цяла сутрин бяхме вървели. Рибата не кълвеше, но водачът ми изобщо не обръщаше внимание на това. Според него риболовът бе нещо като символ на връзката между човека и света – знаем какво искаме и ако сме настоятелни, ще го постигнем. А времето за постигане на целта зависи от Божията помощ.

– Много е важно да се прави нещо спокойно, преди да се вземе важно житейско решение – каза той. – Дзенбудистките монаси слушат как растат скалите. Аз предпочитам да ловя риба.

Но в този момент, при тази жега, дори червените лениви риби – почти на повърхността на водата – не обръщаха внимание на куката. Дали влакното е потопено, или не, все същият резултат. Реших да се откажа и да се поразходя. Отидох до едно старо изоставено гробище край реката. Портата на гробището бе напълно несъразмерна с останалата част. Върнах се при Петрус. Разпитах го за гробището.

– Портата е от стара болница за пилигрими – каза той, – Но е била изоставена и на някого му хрумнало да използва фасадата и да построи гробище.

– Което също е изоставено.

– Така е. Нещата в този живот са съвсем краткотрайни.

Казах, че е бил твърде суров предната вечер, докато е съдил хората на тържеството. Петрус се изненада от думите ми. Увери ме, че разговорът ни не е бил нищо повече от това, което вече ни се е случвало в личния живот. Всички сме се втурнали да търсим Ерос, а когато Ерос се опита да се превърне във Филос, решаваме, че любовта не ни е необходима. Без да си даваме сметка, че именно Филос ще ни отведе до повисшата форма на любов, до Агапе.

– Каж ми нещо повече за Агапе – помолих. Петрус отвърна, че за Агапе не може да се говори, трябва да бъде изживяна. Ако сме имали шанс, той щял да ми покаже още този следобед едно от лицата на Агапе. Но за тази цел трябвало Вселената – както е при риболова – да

съдействия, за да може всичко да върви добре.

– Пратеникът ще ти помогне, но има нещо, което е отвъд възможностите му, отвъд желанията и отвъд самия теб.

– Какво е то?

– Божествената искра. Онова, което хората наричат късмет.

Когато слънчевите лъчи престанаха да са така горещи, пак тръгнахме да вървим. Пътят на Сантяго минаваше през някакви лозя и ниви, които бяха съвсем пусти по това време на деня. Пресякохме главния път, също пуст, и се върнахме в гората, В далечината виждах връх Сан Лоренсо, най-високата точка на Кастилия. Доста неща се бяха променили в мен, откакто за пръв път срещнах Петрус край Сен Жан Пие-дьо-Пор. Бразилия и работата, която имах да върша, почти напълно се бяха изличили от съзнанието ми. Единствено жива бе моята цел и аз всяка нощ я обсъждах с Астраин, който ми се явяваше все по-ясно. Винаги го виждах седнал до мен, знаех, че има нервен тик на дясното око и че се усмихва презрително, щом започна да му повтарям нещо, за да се уверя, че ме е разбрал. Преди няколко седмици – особено през първите дни – бях започнал да се притеснявам, че никога няма да стигна до края на пътя. Докато минавахме през Ронсесвал, бях обзет от силна досада и изпитвах желание веднага да стигна до Сантяго, да взема меча си и да се върна, за да поведе така наречената от Петрус Справедлива битка. Но сега привързаността ми към цивилизацията, която с такава мъка изоставих, бе почти забравена. В този момент единствените ми грижи бяха слънцето над моята глава и желанието да изживея Агапе.

Спуснахме се в една долчинка и прекосихме някакво сухо речно корито. После с мъка се изкачихме на отвъдния бряг. В миналото тук навярно бе имало буйна река, която с бучене бе дълбала земята, за да търси нейните тайни. Сега беше пресъхнала и лесно можеше да се прекоси. Но долината, която бе създала, все още беше там и ме принуждаваше да полагам големи усилия, за да я премина. „Нещата в този живот са съвсем краткотрайни“, бе казал Петрус преди няколко часа.

– Петрус, ти много пъти ли си обичал?

Въпросът ми дойде съвсем спонтанно и дори се изненадах от дързостта си. До момента бях запознат само в най-общи черти с личния живот на моя водач.

– Имал съм много жени, ако това питаш. И съм обичал силно всяка от тях. Но Агапе съм изживявал само с две.

Споделих пред него, че също съм обичал много жени и че започвам да се тревожа, тъй като все не успявах да създам сериозна връзка. Ако

продължавах така, сякаш да бъде сам-самичък в старостта си, от което много се страхувах.

– Наеми си гледачка – засмя се той. – В края на краищата не вярвам да търсиш в любовта удобен пристан.

Наближаваше девет, когато започна да се стъмва. Лозята бяха останали назад. Намирахме се на пустеещ склон. Огледах се и успях да различа параклисче в една скала, подобно на много други, покрай които бяхме минали. Вървахме още малко и се отклонихме от жълтата маркировка. Отправихме се директно към малката постройка.

Щом се озовахме достатъчно близо, Петрус извика едно име, което не разбрах, и спря, за да чуе отговора. Наострихме слух, но не доловихме нищо. Петрус извика повторно, но пак не последва отговор.

– Нищо, да вървим – каза той. И ние тръгнахме.

Параклисчето се състоеше от четири варосани стени. Вратата беше отворена. По-точно, нямаше врата, а само висока половин метър портичка. Крепеше се на едната си панта. Вътре имаше каменно огнище и няколко струпани на пода-тенджери. Две от тях бяха пълни с жито и картофи.

Седнахме мълчаливо. Петрус си запали цигара и каза да почакаме малко. Усетих, че краката ме болят от умора, но нещо в параклиса ме напрягаше, вместо да ме накара да се отпусна. Бих изпитал дори ужас, ако не беше Петрус.

– Който н да живее тук, къде спи? – попитах, като наруших тишината, от която вече бе започнало да ми става зле.

– Там, където си седнал – каза Петрус и посочи голия под.

Понечих да се преместя, но той ме помоли да остана точно където съм. Температурата май беше паднала малко, защото ми стана студено.

Чакахме почти цял час. Петрус още два пъти извика странното име и се отказа. Когато вече мислех, че си тръгваме, той заговори.

– Тук присъства едно от проявленията на Агапе – каза, докато гасеше третата си цигара. – Не е единственото, но е едно от най-чистите. Агапе е свършената любов, любов, която поглъща онзи, който я изпитва. Който познава и изпитва Агапе, разбира, че всичко друго в живота е без значение, важното е да обича. Такава любов е изпитвал Исус към човечеството. Толкова силна била, че разтърсила звездите и променила хода на човешката история. Самотният му живот е постигнал това, което крале, империи и армии не са могли да сторят.

През хилядолетната история на цивилизацията безброй хора били обземани от Всепоглъщащата любов. Те имали толкова много, което да

дадат, а животът изисквал толкова малко, че били принудени да потърсят пустините и самотните-места, понеже любовта била огромна и ги преобразявала. Превърнали се в светци отшелници – такива ги знаем днес.

На мен, на теб, които изпитваме друг вид Агапе, такъв живот ни изглежда суров, ужасяващ. Всепогълщащата любов обаче прави така, че всичко, абсолютно всичко, да стане маловажно. Тези хора живеят единствено за да бъдат погълнати от любовта си.

Петрус ми разказа, че на това място живее човек на име Алфонсо. Бил се запознал с него по време на първото си поклонение, докато берял плодове. Водачът му – доста по-просветен от него – бил приятел на Алфонсо и тримата заедно извършили ритуала на Агапе, упражнението със Синята сфера. Петрус заяви, че то било едно от най-важните преживявания в живота му. И до ден-дне-шен, когато го изпълнявал, винаги си спомнял за параклиса и за Алфонсо. В гласа му звучеше вълнение, каквото долавях за първи път.

– Агапе е Всъпогълщащата любов – повтори отново, сякаш думите му най-точно определяха тази странна форма на любов. – Мартин Лутър Кинг е казал, че Христос ни е учил да обичаме враговете си. Става дума именно за Агапе. Според него било „невъзможно да харесваме враговете си, онези, които ни вредят и които се опитват да принизят изстраданото ни ежедневие“. Но Агапе е много повече от харесване. То е чувство, което обзема всичко, прониква във всички пролуки и превръща в прах всеки опит за агресия.

Ти се научи да се прераждаш, да не бъдеш жесток към самия себе си, да разговаряш с твоя Пратеник. Но всичко, което предприемаш от тук насетне, всичко, от което извадиш поука по Пътя на Сантяго, ще има смисъл единствено ако бъде докоснато от Всепогълщащата любов.

Припомних на Петрус как ми каза, че има две форми на Агапе. Допуснах, че той навярно не е изживял тази, първата, тъй като не е станал отшелник.

– Имаш право. Ти, аз, както и по-голямата част от поклонниците по Пътя на Сантяго посредством практиките на РАМ изпитваме Агапе в другата ѝ форма – вдъхновението.

За древните мъдрци вдъхновението е транс, екзалтация, връзка с Бога. Вдъхновението е Агапе към идея, към нещо. Всички сме го преживявали. Когато обичаме и от дъното на душата си вярваме в нещо, се чувстваме по-силни от света, обзети сме от спокойствие. То идва от убеждението, че нищо не може да сломи нашата вяра. Тази

необикновена сила ни дава възможност да вземаме правилните решения в точния момент. Когато постигнем целта си, се изненадваме от собствените си способности. По време на Справедливата битка нищо друго няма значение. Към крайната цел ни води вдъхновението.

Вдъхновението обикновено се проявява най-силно през първите години на живота. Все още сме силно свързани с божественото и с такова въодушевление се хвърляме към играчките си, че куклите дори оживяват, а оловните войничета маршируват. Когато Исус е казал, че на децата е Царството небесно, е имал предвид Агапе под формата на вдъхновение. Децата стигат дотам, без да ги е грижа за чудесата, мъдростта, фарисеите и апостолите. Отиват с радост, движени от вдъхновението си.

Разказах на Петрус, че тъкмо този следобед съм разбрал, че съм напълно обзет от Пътя на Сантяго. Дните и нощите на испанска земя почти ме бяха накарали да забравя за меча и се бяха превърнали в неповторимо преживяване. Всичко останало беше без значение.

– Днес следобед се опитахме да ловим риба, но рибата не кълвеше – каза Петрус. – Обикновено оставяме вдъхновението да ни се изплъзне покрай тия дреболии, толкова незначителни на фона на величието на всяко съществуване. Губим вдъхновението си заради нашите нищожни, но необходими загуби по време на Справедливата битка. И понеже не знаем, че то е по-велика сила, насочена към крайната победа, допускаме да ни се изплъзне между пръстите, без да си даваме сметка, че оставяме да ни се изплъзне и истинският смисъл на живота ни. Обвиняваме, света за отегчението, което изпитваме, и за провала си и забравяме, че ние сами сме позволили да ни напусне тази могъща сила, която придава смисъл на нещата – проявлението на Агапе под формата на вдъхновение.

Пред очите ми отново изникна гробището до рекичката. Онзи страшен портал, несъразмерно голям, беше свършеният образ на изгубения смисъл. Зад портите – само мъртъвци.

* * *

Сякаш отгатнал мислите ми, Петруе отвори дума за нещо подобно.

– Преди няколко дни навярно остана изненадан, че кипнах заради няколкото капки кафе, което онова нещастно момче разля върху бермудите ми, и бездруго мръсни от прахоляка по пътя. В действителност аз се ядосах, защото прочетох в очите на момчето, че вдъхновението му си отива така, както изтича кръв от прерязани вени. Видях как това младо и жизнеспособно момче е започнало да умира, понеже вътре в него

всяка минута умира по малко Агапе. Вече доста съм живял и съм се научил да се справям с тия неща, но онова момче, неговото поведение и добрите неща, които усетих, че би могло да даде на човечеството, ме шокираха и натъжиха. Убеден съм, че моята агресия го е поразтърсила и поне за известно време ще забави смъртта на Агапе.

Когато прехвърли демона в кучето на онази жена, ти изпита Агапе в най-чист вид. Това беше един благороден жест и ме накара да се почувствам щастлив, че съм с теб 'и съм'ти водач. За пръв път и аз ще взема участие в упражнението заедно с теб.

И Петруе ми преподаде ритуала на Агапе, УПРАЖНЕНИЕТО СЪС СИНЯТА СФЕРА.

– Ще ти помогна да пробудиш вдъхновението си, да породиш сила, която като синя сфера да обхване планетата – каза той. – За да ти засвидетелствам уважението си към твоето търсене и към това, което си.

До момента Петруе не бе изразявал нито положително, нито отрицателно мнение за това как изпълнявам упражненията си. Беше ми помогнал да осъзная първия си сблъсък с Пратеника, беше ме извадил от транса при упражнението на семенцето, но така и не се поинтересува за постигнатите от мен резултати. Често го питах защо не проявява интерес към моите усещания, а той ми казваше, че единственото му задължение като водач е да ми покаже Пътя и практиките на РАМ. На мен се полагало да оползотворя или да пренебрегна резултатите.

РИТУАЛ СЪС СИНЯТА СФЕРА

Седни удобно и се отпусни. Помъчи се да не мислиш за нищо.

1. Усети колко хубаво е да си жив. Нека сърцето ти се почувства свободно, дружелюбно, над и отвъд дребнавите проблеми, които се опитват да го засегнат. Запей някоя детска песничка, тихичко. Представи си как сърцето ти започва да расте, да изпълва стаята, а после и къщата с наситена и искряща синя светлина.

2. Щом стигнеш дотук, усети приятелското присъствие на светците, в които си вярвал като дете. Осъзнай, че те са до теб, приждат отвсякъде, усмихват ти се и те карат да вярваш в живота.

3. Със съзнанието си накарай светците да се приближат, да поставят ръка върху главата ти и да ти пожелаят любов, мир и единение със света. Причастието на светците.

4. Когато тяхното присъствие стане силно, почувствай как синята светлина е поток, който влиза и излиза от теб, как се движи и искри като река. Тази синя светлина започва да се разпространява в дома ти, после в квартала ти, в града, в страната, обгръща целия свят и той става една огромна синя сфера. Тя е проявление на Висшата любов, която е отвъд борбата за ежедневието. Тя те прави по-силен, дава ти жизненост, енергия и спокойствие.

5. Задръж колкото се може по-дълго светлината около света. Сърцето ти е отворено и разпръсква любов. Този етап от упражнението трябва да продължи поне пет минути.

6. Малко по малко излез от транса и се върни към действителността. Светците ще останат наблизо, а синята светлина все така ще обгръща света.

Този ритуал може и трябва да бъде изпълняван с повече от един човек, когато е наложително. В такъв случай участниците трябва да се държат за ръце.

Когато каза, че ще участва заедно с мен в моето упражнение, внезапно се почувствах недостоен за похвалите му. Той познаваше грешките ми, а и аз често бях проявявал съмнение по отношение на способността му да ме води по Пътя. Исках да му го кажа, но той ме прекъсна, преди да започна.

– Не бъди жесток към себе си или може би не си научил урока, който ти преподадох. Бъди добър. Приеми похвалата, която заслужаваш.

Очите ми се напълниха със сълзи. Петрус ме хвана за ръка и излязохме. Нощта беше тъмна, по-тъмна от обикновено. Аз седнах до него и запяхме. Музиката излизаше дълбоко от мен, без да полагам усилия. Започнах леко да пляскам, докато тялото ми се поклащаше напред-назад. Заплясках по-силно, а музиката свободно се лееше от мен, псалм в чест на тъмното небе, на пустата равнина и безжизнените скали. Съзрях светците, в които вярвах, когато бях дете, и които животът бе отдалечил от мен, понеже и аз бях погубил голяма част от Агапе. Но сега Все-поглъщащата любов се връщаше благосклонно към мен и светците се усмихваха от небето, точно както ги виждах в детството си – със същите лица и усмивки.

Разперих ръце, за да може Агапе да заструи. Един загадъчен поток от искряща синя светлина започна да влиза и излиза от мен. Окъпа цялата ми душа и опрости греховете ми. Светлината се разпростря първо

върху пейзажа, а после обгърна света и аз заплаках. Плачех, защото отново усетих вдъхновението, бях дете пред живота и в тоя момент нищо не можеше да ме нарани. Усетих нечие присъствие наблизко, някой седна от дясната ми страна и аз си представих, че е моят Пратеник и че той е единственият, който е в състояние да види тази толкова силна синя светлина, която влиза и излиза от мен и обгръща света.

Светлината ставаше все по-силна и почувствах, че обхваща целия свят, прониква през всяка врата, във всяка уличка и поне за част от секундата докосва всяко живо същество.

Усетих, че някой държи отворените ми протегнати към небето длани. Точно тогава синята светлина стана невероятно ярка и аз си помислих, че ще припадна. Успях обаче да я задържа още няколко минути, докато стигна до края на песента, която бях запял.

Тогавя се отпуснах. Бях напълно изтощен, но в същото време свободен и доволен от живота и от преживяното. Ръцете, които държаха моите, ме пуснаха. Видях, че едната е на Петрус, а със сърцето си почувствах чия е другата.

Отворих очи и съзрях до мен монаха Алфонсо. Усмихна се и каза „добра вечер“. Аз също се усмихнах, пак хванах ръката му и силно я притиснах към гърдите си. Той ме остави да направя това и после внимателно ме пусна.

Никой от трима ни не промълви. След известно време Алфонсо стана и отново се отправи към скалистата равнина. Аз го проследих с поглед, докато тъмнината го погълна напълно.

Малко по-късно Петрус наруши мълчанието. Не спомена нищо за Алфонсо.

– Прави това упражнение винаги когато имаш възможност и постепенно Агапе ще се върне в теб. Повтаряй го, преди да се захванеш с нови планове, в първите дни на всяко пътуване или когато почувстваш, че нещо силно те е развълнувало. Ако има начин, прави го с някого, когото харесваш. Хубаво е то да бъде споделяно.

И ето го пак стария Петрус – практичен, напътстващ, водач. За този Петрус знаех толкова малко. Вълнението, което бе проявил в параюшчето, вече бе отминало. Когато обаче докосна ръката ми по време на упражнението, можах да усетя величието на неговата душа.

Върнахме се в бялата обител, където бяха вещите ни.

– Стопанинът днес няма да се прибере, смятам, че можем да преспим тук – каза Петрус и си легна. Аз разгънах спалния си чувал, пийнах глътка вино и също легнах. Бях изтощен от Всепоглъщащата любов. Но

в умората ми отсъстваше напрежението. Преди да затворя очи, си спомних за монаха – беше с брада, съвсем слаб. Спомних си как ми бе казал „добра вечер“ и бе седнал до мен. Някъде навън този човек сега бе погълнат от Божествения пламък. Може би затова нощта беше толкова тъмна. Защото той бе събрал в себе си цялата светлина на света.

Смъртта

– Вие поклонници ли сте? – попита възрастната жена, която ни сервираше закуската.

Бяхме в Асофра – място с малки къщи, на чиито фасади имаше средновековни гербове, и с изворче, където преди минути си бяхме напълнили манерките.

Аз потвърдих и очите на жената се изпълниха с уважение и гордост.

– Когато бях дете, оттук на ден минаваше поне по един поклонник на път за Компостела. След войната и след Франко не знаех какво стана, но сякаш поклоненията спряха. – Вероятно са направили шосе. В днешно време хората обичат да пътуват с кола.

Петрус не каза нищо. Беше се събудил в лошо настроение. Аз се съгласих с жената и си представих едно ново асфалтирано шосе, което минава през планини и долини, представих си коли с изрисувани върху гюруците мидени черупки и магазинчета за сувенири на входа на манастирите. Току-що бях привършил кафето с мляко и филията със зехтин. Погледнах в справочника на Аймерик Пико, изчислих, че следобед би трябвало да пристигнем в Санто Доминго де ла Калсада, и възнамерявах да пренощувам в Парадор Насионал. Харчех доста по-малко от предвиденото, въпреки че се хранех по три пъти на ден. Време беше да си позволя тази ексцентричност и да даря тялото си със същото отношение, каквото имах към стомаха си.

Бях се събудил със странна припряност и с желание незабавно да стигна до Санто Доминго – усещане, което само преди два дни, докато вървахме към параклиса, бях сигурен, че повече не ще изпитам. Петрус също беше посярнал, по-мълчалив от обикновено. Не знаех дали не е заради срещата с Алфонсо преди два дни. Много ми се щеше да призова Астраин и да си поговорим, но никога не го бях викал сутрин и не знаех дали ще има ефект. Отказах се от идеята.

Приключихме със закуската и тръгнахме. Минахме покрай средновековен дом с герб на фасадата, покрай руините на стар хан за поклонници и край малък парк на изхода на града. Тъкмо когато се канех отново да потъна в полята, усетих силно присъствие от лявата си страна. Продължих да вървя, но Петрус ме възпря.

– Няма смисъл да бягаш – каза. – Спи и се изправи срещу това.

Опитах се да се отскубна от Петрус и да продължа напред. Чувството беше неприятно, нещо като колики в коремната област. За миг ми се прииска да повярвам, че е от хляба със зехтин, но и преди го бях усещал и не можах да се заблудя. Напрегнатост. Изнервеност и страх.

– Погледни назад. – В гласа на Петрус звучеше паника. – Погледни назад, преди да е станало късно!

Рязко се извърнах. Отляво имаше малък запустял дом с обгоряла от слънцето растителност. Едно маслиново дръвче протягаше кривите си клони към небето. А между дръвчето и къщата, с поглед, вперен в мен, стоеше куче.

Черно куче, същото, което преди няколко дни бях прогонил от дома на жената.

Забравих за присъствието на Петрус и се втренчих в очите му. Нещо в мен – може би гласът на Астраиин или на моя ангел-пазител – ми подсказваше, че ако отклоня поглед, то ще ме нападне. Останахме така, взирахме се очи в очи незнайно колко дълго. Чувствах, че след като съм изпитал Всепоглъщащата любов, отново съм изправен срещу неизменните ежедневни заплахи на съществуването. Чудех се защо кучето ме е последвало толкова надалеч. В крайна сметка какво искаше, та аз бях един поклонник, тръгнал да търси своя меч – никак не ми беше до стълкновения с хора и животни по пътя. Опитах се да изразя това с очи, припомняйки си монасите, които разговаряха с погледи, но кучето не помръдваше. Гледаше ме все така втренчено и безизразно, но готово да ме нападне, ако се разсея или покажа страх.

Страх! Усетих, че това чувство се е изпарило. Положението ми се струваше прекалено глупаво, за да се страхувам. Стомахът ми се беше свил и ми се гадеше от напрежение, но не се боях. Нещо ми подсказваше, че иначе очите ми ще ме издадат пред животното и то отново ще ме повали, както бе сторило предишния път. Не биваше да отмествам поглед дори и когато усетих, че по пътеката отдясно приближава някаква фигура.

Фигурата спря за момент, после тръгна право към нас. Пресече линията на погледа ми и каза нещо, което не можах да разбера. Гласът принадлежеше на жена, чието присъствие беше добре дошло, приятелско и полезно.

В частта от секундата, когато фигурата застана между моите очи и тези на кучето, стомахът ми се отпусна.

Аз имах могъщ приятел, който ми се притече на помощ в тази толкова абсурдна и ненужна схватка. Когато фигурата отмина, кучето бе

свело очи. Скочи и изтича зад запуствалата къща. Изгубих го от поглед.

Едва тогава усетих, че сърцето ми ще се пръсне от ужас. Сърцебие-нето бе така силно, че ми се зави свят и помислих, че ще припадна. Докато всичко се въртеше пред очите ми, погледнах към пътя, откъдето двамата с Петрус бяхме минали минути по-рано. Търсех фигурата, която ми бе помогнала да надвия кучето.

Една монахиня. Беше с гръб и се движеше в посока към Асофра. Не можех да видя лицето ѝ, но си припомних гласа и реших, че е най-много на двайсет и няколко години. Погледнах натам, откъдето бе дошла – пътека, която не водеше наникъде.

– Това е тя... тя ми помогна – промърморих, а световъртежът ми се усили.

– Недей да раждаш още фантазии в тоя и бездруго толкова необикновен свят – каза Петрус, като се приближи и ме хвана под ръка. – Тя е от един манастир в Каняс. Намира се на около пет километра оттук. Ясно е, че няма как да го видиш.

Сърцето ми продължаваше да бие ускорено и имах чувството, че ще припадна. Бях прекалено стреснат, за да мога да говоря или да поискам някакво обяснение. Седнах на земята, а Петрус плисна малко вода на лицето и врата ми. Спомних си, че постъпи по същия начин и когато излязохме от дома на жената, само че тогава плачех и се чувствах добре. Сега усещането беше точно обратното.

Петрус ме остави да си почина за известно време. От водата се по-свзех и гаденето взе да минава. Постепенно се връщах към нормалното си състояние.

Когато се почувствах добре, Петрус предложи да повървим малко и аз се подчиних. След петнайсетина минути умората се върна. Седнахме в основата на средновековна колона с кръст на върха. Такива колони служеха да указват участъци от Пътя на Сантяго.

– Паниката ти навреди много повече от кучето – каза Петрус, докато си почивах.

Исках да разбера причината за тази абсурдна среща.

– В живота и по Пътя на Сантяго има някои неща, които се случват независимо от волята ни. Още при първата ни среща ти казах, че в очите на циганина съм прочел името на демона, с когото ще се сблъскаш. Много се изненадах, когато разбрах, че демонът ще е куче, но тогава не ти споменах нищо. Едва когато стигнахме в дома на жената и ти за пръв път изпита Всепоглъщащата любов, видях твоя враг.

Когато прогони кучето на онази жена, ти не го постави на

определено място. Нищо не се губи, всичко се трансформира, нали? Ти не направи като Исус, които е позволил на бесовете да влязат в стадо свине и те са скочили в пропастта, Ти просто прокуди кучето. Сега тази сила няма определена посока и върви по дирите ти. Преди да намериш меча си, трябва да решиш дали искаш да бъдеш роб или господар на силата.

Умората ми взе да минава. Поех дълбоко въздух, с гърба си усетих студения камък на колоната. Петрус ми даде още малко вода и продължи:

– Случаите на обсебване се появяват, когато хората губят властта си над земните сили. Проклятието на циганина е всяло страх у жената, а страхът е отворил пролука, през която да се промъкне Пратеникът на умрелия. Това не е обичайно, но не е и рядко явление. Много е важно как ще реагираш на чуждата заплаха.

Този път аз се сетих за откъс от Библията. В Книга на Йов пише: „Защото онова, от което се боях, случи ми се.“

– Една заплаха сама по себе си не може да доведе до нищо, ако не бъде приета. Докато водиш Справедливата битка, никога не забравяй това. Така както не бива да забравяш, че да нападнеш или избягаш е част от битката. Но не и да се вцепениш от ужас. В никакъв случай.

Тогава аз не изпитвах страх. Бях изненадан от себе си. Споделих го с Петрус.

– Разбрах. Иначе кучето щеше да те нападне. И е почти сигурно, че щеше да те надвие. Защото то не се страхува. Най-забавно беше идването на монахинята. Предусещайки положително присъствие, твоето богато въображение реши, че някой ти се притичва на помощ. Тази твоя увереност те спаси. Макар и основана на нещо напълно безпочвено.

Петрус имаше право. Той се разсмя звучно и аз се присъединих към смеха му. Станахме, за да продължим напред. Вече ми беше олекнало и бях в добро настроение.

– Има обаче нещо, което трябва да знаеш – каза Петрус, докато вървяхме. – Двубоят с кучето може да свърши с победа за единия от двамата. То отново ще се появи и следващия път се опитай да доведеш схватката до края. В противен случай призракът му ще те тормози през остатъка от дните ти.

При срещата с циганина Петрус бе споменал, че знае името на демона. Попитах го какво е то.

– Легион – каза. – Тъй като бесовете в него са много.

Вървяхме през земи, които селяните подготвяха за сеитба. Тук-там

напояха нивите с допотопни водни помпи в извечната борба със сухата почва. От двете страни на Пътя на Сантяго бяха натрупани камъни като непрекъснатата стена, която се сливаше с рисуњка на полето. Помислих си за дългите векове неспирен труд по тези земи. Но винаги изникваше някой камък, който трябва да бъде отстранен, камък, който може да счупи острието на ралото, камък, от който конят би окуцал и който оставя мазоли по ръцете на земеделеца. Тази борба се подновяваше година след година и никога не свършваше.

Петрус бе по-мълчалив от обикновено и аз си дадох сметка, че от сутринта почти не е продумвал. След разговора край средновековната колона той се бе затворил в себе си и не отговаряше на повечето ми въпроси. Исках да науча още за „многого бесове“. Преди ми беше казал, че човек има само по един Пратеник, Ала сега не беше в настроение да разговаря и реших да изчакам някой по-подходящ момент.

Изкачихме малко възвишение, откъдето се виждаше кулата на църквата в Санто Доминго де ла Калсада. Оживих се от гледката. Започнах да си мечтая за удобствата и магията на Парадор Насионал. От това, което бях чел, знаех, че сградата е построена от самия свети Доминго, за да подслонява поклонниците. Там ношувал веднъж и свети Франциск от Асизи на път за Компостела, Всичко това ме въодушеви.

Трябва да приближаваше седем вечерта, когато Петрус ме накара да спрем. Сетих се за Ронсесвал, за бавното ни придвижване, когато толкова се нуждаех от чаша вино в студа. Притесних се, че ми е подготвил нещо такова.

– Един Пратеник не може да ти помогне да победиш друг Пратеник. Те не са нито добри, нито лоши, както ти казах преди, но притежават някакво чувство за лоялност помежду си. Не разчитай на Астраин да победиш кучето.

Точно сега не ми се говореше за пратеници. Искаше ми се час по-скоро да се озова в Санто Доминго.

– Пратениците на мъртвите могат да се вляят в нечие обзето от страх тяло. Затова в случая с кучето те са много. Дошли са по покана на страха на жената. Не само онзи на убития циганин, но и други, най-различни пратеници, блуждаещи из пространството в търсене на някакъв начин да влязат в контакт със силите на земята.

Едва сега отговаряше на моя въпрос. Но нещо в тона му ми се стори изкуствено, сякаш не му се приказваше за това. Инстинктът ми ме накара да заста на нащрек.

– Какво искаш, Петрус? – попитах леко раздражен.

Водачът ми не отговори. Излезе от пътя и отиде до едно старо дърво, почти без листа. Намираще се на десетина метра навътре в полето-и беше единственото дърво на хоризонта. Понеже не ми беше дал знак да го последвам, аз останах на пътя, И присъствах на необичайна сцена. Петрус започна да обикаля дървото. Говореше нещо на висок глас, гледайки към земята. Когато свърши, ми помахаше да се приближа.

– Седни тук – каза. В тона му имаше нещо различно, но не можех да разбера дали е съчувствие или нежност. – Ще останеш тук. Утре ще се срещнем в Санто Доминго де ла Калсада.

Преди да успее да кажа каквото и да било, Петрус продължи:

– Тия дни – уверявам те, че няма да е днес – ти ще трябва да се изправиш срещу най-големия си враг по Пътя на Сантяго, Кучето. Когато този ден дойде, бъди спокоен. Аз ще съм до теб и ще ти давам необходимата сила в схватката. Но днес ще трябва да се изправиш срещу друг един враг, един нереален враг, който обаче може да те погуби или да ти бъде най-верен другар – смъртта.

Човекът е единственото създание в природата, което осъзнава, че ще умре. Затова, само за това, дълбоко уважавам човешкия род. Вярвам, че ще има по-добро бъдеще от настоящето. Макар да знае, че дните му са преброени и че всичко ще свърши, когато най-малко очаква, човекът води с живота борба, достойна за безсмъртните. Онова, което хората наричат суета – да оставят след себе си дела, деца, да увековечат името си, – аз смятам за най-висша проява на човешко достойнство.

Става така обаче, че бидейки крехко създание, човекът все се опитва да скрие от себе си своята твърда убеденост, че ще умре. Не си дава сметка, че именно смъртта го кара да извършва най-добрите постъпки в живота си. Страх го е от преминаването в мрака, таи дълбок ужас от непознатото. Единственият начин да се пребори със страха си е да забрави, че дните му са преброени. Не разбира, че с ясното съзнание за смъртта ще има кураж за много повече, ще се осмели да отиде много по-далеч от завоеванията на битието. Защото няма да има какво да губи, тъй като смъртта е неизбежна.

Възможността да прекарам нощта в Санто Доминго започна да ми изглежда все по-неосъществима. Следях с нарастващ интерес думите на Петрус. И слънцето умираше зад хоризонта пред нас. Може би и то беше чуло онези думи.

– Смъртта е наш верен другар, защото тъкмо тя придава истински смисъл на живота ни. Но за да можем да видим същинското й лице, трябва да познаваме всички чувства и страхове, които дори само

споменаването ѝ може да предизвика у кое да е живо същество.

Петрус седна под дървото и ме накара да сторя същото. Каза, че малко преди това е обиколил няколко пъти дънера, защото се е сетил за всичко, случило се с него по време на пътя му към Сантяго. После извади от раницата си два сандвича. Беше ги купил на обяд.

– На това място за теб няма никаква опасност – каза, докато ми подаваше сандвичите. – Няма отровни змии, а и кучето ще те нападне едва след като забрави тазсутрешния си провал. Наоколо няма и престъпници. Тук си на сигурно място. Единствената заплаха е твоят страх.

Петрус ми каза, че преди два дни съм изпитал нещо толкова силно и яростно, колкото е и смъртта – Всепоглъщащата любов. Каза, че и за момент не съм се поколебал или уплашил, тъй като не съм имал предразсъдъци, що се отнася до тази любов. Ала всеки от нас имал предразсъдъци, свързани със смъртта, без да си дава сметка, че тя е просто още едно проявление на Агапе. Аз отвърнах, че за всичките тези години, когато съм упражнявал магии, на практика съм изгубил страха си от смъртта. В действителност повече ме плашеше начинът, по който ще умра, отколкото самата смърт.

– В такъв случай тази нощ ще изпиташ най-ужасния начин да умреш.

И Петрус ми преподаде **УПРАЖНЕНИЕТО ДА БЪДЕШ ПОГРЕБАН ЖИВ.**

– Трябва да го направиш само веднъж – каза той, докато си припомнях подобен театрален етюд. – Важно е да го превърнеш в съвсем истинско преживяване, да събудиш у себе си целия необходим страх, за да може упражнението да излезе от дъното на душата ти. Нека падне маската на ужаса, която прикрива нежното лице на твоята смърт.

Петрус стана и аз видях силуета му да се очертава на фона на пламналото от залеза небе. Тъй като продължавах да седя, фигурата му изглеждаше внушителна и огромна.

– Петрус, имам още един въпрос.

– Какъв?

– Тази сутрин ти беше мълчалив и странен. Усети преди мен появата на кучето. Как стана това?

– Когато съпреживяхме Всепоглъщащата лгобов, споделихме Абсолютното. Абсолютното показва на хората какво са в действителност – огромна мрежа от причинно-следствени връзки, където и най-малкият жест на един дава отражение върху живота на друг. Тази сутрин късчето Абсолютно все още бе твърде живо в душата ми. Аз разбирах не само

теб, но и всичко на света, без ограничения във времето и пространството. Сега вече ефектът е доста по-слаб. Ще се усили отново следващия път, когато направя упражнението на Всепоглъщащата любов.

Сетих се за лошото настроение на Петрус сутринта. Ако това, което казваше, бе вярно, значи светът изживяваше лош момент.

– Ще те чакам в Парадор Насионал – каза той, отдалечавайки се. – Ще оставя името ти на рецепцията.

Проследих го с очи, докдето можах. В полето, вляво от мен, селяните бяха приключили работа и си тръгваха. Реших да направя упражнението, когато съвсем се мръкне.

УПРАЖНЕНИЕ ДА БЪДЕШ ПОГРЕБАН ЖИВ

Легни на земята и се отпусни. Кръстосай ръце върху гърдите си, както правят с покойниците.

Представи си всички детайли от погребението, сякаш то ще бъде извършено сутринта. Единствената разлика е, че теб ще те погребат жив. Докато действието напредва – църквата, погребалното шествие, спускането на ковчега, червеите в земята, – ти все повече ще напрягаш мускулите си в отчаян опит да помръднеш. Но недей. Когато повече не можеш да издържаш, с движение, което да включва цялото ти тяло, строши дъските на ковчега, захвърли ги настрани и си поеми дълбоко въздух – свободен си. Движението ще доведе до по-голям резултат, ако е съпроводено с вик, излязъл от дълбините на тялото ти.

Бях спокоен. За пръв път, откакто бях поел по Необикновения път на Сантяго, оставах сам. Станах и се поразходих наоколо, ала нощта се спускаше бързо и реших да се върна под дървото, за да не се изгубя. Преди да падне пълен мрак, мислено изчислих разстоянието от дървото до пътя. Дори в тъмнината бих могъл да го намеря и да стигна до Санто Доминго, воден единствено от лунния сърп, който започна да се очертава на небето.

До момента ни най-малко не ме беше страх. Дори смятах, че ще трябва доста да напрегна въображението си, за да си представя ужаса от кошмарната смърт. Няма обаче никакво значение на колко години е човек. Щом падне нощта, тя донася със себе си страхове, скрити в душата от най-ранна детска възраст. Колкото по-тъмно ставаше, толкова по-

неуютно се чувствах.

Бях сам наред полето и ако започнех да викам, нямаше кой да ме чуе. Сетих се как на сутринта едва не колабирах. Никога по-рано сърцето ми не бе туптяло така неукротимо.

Ами ако бях умрял? Животът щеше да свърши – това е най-логичният извод. По време на пътя си в Традицията вече бях разговарял с множество духове. Бях напълно убеден в задгробния живот, но така и не ми беше хрумвало да се запитам как става преходът. Сигурно е ужасно да преминеш от едно измерение в друго, колкото и да си подготвен психически. Ако бях умрял тази сутрин примерно, Пътят на Сантяго би бил съвсем безсмислен, както и годините ми на обучение, носталгията по семейството, скритите в колана ми пари. Сетих се за растението, което стоеше на бюрото ми в Бразилия, То щеше да продължи да съществува, както и останалите растения, автобусите, зарзаватчицата на ъгъла, който винаги продаваше по-скъпо, телефонистката, която ме информираше за номерата извън указателя. Всичките тези дреболии – които щяха да изчезнат, ако бях умрял тази сутрин – изведнъж станаха неимоверно важни за мен. Тъкмо те, а не звездите и не познанието, ми казваха, че съм жив.

Вече бе тъмна нощ. Съзирах на хоризонта бледите светлини на града. Легнах на земята и се вгледах в клоните на дървото над главата ми. Започнах да чувам разни странни шумове, всякакви звуци. Нощните животни излизаха на лов. Петрус не можеше да знае всичко, та и той беше човек като мен. Каква беше гаранцията ми, че наистина няма отровни змии? Ами вълците, не беше ли възможно, подушили миризмата ми, да решат да наминат насам тая нощ? Един по-силен звук ме стресна, нещо като пукот от счупен клон. Сърцето ми отново задумка.

Напрежението ми се усилваше. Най-добре да направя упражнението веднага и да вървя в хотела. Започнах да се отпускам и скръстих ръце на гърдите си, като покойник. Нещо до мен помръдна. Скорчих и се изправих на крака.

Нямаше нищо. Нощта бе завзела всичко и бе донесла със себе си човешките страхове. Пак легнах, този път решен да превърна страховете си в стимул за упражнението. Усетих, че въпреки захладняването се потя.

Представих си затворения ковчег и завинтените болтове. Бях неподвижен, но бях жив и изпитвах желание да кажа на семейството си, че виждам всичко, че ги обичам, но от устата ми не излизаше нито звук. Баща ми, разплаканата ми майка, приятелите ми наоколо, а аз бях сам!

От всичките тези любими хора никой не можеше да разбере, че съм жив, че още не съм направил в живота всичко, което съм искал. Отчаяно се опитвах да отворя очи, да дам знак, да потропам по капака на ковчега. Но нищо в тялото ми не помръдваше.

Усетих как ковчегът се поклаща, носеха ме към гроба. Можех да чуя как стържат халките на стоманените дръжки, стъпките на хората отзад, гласове, които си разменят реплики. Някой каза, че по-късно ще има вечеря, друг из-коментира, че съм починал твърде рано. Започнах да се задушавам от аромата на цветята около главата си.

Спомних си как се бях отказал да ухажвам две-три жени от страх да не ме отхвърлят. Сетих се за случаите, когато бях отложил за по-късно нещата, които исках да направя. Испитах огромно самосъжаление не само защото са ме погребали жив, а защото ме е било страх да живея. За какво е бил страхът от едно потенциално „не“, защо е трябвало да остава нещо за после, щом най-важното е пълноценно да се насладим на живота? Ето ме сега, затворен в ковчег, и вече е късно да се върна назад и да проявя необходимия кураж.

Ето ме сега, аз съм Юда, предал самия себе си. Ето ме сега, без да мога да движа мускулите си. Главата ми крещи за помощ, а хората отвън са потопени в живота, загрижени за заниманията си довечера, гледат статуи и сгради, които аз повече не ще видя. Обзе ме чувство за огромна несправедливост – погребан съм, а останалите продължават да живеят. Щеше да е по-добре, ако се беше случила голяма катастрофа и всички заедно, на един кораб, пътувахме към мрачното място, накъдето ме бяха понесли сега. Помощ! Аз съм жив, мозъкът ми продължава да работи.

Поставиха ковчега ми на ръба на трапа. Ще ме погребат! Жена ми ще ме забрави, ще се омъжи за някой друг и ще похарчи парите, които сме се мъчили да съберем през всичките тези години! Но какво значение има това? Аз искам да съм с нея в момента, защото съм жив!

Чувам плач, усещам как от очите ми също се търкулват две сълзи. Ако сега отворят ковчега, ще ме видят и ще ме спасят. Но усещам единствено как той се спуска в гроба. Внезапно всичко потъва в тъмнина. Преди имаше малък светъл процеп по ръба на ковчега, но сега е пълен мрак. Лопатите на гробарите ме засипват с пръст, а аз съм жив! Заравят ме жив! Усещам как въздухът натежава, ароматът на цветя е непоносим, чувам как стъпките на хората се отдалечават. Ужасът е пълен. Не мога да мръдна. Те ще си отидат сега, скоро ще настъпи нощта и никой няма да чуе как блъскам по ковчега си!

Стъпките се отдалечават, никой не чува как крещя в мислите си, сам съм в мрака, задушно е, ароматът на цветя започва да ме подлудява, Внезапно чувам някакъв шум. – Червеите, червеите, които идват, за да ме изядат жив. С все сила се опитвам да раздвижа някоя част от тялото си, но всичко е безжизнено. Червеите започват да пълзят по тялото ми. Хлъзгави, студени. Разхождат се по лицето ми, влизат в панталоните ми. Един от тях прониква в ануса ми, друг започва да се пъха в ноздрата ми. Помощ! Изяждат ме жив, а никой не ме чува, никой нищо не ми казва, Червеят, който се пъхна в ноздрата, започна да се спуска по гърлото ми. Усещам как друг влиза в ухото ми. Трябва да изляза оттук! Къде си, Боже, та не отговаряш? Започнаха да ядат гърлото ми, повече няма да мога да викам! Проникват от всички страни, през ушите, през крайчеца на устата, през отвора на пениса ми. Чувствам ония лигави, хлъзгави гадини в себе си, трябва да изкрещя, трябва да се освободя! Залостен съм в тоя тъмен и студен гроб, не ми достига въздух, червеите ме прояждат! Трябва Да се раздвижа. Трябва да строша този ковчег! Господи, помогни ми да събера всичките си сили, защото трябва да се раздвижа! АЗ ТРЯБВА ДА ИЗЛЯЗА ОТТУК! ТРЯБВА! АЗ ЩЕ СЕ РАЗДВИЖА! ЩЕ СЕ РАЗДВИЖА!

УСПЯХ!

Дъските на ковчега се разхвърчаха навсякъде, гробът изчезна, а аз изпълних гърдите си с чистия въздух на Пътя на Сантяго. Тялото ми трепереше от глава до пети, бях подгизнал от пот. Размърдах се леко и усетих, че съм се изпуснал. Но всичко това беше без значение – аз бях жив.

Продължавах да треперя и не полагах никакво усилие да се овладя. Изпълни ме чувство на огромно спокойствие. Усетих нещо като присъствие до себе си. Погледнах и видях лицето на смъртта си. Не беше смърт, каквато минути преди това бях изпитал, родена от страховете и въображението ми. Беше моята истинска смърт–дружелюбна и напътстваща ме. Тя нямаше да допусне да бъда страхливец нито за миг в живота си. Отсега нататък щеше да ми помага повече, отколкото ръката и съветите на Петрус. Нямаше да ми позволи да отлагам за бъдещето онава, което мога да преживея в настоящето. Нямаше да ме остави да бягам от сраженията в живота и щеше да ми помогне да поведе Справедливата битка. Никога повече, в никой момент, нямаше да се чувствам смешен, че правя нещо. Защото тя беше тук и ми казваше, че когато ме поведе за ръка-към други светове, аз няма да понеса със себе си най-големия от всички грехове – съжалението. Уверен в присъствието ѝ, взирайки се в

милото ѝ лице, бях сигурен, че ще пия жадно от живата вода на съществуването.

Нощта вече не криеше тайни и страхове. Беше хубава, спокойна нощ. Когато треперенето ми премина, станах и се отправих към водните помпи на полето. Изпрах бермудите си и сложих другите, които бяха в раницата мя. После се върнах при дървото и изядох двата сандвича, които Петрус ми беше оставил. Това беше най-вкусната храна на света, тъй като бях жив и смъртта вече не ме плашеше.

Реших да спя точно там. В края на краищата мракът никога не ми се бе струвал по-безопасен.

Личните пороци

Бяхме в огромна нива, равна житна нива, която се простираше чак до хоризонта. Само една указваща пътя на поклонниците средновековна колона с кръст на върха нарушаваше еднообразието. Когато стигнахме до колоната, Петрус остави раницата си на земята и коленичи. Подкани ме да направя като него.

– Да се помолим. Ще се молим за единственото, което може да провали поклонника, намерил своя меч – личните пороци. Колкото и добре да са го научили Големите учители да борави с меча си, едната му ръка винаги ще е най-лошият му враг. Нека се помолим, в случай че успееш да намериш меча си, да го държиш винаги в ръката, която няма да ти навреди.

Беше два следобед. Не се чуваше никакъв шум и Петрус започна:

– Господи, смили се над нас, защото сме поклонници по Пътя на Сантяго и това може да е порок. Бъди милостив и не позволявай да насочим познанията си срещу нас самите.

Смили се над тези, които съжаляват себе си и се смятат за добри, но онеправдани в живота, защото не са заслужавали да им се случи каквото им се е случило – те никога не ще дръзнат да поведат Справедливата битка. Смили се и над онези, които са жестоки към себе си, виждат само лошото в своите действия и се смятат виновни за несправедливостите по света. Защото те не познават Твоя закон, който гласи: „Дори космите по главата ти са всички преброени.“

Смили се над тези, които заповядват, и над другите, които прекарват много часове в труд и се жертват в името на едната неделя, когато всичко е затворено и няма къде да се отиде. Но имай милост и към онези, които смятат усилията си за свещени и отиват отвъд своята лудост, и свършват като длъжници или разплати на кръста от своите братя. Понеже те не познават Твоя закон, който гласи: „Бъди мъдър като змия и незлоблив като гълъб.“

Смили се, защото човек може да победи света, но така и да не поведе Справедливата битка със самия себе си. Но прояви милостта си и към онези, които са спечелили Справедливата битка със себе си и сега са из улиците и баровете на живота, защото не са успели да победят света. Защото те не познават Твоя закон, който гласи: „Който слуша моите думи, трябва да си съгради къщата на камък.“

Смили се над тези, които не смеят да вземат перото, четката, инструмента или сечивата, защото вярват, че друг преди тях вече го е правил по-добре, и се смятат за недостойни да влязат в чудния храм на изкуството. Но имай милост и към другите, които вече са държали перото, четката, инструмента или сечивата и са превърнали вдъхновението си в занаят, ала се чувстват по-велики от останалите. Те не познават Твоя закон, който гласи: „Няма нищо скрито, което да не се открие, и тайно, което да не се узнае.“

Смили се над тези, които ядат, пият и са презадоволени, но са нещастни и самотни в своето охолство. Но повече милост имай към другите, които постят, порицават, забраняват, които се чувстват светци и ще проповядват името Ти по площадите. Понеже те не познават Твоя закон, който гласи: „Ако аз свидетелствам за Себе Си, свидетелството ми не е истинско.“

Смили се над тези, които се боят от смъртта и не познават многото царства, в които вече са били, и многото смърт, през която вече са преминали. Те са нещастни, защото мислят, че един ден всичко ще свърши. Но повече милост имай към другите, които вече са видели много смърт и смятат себе си за безсмъртни, понеже те не познават Твоя закон, който гласи: „Ако някой не се роди свише, не може да види царството Божие.“

Смили се над тези, които се заробват в името на копринената връзка на любовта и смятат себе си за нечии господари, ревнуват, тровят се, измъчват се, защото не разбират, че любовта е променлива като вятъра и като всичко останало. Но повече милост имай към онези, които се страхуват да обичат и отхвърлят любовта в името на някаква по-голяма любов, която не им е известна, понеже не познават Твоя закон, който гласи: „Който пие от тая вода, повече жажда няма да изпита.“

Смили се над тези, които се опитват да сведат Космоса до едно обяснение, Господ – до някакъв вълшебен еликсир, а човека – до същество с елементарни нужди, които трябва да бъдат задоволявани, понеже те никога няма да чуят божествената музика. Но повече милост прояви към другите, които сляпо следват вярата си и в лаборатории превръщат живак в злато, обградени са с книги за тайните на Таро и силата на пирамидите. Понеже те не познават Твоя закон, който гласи: „Който не приеме царството Божие като дете, няма да влезе в него.“

Смили се над тези, които освен себе си нищо не виждат и за които останалите представляват просто далечен и неясен сценарий, докато те самите минават по улиците в своите лимузини или се затварят в прохладните си кабинети на високите етажи и мълчаливо страдат от

самотата на властта. Но имай милост и към онези, които от всичко са се отказали и са щедро състрадателни, и се опитват да надвият злото само с любов, понеже те не познават Твоя закон, който гласи: „Който няма меч, да продаде дрехата си и да си купи.“

Смили се над нас, Господи, че сме дръзнали да търсим меч, който ни обеща, а и защото сме грешен, но свят народ, пръснат по целия свят. Защото не познаваме себе си и често се мислим за облечени, а се оказваме голи, мислим си, че сме извършили престъпление, а в действителност сме спасили някого. И в милостта си не забравяй всички нас, които сме хванали меч с ръката на ангел и с ръката на демон. Защото ни има на света и ще продължим да живеем в тоя свят и да се нуждаем от Теб. Винаги ще ни е необходим Твоят закон, който гласи: „Когато ви пратих без кесия и без торба и без обувки, останахте ли лишени от нещо?“

Петрус престана да се моли. Беше все така тихо. Очите му обхождаха житната нива около нас.

Завоеванията

Един следобед стигнахме до руините на стар замък, принадлежал на Ордена на тамплиерите. Седнахме да си починем. Петрус запали една от неизменните си цигари, а аз пийнах малко вино – беше ми останало от обяда. Огледах се – няколко селски къщи, кулата на замъка, вълнистата разорана земя, готова за сеитба. Неочаквано вдясно от мен мина овчар. Идваше откъм полето и водеше овцете си. Небето беше 'червено, а вдигнатият от животните прахоляк замъгли пейзажа, сякаш беше сън, вълшебен видение. Пастирът ни помахаша за поздрав. И ние му помахаме.

Овцете минаха пред нас и продължиха по пътя си. Петрус стана. Сцената го бе впечатлила.

– Да тръгваме веднага – каза той.

– Защо?

– Защото така. Не мислиш ли, че вече твърде дълго сме все по Пътя на Сантяго?

Но нещо ми подсказваше, че се е разбързал заради магическата сцена с пастира и неговите овце.

След два дни стигнахме близо до планините на юг, които нарушава еднообразието на житните ниви. Пътят бе добре трасиран с жълтата маркировка на отец Жорди. Петрус обаче, без да ми обяснява каквото и да било, започна да се отклонява от жълтата маркировка и да отива все по на север. Обърнах му внимание върху този факт, но той ми отвърна доста сухо, че е мой водач и знае накъде ме води.

След почти половин час ходене започнах да долавям някакъв шум – като от падаща вода. Наоколо имаше само изгорели от слънцето поля и се зачудих от какво може да е. Но докато напредвахме, звукът се усиливаше и накрая нямаше място за съмнение, че става дума за водопад: Странно бе единствено това, че колкото и да гледах наоколо, не виждах нито планина, нито водопад.

Точно тогава прехвърлихме едно малко възвишение и пред очите ми се разкри невероятно природно творение – в пропаст, в която би се побрала пететажна сграда, право към центъра на Земята се спускаше водна завеса. По краищата на гигантската дупка имаше пищна растителност, съвсем различна от местната. Беше като рамка на падащата вода.

– Да се спуснем тук – каза Петрус.

Започнахме да се спускаме и аз се сетих за Жул Берн, защото имах чувството, че пътуваме към центъра на Земята. Спускането беше стръмно и трудно. За да не падна, ми се налагаше да се хващам за бодливи клони и режещи камъни. Когато стигнах до дъното на пропастта, целите ми ръце и крака бяха издрани.

– Прекрасно творение на природата – каза Петрус.

Съгласих се. Оазис наред пустинята. Буйна растителност и капчици вода, образуващи дъга – толкова красиво беше да се види от долу на горе.

– На това място природата показва своята сила – продължи той.

– Така е – съгласих се.

– И ни дава възможност и ние да покажем силата си. Да изкачим водопада – каза моят водач. – През водата.

Отново погледнах пред себе си. Вече не виждах красив оазис и причудлив природен каприз. Стоях пред стена, висока повече от петнайсет метра, откъдето водата падаше с оглушителна сила. Езерцето, образувано от водопада, не беше по-дълбоко от човешки ръст, тъй като реката, също така оглушително изтичаше в дупка, която навярно водеше към земните недра. По стената нямаше места, където да се хвана, а и в езерцето липсваше дълбочина, която да омекоти падането. Бях изправен пред непосилна задача.

Сетих се за една случка отпреди пет години, за крайно опасен ритуал, който също като този изискваше катерене. Учителят ми позволи да реша дали искам да продължа, или не. Аз бях по-млад, бях очарован от силата му и от чудесата на Традицията и реших да продължа. Трябваше да докажа, че съм смел.

След почти едночасово катерене в планината, когато бях в най-тежкия участък, внезапно излезе силен вятър. За да не полетя надолу, трябваше да се вкопча с все сила в малката площадка, на която се бях закрепил. Затворих очи в очакване на най-лошото, а ноктите ми бяха все така забити в скалата. Как само се изненадах, когато след миг установих, че някой ми помага да съм в по-удобно и стабилно положение. Отворих очи и Учителят се оказа до мен.

Махна във въздуха и вятърът веднага спря. С необяснима ловкост, която на моменти дори приличаше на чисто упражнение по левитиране, той се спусна долу и ме накара да сторя същото.

Последвах го с разтреперани крака и възмутено попитах защо не е спрял вятъра, преди да стигне до мен.

– Защото аз го накарах да духа – отвърна той.

– За да ме убие ли?

– За да те спаси. Ти нямаше да успееш да се изкатериш по тая планина. Когато попитах дали искаш да се качиш, не проверявах твоята смелост. Проверях твоята мъдрост.

Ти роди заповед, каквато не съм ти давал – каза Учителят. – Ако умееше да левитираш, нямаше да има проблеми. Ти обаче реши да бъдеш смел. А беше достатъчно да проявиш интелигентност.

Същия този ден той ми разказа за полудели в процеса на посвещаването магове, които стигнали дотам да не могат да различават собствените си умения от тези на учениците си. Животът ме срещна с велики мъже, отдадени на Традицията. Запознах се с трима Велики учители – включително с моя собствен, – които бяха в състояние да упражнят властта си над физическия свят върху ситуации отвъд човешките представи. Видях чудеса, съвсем точни пророчества за бъдещето, познания върху минали прераждания. Учителят ми говори за войната на Малвинските острови два месеца преди аржентинците да ги нападнат. Описа ми всичко с подробности и ми обясни причините за конфликта от гледна точка на астрологията.

Но от онзи ден нататък започнах да забелязвам, че освен всичко останало има и магове, както каза Учителят, „полудели в процеса на посвещаването“. Те напълно приличаха на учителите, дори и във властта, която имаха. Виждал съм как един от тях при пълна концентрация кара семенце да покълне за петнайсет минути. Но същият този мъж – плюс още някои – вече са докарали много свои ученици до лудостта и отчаянието. Имаше случаи с хора, свършили в психиатрична клиника, както и поне един потвърден случай на самоубийство. Тези хора бяха в така наречения „черен списък“ на Традицията. Ала бе невъзможно да се контролират и знам за доста, които и до днес продължават да действат.

Цялата тази история мина през главата ми за част от секундата при вида на невъзможния за изкачване водопад. Помислих си за дългото време, откакто с Петрус се движехме заедно, сетих се за кучето, което ме нападна, но на него не се нахвърли, за проявената невъздържаност спрямо обслужващото ни момче, за пианството му на сватбеното тържество. Само такива неща успявах да си спомня.

– Петрус, не искам да се катеря по водопада, защото ще падна. Знам, че няма да умра, тъй като когато видях лицето на моята смърт, видях също и деня, когато тя ще ме застигне. Но може да падна и да остана сакат за цял живот.

– Паулу, Паулу... – погледна ме той и се усмихна. Изцяло се бе

променил. В гласа му се долавяше нещо от Всепоглъщащата любов. Очите му блестяха.

– Ще кажеш ли, че нарушавам клетвата за подчинение, дадена, преди да поема по Пътя?

– Не нарушаваш никаква клетва. Теб не те е страх и не те мързи. И едва ли смяташ, че ти давам безсмислена заповед. Ти не искаш да се качиш, понеже по всяка вероятност си спомняш за Черните магове. Да се възползваш от правото си на решение не означава да нарушиш клетвата. Това право никога не е било отнето на поклонниците.

Погледнах към водопада и отново към Петрус. Преценявах възможностите за изкачване, но не виждах реални.

– Обърни внимание – продължи той. – Аз ще се покатеря пръв, без да ползвам никоя дарба. И ще успея. Ако аз успея само защото съм знаел къде да поставя краката си, и ти ще трябва да сториш същото. По този начин ще отменя правото ти на решение. Ако ти откажеш, след като си ме видял да се качвам, вече ще означава, че си нарушил клетвата.

Петрус започна да събува маратонките си. Беше поне с десет години по-възрастен от мен и ако успееше да се изкачи, аз нямаше да имам повод да откажа. Погледнах водопада и усетих студ в корема си.

Той обаче не помръдна. Въпреки че беше бос, продължи да седи. Загледа се в небето и каза:

– На няколко километра оттук през 1502 година на един овчар му се явила Девата. Днес е нейният празник – Денят, на Девата на Пътя. Аз ще посветя успеха си на нея. Съветвам те да направиш същото. Да й посветиш успеха си. Но не й посвещавай болката в краката си, нито раните по ръцете си. Всички даряват само болката от изстраданото. Това не е осъдително, но вярвам, че тя би била щастлива, ако освен с болката хората я даряват и с радостта си.

Не ми се говореше. Продължавах да се съмнявам в способността на Петрус да се изкатери по стената. Реших, че всичко е просто фарс и че той ме оплита в приказките си, за да ме накара после да направя каквото не искам. Затворих очи и за миг се помолих на Девата на Пътя. Обещах, че ако с Петрус успеем да се изкачим по стената, някой ден ще се върна на това място. – Всичко, което си научил до момента, има смисъл единствено ако може да бъде приложено някъде. Спомни си как ти казах, че Пътят на Сантяго е Пътят на обикновените хора. Казвал съм го хиляди пъти. По Пътя на Сантяго, както и в живота, познанието има смисъл само ако послужи на човек да преодолее някое препятствие.

Чукът не би имал смисъл в живота, ако не съществуваха пироните,

които да закове. Но дори и тогава чукът би бил безполезен, ако само си мислеше: „Аз мога да забия онези пирони с два удара.“ Чукът трябва да влезе в действие. Да се отдаде на ръката на своя притежател и да бъде използван по предназначение.

Спомни си думите на Учителя в Итатая: „Който има меч, трябва непрекъснато да го поставя на изпитание, за да не ръждяса в ножницата.“

– Водопадът е място, където ще можеш да приложиш всичко, научено до момента – каза моят водач. – Има нещо, което е в твоя полза – знаеш датата на смъртта си. Така страхът няма да те вцепени, когато се наложи бързо да решиш къде да потърсиш опора. Но помни, че ще боравиш с вода и трябва да извлечеш от нея всичко необходимо. И не забравяй да забиеш нокът в палеца си, ако те завладеят лоши мисли, И най-вече, че във всеки момент от катеренето трябва да се уповаваш на Всепоглъщащата любов, защото тя ще те води и ще оправдава стъпките ти.

Петрус млькна. Свали ризата и бермуците си и остана съвсем гол. После влезе в студената вода на езерцето, намокри се целият и разпери ръце към небето. Видях колко му е приятно да чувства свежестта на водата и дъгичките от капчиците край себе си.

– Още нещо – каза той, преди да се скрие зад водната завеса. – Този водопад ще те научи как да бъдеш Учител. Аз ще се кача, но между теб и мен ще има водна завеса. Ще се кача, без ти да можеш да видиш къде точно поставям ръцете и краката си. Така както ученикът никога не е в състояние да повтори стъпките на своя водач. Защото всеки има свой собствен поглед върху живота и свой собствен начин да преодолява трудностите и да постига успехите. Да обучаваш означава да покажеш, че нещо е възможно. Да научаваш е да го направиш възможно за себе си.

Повече нищо не каза. Влезе под водопада и започна да се катери. Аз можех да видя единствено силуета му като през мътно стъкло. Но беше ясно, че се катери. Бавно и непоколебимо той напредваше към върха. Колкото по-близо беше до него, толкова повече се страхувах, защото щеше да настъпи моментът и аз да направя същото. Накрая дойде и най-ужасният момент – да се покаже от водопада, без да се подпира с ръце на скалата. Силата на водата вероятно го тласкаше надолу. Главата му обаче изникна отгоре и падащата вода стана неговият сребрист плащ. Гледката трая съвсем кратко, тъй като той бързо изтласка цялото си тяло нагоре. Някак успя да се вкопчи в платото, но все още беше във водния поток. За миг го изгубих от поглед.

Най-сетне Петрус се появи на брега. Беше мокър и тялото му блесеше под слънчевата светлина.

– Хайде! – извика, ръкомахайки. – Сега е твой ред. Сега беше мой ред. Или навеки трябваше да се откажа от меча си.

Свалих всички дрехи и отново се помолих на Девата на Пътя. После се гмурнах с шава във водата. Беше ледена и тялото ми се скова, но веднага след това изпитах приятно усещане – бях жив. Без много да му мисля, се запътих към водопада.

Водата върху главата ми ме върна към абсурдния „смисъл на реалността“, който прави човека по-слаб, когато вярата и силата са му най-необходимы. Усетих, че водопадът е доста по-могъщ, отколкото ми се струваше. Ако ме блъснеше в гърдите, щеше да ме събори, дори и да съм стъпил с двата крака стабилно на дъното на езерото. Минах през водата и се озовах между нея и скалата, в ниша, където тялото ми се вместваше, ако бе прилепено към камъка. Тогава установих, че задачата е по-лека, отколкото си мислех.

Водата не беше там и онова, което отвън бях взел за добре заградена стена, се оказа в действителност пълен с кухини камък. Зави ми се свят, като се сетих как, уплашен от гладката повърхност, можеше зави наги да се простя с меча си. Та тук ставаше дума за вид скала, по каквата се бях катерил десетки пъти. Сякаш чувах гласа на Петрус, който ми казва: „Виждаш ли? След като се реши един проблем, се оказва, че е бил смайващо лесен.“

Започнах да пълзя нагоре с долепено до мократа скала лице. За десет минути бях изминал почти целия път. Оставаше едно – финалът, мястото, откъдето водата минаваше, преди да се устреми надолу. Постигнатата при катеренето победа щеше да е безпредметна, ако не успееш да преодолее малкия участък, който ме делеше от простора. Беше опасно, а аз не бях видял как Петрус успя да се справи с това препятствие. Отново се помолих на Девата на Пътя, за която преди не бях чувал нищо, но към която в момента бяха насочени цялата ми вяра и надежда за триумф. Много внимателно започнах да вмъквам косата, а после и цялата си глава във водния поток, който ревеше над мен.

Водата изцяло ме погълна и замъгли погледа ми. Усетих сблъсъка и здраво се вкопчих в скалата. Наведох глава, за да се получи въздушен джоб, където да дишам. Напълно се доверявах на ръцете и краката си. Ръцете ми вече бяха държали един стар меч, а краката ми бяха вървели по Пътя на Сантяго. Бяха мои другари и ми помагаша. Но дори и така бученето на водата в ушите ми беше оглушително. Стана ми трудно да

дишам. Реших бързо да провра главата си през водната стена и за момент ми причерня. С всичка сила се борех да се закрепя с крака и ръце върху издатините, но ми се струваше, че ревят на водата ме отнася някъде другаде, на загадъчно и далечно място, където нищо няма значение и където мога да стигна, ако се отдам на стихията. Свръхчовешките ми напъни да задържа краката и ръцете си вкопчени в скалата вече щяха да са ненужни. Всичко щеше да е мир и покой.

Моите крака и ръце обаче не се подчиниха на внезапния импулс да се предам. Бяха устояли на смъртно изкушение.

Главата ми бавно започна да се показва отгоре, точно както и се бе потопила. Почувствах колко обичам тялото си. Та то ми помагаше в това безумно приключение – да мина през водопад в търсене на меча си.

Щом главата ми изцяло се показа, видях слънцето да свети отгоре и си поех дълбоко въздух. Отново се изпълних със сила. Огледах се и на сантиметри от себе си открих платото, по което се движехме преди. То беше краят на прехода. Испитах мощен импулс да се хвърля и да се вкопча в него, но от падащата вода не можех да намеря вдлъбнатина. Импулсът беше огромен, но все още не бе настъпил победоносният миг. Трябваше да се контролирам. Бях в най-сложното положение на катеренето – водата ме блъскаше в гърдите и заплашваше да ме повали на земята, от която бях дръзнал да тръгна, воден от мечтите си.

Не беше подходящо да мисля за учители и приятели. Не можех да погледна настрани и да разбере дали Петрус ще е в състояние да ме спаси, ако се подхлъзна. „Той по всяка вероятност вече хиляди пъти се е качвал оттук – мина ми през ума – и знае, че сега отчаяно се нуждаем от помощта му.“ Но ето че ме изостави. Или не ме е изоставил и е зад мен, но аз не мога да извърна глава, защото ще загубя равновесие. Трябва да направя всичко сам. Трябва сам да постигна своя успех.

Двата ми крака и едната ми ръка продължаваха да са все така вкопчени в скалата, докато другата ми ръка се пусна и се опита да влезе в хармония с водата. А водата нямаше да окаже съпротива, тъй като вече бях вложил максимума от силите си. Ръката ми усещаше това и се превърна в риба, която се подчинява, но знае къде иска да отиде. Сетих се за разни филми от детството. Бях гледал как съомгите скачат нагоре по водопадите. Те имаха цел и трябваше да я достигнат. Като мен.

Ръката ми бавно се плъзгаше нагоре, използвайки силата на водата. Най-накрая успях да я освободя и сега изцяло на нея се падаше да открие опора и да определи съдбата ми. Като съомгите от филмите на мое детство тя отново се гмурна във водата в търсене на място върху

платото, където да намеря опора за финалния скок.

Ала камъкът тук беше гладък и хлъзгав от водата, лееща се отгоре му векове наред. И все пак трябваше да има някаква пролука. Щом Петрус успя, аз също щях да успея. Изпитах силна болка, защото знаех, че сега съм на крачка от края. Точно в такъв момент силите напускат човека и той престава да вярва в себе си, Случвало ми се е в живота да губя в последния момент. След като съм преплувал цял океан, да се удавя в прибой. Но сега вървах по Пътя на Сантяго и това не биваше да се случва повече. В този ден трябваше да победа.

Свободната ми ръка се плъзгаше по гладката скала. Натискът ставаше все по-силен. Чувствах, че няма да издържа повече и скоро ще получа гърчове. Водата биеше и в слабините ми и болката беше много силна. Внезапно обаче свободната ми ръка откри процеп в камъка. Не беше голям и се намираще встрани от мен, но можеше да послужи за опора на другата ръка, когато дойдеше нейният ред. Мислено си набелязах процепа и свободната ми ръка пак тръгна да търси начин за моето спасение. На няколко сантиметра от първата пролука ме чакаше втора опора.

Ето! Ето го мястото, което векове наред бе служило за опора на поклонниците по Пътя на Сантяго. Почувствах това и с все сила се вкопчих в него. Пуснах се с другата ръка, силата на потока я затегли назад, но тя описа широка дъга и попадна на мястото, което я очакваше. Тялото ми веднага се устреми по пътя, отворен от ръцете, и аз се изтласках нагоре.

Голямата, последната крачка бе направена. Цялото ми тяло премина през водата и в следващия момент буйният водопад беше просто струйка, почти неподвижна. Довлякох се до брега и се предадох на умората. Слънцето огряваше тялото ми, стопляше ме и ми напомняше, че съм победил и че съм все така жив, както и преди, когато стоях в езерцето долу. Въпреки тътена на водата чух как Петрус се приближава.

Исках да стана, за да изразя радостта си, но изтощеното ми тяло отказа да се подчини.

– Стой спокойно, почивай – каза той. – Опитай се да дишаш бавно.

Направих го и съм заспал дълбоко, без да сънувам. Когато се събудих, слънцето се беше изместило, а Петрус, напълно облечен, ми подаде дрехите и заяви, че трябва да продължим.

– Много съм уморен – казах.

– Не се притеснявай. Ще те науча как да извличаш енергия от всичко край теб.

И Петрус ми преподаде УПРАЖНЕНИЕТО ПО ДИШАНЕ.

Правих го в продължение на пет минути. Станах, облякох дрехите си и взех раницата.

– Ела – каза Петрус.

Отидох до края на платото. Под краката ми бучеше водопадът.

– Отгук изглежда доста по-лесно, отколкото когато си долу – казах.

– Точно така. И ако ти бях показал гледката преди това, ти щеше да се окажеш измамен. Щеше погрешно да прецениш възможностите си.

Все още се чувствах слаб и повторих упражнението. Малко по малко цялата Вселена влезе в хармония с мен и проникна в сърцето ми. Попитах защо не ми е преподал УПРАЖНЕНИЕТО ПО ДИШАНЕ по-рано. Нали много пъти по време на Пътя на Сантяго бях изпитвал леност и умора.

– Защото никога не си го показвал – каза той през смях и ме попита дали имам още от онези вкусни маслени бисквити, които купих в Асторга.

УПРАЖНЕНИЕ ПО ДИШАНЕ

Изпусни всичкия въздух от дробовете си, изпразни ги колкото се може повече. После бавно вдишвай, като вдигаш ръце нагоре. Докато вдишваш, се концентрирай, за да нахлуе в теб любов и мир и да постигнеш хармония със света.

Задръж дъха си и вдигнатите си ръце колкото се може по-дълго и се наслаждавай на вътрешната и външната хармония. Когато стигнеш границата на възможностите си, рязко изпусни въздуха, като същевременно произнасяш думата „РАМ“.

Повтаряй в продължение на пет минути.

Лудостта

От три дни правехме непрекъснат усилен преход. Петрус ме будеше преди изгрев слънце и спирахме едва към девет вечерта. Единствените позволени почивки бяха колкото да хапнем. Водачът ми бе отменил сиестата. Изглежда, следваше някаква загадъчна програма, за която не ми обясни нищо.

Петрус изцяло бе променил поведението си. Отначало помислих, че е заради колебанието ми при водопада, но после разбрах, че не е така. Беше раздражителен с всички и през деня честичко поглеждаше часовника си. Припомних му как ми е казал, че сами изграждаме понятието за време.

– С всеки изминал ден поумняваш – каза той. – Ще видим дали ще успееш да приложиш цялата си мъдрост, когато ти се наложи.

Един следобед бях толкова уморен от темпото на прехода, че просто не можех да стана на крака. Тогава Петрус ме накара да сваля ризата и да опра гръбнака си в едно дърво наблизко. Стоях така няколко минути и веднага ми стана по-добре. Той започна да ми обяснява, че растенията, особено старите дървета, са в състояние да предават хармония, когато някой облегне нервните си центрове на ствола. Няколко часа държа реч за физическите, енергийните и духовните свойства на растенията.

Тъй като вече бях чел нещо по въпроса, не се потрудох да си водя бележки. Речта на Петрус обаче ми помогна да се освободя от впечатлението, че му е омръзнало с мен. Започнах да гледам на мълчанието му с повече уважение, а той, може би отгатнал тревогата ми, се опитваше да е помил, когато вечното му лошо настроение позволяваше.

Една сутрин стигнахме до огромен мост, напълно несъразмерен с плиткия поток, който течеше отдолу. Беше неделя, съвсем рано, и кръчмите и баровете в околностите на градчето все още бяха затворени. Седнахме да закусим.

– Хората и природата проявяват твърде сходни капризи – казах аз, опитвайки се да поведе разговор. – Ние строим хубави мостове, а тя решава да отклони реките.

– Това е от сушата – каза той. – Приключвай бързо със сандвича, че се налага да'продължим.

Реших да го попитам защо бързае толкова.

– Вече прекалено дълго съм по Пътя на Сантяго, нали ти казах.

Много недовършени неща оставих в Италия. Трябва скоро да се върна.

Отговорът не успя да ме убеди. Може и да бе вярно, но това не беше единствената причина. Понечих да го попитам пак, но той смени темата.

– Какво знаеш за този мост?

– Нищо – отвърнах. – Но независимо от сушата той пак си е несъразмерен. Убеден съм, че реката е променила течението си.

– Нямам представа – каза той. – Мостът е познат по Пътя на Сантяго като Брод на честта. Тези поля наоколо са били сцена на кръвопролитни битки между свеви и вест-готи, а по-късно и между войниците на Алфонсо III и маврите. Може би мостът е толкова голям, та кръвта да изтече, без да удави града.

Беше някакъв опит за черен хумор. Не се засмях. На него му стана малко криво, но продължи:

– Но това име не е в чест нито на войските на вестготите, нито на победните викове на Алфонсо III. Идва от една история за любов и смърт.

През първите векове на Пътя на Сантяго, когато от всички краища на Европа се стичали поклонници, свещеници, благородници и дори крале, които искали да отдадат почитта си на светеца, дошли и престъпници и бандити. В историята има много случаи, когато са обирани цели кервани поклонници, както и чудовищни престъпления спрямо пътуващи самотници.

Всичко се повтаря, помислих си аз.

– Затова някои благородни рицари решили да осигурят защита на поклонниците. Всеки един от тях се заел да брани участък от Пътя. Но така както реките променят течението си, и човешкият идеал подлежи на промяна. Освен че плашели злосторниците, странстващите рицари взели да спорят кой е най-силен и храбър на Пътя на Сантяго. Не след дълго започнали да воюват помежду си и бандитите отново се върнали безнаказано по пътищата.

Това продължило дълго, докато през 1434 година благородник от Леон не се влюбил в една жена. Казвал се дон Суеро де Киньонес. Бил богат и силен и по всевъзможни начини се опитал да спечели сърцето на своята любима. Но дамата – историята не е съхранила нейното име – не искала и да знае за огромната му страст и го отхвърлила.

Аз изгарях от любопитство да разбера каква връзка може да има между някаква любовна драма и странстващите рицари. Петрус забеляза интереса ми и заяви, че ще ми разкаже останалата част от историята

само ако веднага доям сандвича си и незабавно продължим по пътя.

– Държиш се като майка ми, когато бях дете – отвърнах, но глътнах и последната хапка, взех раницата си и поехме през заспалото градче.

Петрус продължи:

– Нашият рицар с наранените чувства решил да постъпи точно така, както би постъпил всеки отхвърлен мъж – да започне своя война. Обещал пред себе си, че ще извършиш толкова велик подвиг, че дамата никога да не забрави името му. В продължение на месеци той търсил благородния идеал, на който да посвети отхвърлената си любов. Когато, не щеш ли, една нощ чула разказите за битките по Пътя на Сантяго и му хрумнала идея.

Събрал десет свои другари, настанили се в градчето, през което минаваме, и наредил да разгласят сред поклонниците по Пътя на Сантяго, че е готов да остане трийсет дни и да прекърши триста копия, за да докаже, че той е най-силният и дързък от всички рицари по Пътя. Разположили лагера си с всичките му знамена, флагове, пажове и слуги и зачали някой да ги предизвика.

Представих си какъв безкраен празник е настанал. Печени прасета и вино, леещо се безспир. Музика, веселба, битки. В съзнанието ми се появи една съвсем жива картина, докато Петрус продължаваше да разказва историята.

– Битките започнали на десети юли с идването на първите рицари. Киньонес и другарите му се биели през деня, а нощем организирали големи празненства. Битките били все на моста, за да не може да избяга никой. Веднъж дошли толкова кандидати, че се наложило да запалят огньовете по цялата дължина на моста, та битките да продължат до сутринта. Всички победени рицари трябвало да се закълнат, че повече няма да се бият един срещу друг и че занапред едничка тяхна мисия ще е да защитават поклонниците, тръгнали към Компостела.

За няколко седмици славата на Киньонес се разнесла из дяла Европа. Освен рицари заприиждали генерали, войници и бандити, за да се изправят срещу него. Всеки знаел, че който успее да победи храбрия рицар от Леон, тутакси ще стане известен и ще се покрие със слава. Но докато другите преследвали единствено славата, Киньонес имал по-благородна цел – любовта на една жена. Този идеал му помогнал да спечели всички битки.

На девети август битките приключили и дон Суеро де Киньонес бил признат за най-храбрия от всички рицари по Пътя на Сантяго. От този ден нататък никой повече не се осмелил да се хвали с куража си.

Така благородниците отново започнали да се бият само срещу общия враг – бандитите, които нападали поклонници. Тази епопея по-късно положила началото на Военния орден на Сантяго де ла Еспада.

Току-що бяхме прекосили градчето, а аз имах желание да се върна и отново да погледна Брода на честта – моста, където всичко това се бе случило. Но Петрус ме помоли да продължим.

– А какво е станало с дон Киньонес?

– Отишъл до Сантяго де Компостела и в ковчежето за мощи оставил един златен накит. Той и до ден-днешен краси бюста на Сантяго Менор.

– Питам дали се е оженил за дамата.

– О, не зная – отвърна Петрус. – По онова време историята се е пишела само от мъже. А при толкова битки кой би се интересувал от края на една любовна драма?

След като ми разказа историята за дон Суеро Киньонес, водачът ми отново потъна в обичайното си мълчание и в продължение на два дни се движихме тихо, почти без да спираме за почивка. Но на третия ден Петрус започна да върви по-бавно от обикновено. Каза, че се чувства леко изморен от усилията през последната седмица и че вече не е на възраст да продължава с това темпо, а и нямал желание. И този път бях сигурен, че не говори истината – лицето му не изразяваше умора, а силна загриженост, сякаш предстоеше да се случи нещо много важно.

Същия следобед стигнахме до Фонсебадон – голямо селище, но цялото в руини. Каменните къщи бяха с разрушени от времето покриви от шисти. Подпорните греди бяха изгнили. Едната страна на селището гледаше към пропаст, а пред нас, зад някакъв хълм, беше едно от най-важните обозначения по Пътя на Сантяго – Железният кръст. Този път няхмах търпение да стигна веднага до странния паметник, който представляваше огромен, близо десетметров стълб с железен кръст на върха.

Кръстът е останал от времето на нашествието на Цезар. Издигнат е в памет на Меркурий. Следвайки езическия обичай, поклонниците по Пътя на Сантяго поставят в основата му по един донесен отдалеч камък. Възползвах се от огромното количество камъни в изоставения град и взех от земята парче от шиста.

Едва когато реших да ускоря ход, установих, че Петрус върви съвсем бавно. Оглеждаше рухналите къщи, по-бутваше разни паднали клоци и разпокъсани книги. Накрая реши да поседнем наред площада на селището. Там имаше дървен кръст.

– Да си откънем малко – каза той. Свечеряваше се, но дори да

останехме там цял час, пак щеше да има време да стигнем до Железния кръст, преди да се стъмни.

Седнах до него и се загледах в безлюдния пейзаж. Както реките променят теченията си, така и хората се местят от едно място на друго. Къщите бяха солидни и сигурно бе минало доста време, докато рухнат. Мястото беше красиво. Отзад се издигаха планини, а отпред се простираше-долина. Запитах се какво е накарало толкова хора да напуснат подобно място.

– Смяташ ли, че дон Суеро де Киньонес е бил луд? – попита Петрус.

Вече не си спомнях кой е дон Суеро и му се наложи да ме подсети за Брода на честта.

– Не мисля, че е бил луд – отвърнах. Но малко се съмнявах в собствения си отговор.

– Напротив, бил е. Както и Алфонсо – монахът, с когото се запозна. Също както и аз съм луд. Моята лудост се проявява в дизайна, с който се занимавам. Ти също си луд – търсиш своя меч. У всеки от нас пламти и ни изгаря свещеният пламък на лудостта, подхранвана от Агапе.

Не е необходимо да искаш да покориш Америка или да разговаряш с птиците като свети Франциск от Асизи. И в продавача на зеленчуци от ъгъла на улицата може да се разгори свещеният пламък на лудостта, ако е доволен от това, което прави. Агапе съществува отвъд човешките разбирания и е заразна, тъй като светът се нуждае от нея.

Петрус ми беше казал, че мога да събуждам Агапе с помощта на Синята сфера, Но за да можеше да процъфти тя, не биваше да се страхувам да променя живота си. Ако нещата, с които се занимавах, ми харесваха, много добре. Но ако не ми харесваха, никога не бе късно да променя това положение. Ако допуснех промяната, щях да се превърна в благодатната почва, където творческото въображение да посее своето семе.

– Всичко, на което съм те научил, включително Агапе, има смисъл само ако си доволен от себе си. В противен случай усвоените упражнения неизбежно ще те доведат до желание за промяна. А за да не се обърнат срещу теб всички тези усвоени упражнения, трябва да позволиш промяната да се осъществи.

Това е най-трудният момент в живота на човека. Когато вижда Справедливата битка, а не намира сили за нея и за промяната. Тогаваш познанието ще се обърне срещу оня, който го притежава.

Погледнах към град Фонсебадон. Може пък всички хора колективно да са почувствали необходимост от промяна. Попитах Петрус дали

нарочно е избрал мястото, за да ми каже всичко това.

– Не знам какво се е случило тук – рече той. – Хората често са пригнудени да приемат промяната, наложена им от съдбата, но аз не говоря за това. Говоря за доброволен акт, за конкретното желание да надвиеш онова, което не те удовлетворява във всекидневието.

По своя житейски път често се натъкваме на трудно решими проблеми. Примерно като това да преминеш през водопад, без да полетиш надолу. В такъв случай трябва да оставиш да се развихри творческото въображение. При теб въпросът стоеше на живот и смърт и нямаше много време да избираш. Агапе ти посочи единствения път.

Но в живота има и проблеми, при които трябва да изберем между един или друг път. Проблеми от всекидневието, като този да вземеш решение в службата, да се разделиш с някого, да се срещнеш с друг. Всяко от тези мънички решения, които ни се налага да вземаме почти ежеминутно по пътя ни, би могло да е и съдбоносно. Когато сутрин излизаш от дома си, за да отидеш на работа, можеш да избереш превозното средство, което ще те остави пред входа на работата ти жив и здрав, или друго, което ще катастрофира и пътниците в него ще загинат. Ето ти един краен пример как някакво простичко решение може да засегне фатално човека.

Докато Петрус говореше, аз се замислих за себе си. Бях избрал да тръгна по Пътя на Сантяго и да търся мечта си. Сега мечът беше най-важното нещо и аз на всяка цена трябваше да го намеря. Трябваше да взема правилното решение.

– Единственият начин да вземеш правилното решение е да знаеш кое е погрешното – каза той, след като споделих тревогата си. – Трябва да проучиш другия път, без страх и малодушие, и после да решиш.

И тогава Петрус ми преподаде УПРАЖНЕНИЕТО НА СЕНКИТЕ.

– Твоят проблем е мечът – каза той, след като ми обясни упражнението.

УПРАЖНЕНИЕ НА СЕНКИТЕ

Отпусни се.

В продължение на пет минути гледай сенките на хората и предметите край теб. Опитай се да разбереш точно коя част на човека или предмета хвърля сянката.

В следващите пет минути продължавай да правиш същото, но междуременно установи проблема, конто искаш да разрешиш, и потърси всички погрешни негови решения.

Последно, още пет минути наблюдавай сенките и си помисли какви правилни решения са останали. Едно по едно ги отхвърляй, докато накрая откриеш единственото вярно решение на проблема.

Съгласих се.

– В такъв случай направи упражнението още сега. Ще отида да се поразходя. Знам, че като се върна, вече ще имаш вярното решение.

Сетих се колко бързаше Петрус тия дни. Спомних си и целия ни разговор в запустелия град. Сякаш печелеше време за някакво свое решение. Оживих се и започнах да изпълнявам инструкциите му.

Първо направих упражнението по дишане, за да вляза в хармония с околната среда. После засяхох петнайсет минути по часовника и се загледах в сенките наоколо. Сенки на рухнали къщи, на камък, на дърво, на стария кръст зад мен. Гледайки сенките, осъзнах колко трудно е да се определи с точност частта, чиято е сянката. Никога не се бях замислял за това. Няколко прави греди приличаха на правоъгълни предмети, а един камък с неправилна форма изглеждаше овален в сянката си. Правих това през първите десет минути. Не ми беше никак лесно да се концентрирам, тъй като упражнението заплениваше. Тогава започнах да мисля за неправилните решения по намирането на моя меч. Имах безброй хрумвания – от това да взема автобус до Сантяго, до онова да звънна на жена си и чрез емоционално изнудване да узная мястото, където го е скрила.

Когато Петрус се върна, аз се усмихвах.

– Е? – попита той.

– Разбрах как Агата Кристи пише криминалните си романи – пошегувах се. – Тя превръща най-малко вероятната хипотеза във вярната. Сигурно е била запозната с упражнението на сенките.

Петрус попита къде е мечът ми.

– Първо ще ти опиша най-погрешния извод, до който стигнах, гледайки сенките – че мечът не е по Пътя на Сантяго.

– Ти си гений. Разбрал си, че от толкова време вървим по следите на твоя меч. Мислех, че са ти го казали още в Бразилия.

– При това на сигурно място – продължих, – където жена ми няма

достъп. Допузнах, че е на открито. Вероятно така успешно се вписва в средата, че не се вижда.

Този път Петрус не се засмя. Аз продължих:

– И тъй като най-абсурдно ми се стори да е на някое многолюдно място, значи се намира на почти пусто място. А за да е възможно и малкото хора, които го виждат, да не могат да го различат от типичните испански мечове, трябва да е някъде, където никой не разпознава стиловете.

– Мислиш ли, че е тук? – попита той.

– Не, не е тук. Най-неподходящо би било да правя упражнението там, където е мечът. Тази хипотеза отхвърлих още на мига. Но сигурно е в град, който прилича на този. Не може да е в запустял град, тъй като меч в запустял град би привлякъл вниманието на поклонници и пътуващи. Скоро би увиснал да краси стената на някой бар.

– Много добре – каза той и забелязах, че се гордее с мен или с упражнението, което ми преподаде.

– Има и още нещо – казах аз.

– Какво?

– Най-погрешно би било мечът на един маг да е на светско място. Трябва да е на някое свещено място. В църква примерно, където никой не би се осмелил да го открадне. С две думи, в някоя църква в малък град край Сантяго, пред очите на всички, но добре вписващ се в средата, там е моят меч. Отсега нататък ще влизам във всички църкви по Пътя.

– Няма да е необходимо – каза той. – Когато моментът дойде, ти ще го усетиш.

Бях успял.

– Слушай, Петрус, защо бързахме толкова, а сега се заседяваме в тоя запустял град?

– Коя би била най-погрешната хипотеза?

Бързо погледнах сенките. Той имаше право. Бяхме тук заради нещо.

Слънцето се скри зад планината, но още беше доста светло, за да се смята, че денят е свършил. Мислех си, че сега навярно слънцето е някъде при Железния кръст, който толкова исках да видя и който беше едва на неколкостотин метра от мен. Исках да знам какво чакаме. Цяла седмица се движихме бързо. Единственото обяснение според мен беше, че е трябвало да стигнем на това място точно в този ден и час.

Опитах се да подхвана разговор, за да убия времето, но долових, че Петрус е напрегнат и съсредоточен. Вече не един път го бях виждал в

лошо настроение, но не помнех да е бил напрегнат. Ненадейно се сетих, че съм го виждал така веднъж. По време на закуска в едно градче, чието име дори не помня, малко преди да се натъкнем на...

Погледнах настрани. Ето го. Кучето.

Свирепото куче, което веднъж ме повали на земята, страхливото куче, което втория път избяга. Петрус беше обещал да ми помогне при следващата ни среща и аз се обърнах към него. Ала до мен нямаше никого.

Вторачих се в очите на кучето, докато мозъкът ми трескаво търсеше начин да се справи с положението. Никой от двамата ни не помръдна и аз за миг се сетих за каубойските филми и дуелите в запустели градчета. Никога никому няма да хрумне да накара човек да влезе в схватка с куче – прекалено невероятно е. И все пак сега аз бях в такава ситуация и изживявах най-авантюристично нещо, което и на филм би изглеждало абсурдно.

Това е Легион, понеже библейските бесове, демоните в него, са много. До мен имаше една пустееща къща. Ако се втурнех, можех да се кача на покрива и Легион нямаше да ме последва. Беше затворен в тялото и възможностите на едно куче.

Бързо отхвърлих идеята. Продължавах да не отделям очи от него. По Пътя на Сантяго често се опасявах от този момент. Сега той беше настъпил. Преди да открия меча си, трябваше да се срещна с врага и да го победя или да бъда победен от него. Единственото, което можех да направя, беше да се изправя срещу него. Ако побегнех, щях да попадна в капан. Кучето можеше и да не се върне повече, но аз щях да съм в постоянен ужас до Сантяго де Компостела. А и после по цели нощи щях да го сънувам в очакване то да се появи в следващата минута. Щях да живея в страх до края на дните си.

Докато разсъждавах, кучето тръгна към мен. Веднага престанах да мисля и изцяло се съсредоточих върху предстоящия двубой. Петрус избяга. Бях сам. Хвана ме страх. А щом усетих страха, кучето бавно започна да напредва към мен, като в същото време ръмжеше тихо. Сдържаното ръмжене беше много по-застрашително от високия лай. Страхът ми се усили. Прочело ужаса в очите ми, кучето се хвърли върху мен.

Сякаш камък ме удари в гърдите. Бях повален на земята и то започна да ме атакува. Мина ми някакъв бегъл спомен за това, че познавам смъртта си, че няма да е по такъв начин, но страхът в мен растеше и аз не успявах да го контролирам. Започнах да се боря, за да предпазя лицето и врата си. Силна болка в крака ме накара да се свия на кълбо. Усетих, че месото ми е разкъсано. Свалих ръцете си от главата и врата и

посегнах към раната. В този момент едната ми ръка напипа някакъв камък до мен. Веднага го грабнах и започнах с цялото си отчаяние да налагам кучето.

То леко се отдръпна, по-скоро изненадано, отколкото ранено. Успях да стана. Кучето продължи да отстъпва. Изцапаният с кръв камък ми даде кураж. Прекалено много величаех силата на врага си, а това беше клопка. То не можеше да е по-силно от мен. Можеше да е по-пъргаво, но не и по-силно, защото аз бях по-тежък и по-едър от него. Страхът ми намали, но бях изгубил контрол и започнах да крещя с камъка в ръка. Кучето отстъпи още малко и най-неочаквано спря.

Сякаш четеше мислите ми, В отчаянието си се чувствах силен и смешен, че се бия с куче. Внезапно в мен нахлу усещането за мощ. Някакъв топъл ветрец задуха из запустелия град. Този двубой започна да ми омръзва. Щеше да е достатъчно да го ударя по главата с камъка и щях да съм победител. Искаше ми се незабавно да приключа със случката, да видя раната на крака си и веднъж завинаги да сложа край на тази абсурдна история с мечове и пътища на поклонници.

Беше поредният капан. Кучето скочи и отново ме повали на земята. Този път то ловко успя да избегне удара с камъка, като ухапа ръката ми и ме принуди да го изгърва. Започнах да го бия с голи ръце, но не му навреждах особено. Успях единствено да се предпазя от повторно ухапване.

Острите му нокти започнаха да разкъсват дрехите и ръцете ми.

Внезапно чух вътрешния си глас, който ми нашепваше, че ако кучето ме надвие, битката ще свърши и ще бъде спасен. Победен, но жив. Кракът ме болеше, цялото ми тяло гореше от драскотините. Гласът настояваше да прекратя боя. Тогава го разпознах – беше Астраин, моя Пратеник, който говореше с мен. Кучето спря за момент, сякаш и то беше чуло гласа. Отново ми се прииска да прекратя цялата история. Астраин ми казваше, че много хора по света не са успели да открият своя меч, но какво от това? Аз исках да се прибера у дома, да бъда с жена си, да имам деца и да правя каквото ми харесва. Стига с тия измишльотини – двубой с куче и изкачване на водопади. За втори път си помислих това, но този път желанието ми бе по-силно и бях сигурен, че в следващата секунда ще се предам.

Някакъв шум в изоставения град привлече вниманието на животното. Погледнах встрани и видях как един овчар прибира овцете си от паша. Сетих се, че вече съм виждал същата сцена при руините на стар замък. Щом кучето забеляза овцете, скочи от мен и се приготви да ги

нападне. Това беше моето спасение.

Овчарят се развика и от всички страни заприиждаха овце. Преди кучето да хукне към тях, реших да устоя още секунда, колкото да дам време на животните да избягат. Хванах го за единия крак. Врълхлетя ме абсурдната мисъл, че овчарят може да ми се притече на помощ, и за миг се върна надеждата за меча и силата на ПАМ.

Кучето се опитваше да се откопчи от мен. Вече не бях враг, а натрапник. Сега то искаше овцете. Но аз продължавах да го държа за крака. Чаках овчар, който не идваше, и овце, които не бягаха.

Тази секунда спаси моя живот. В мен започна да се надига огромна сила. Вече не беше илюзията за мощ, която предизвиква досада и желание да се откажеш. Астраиан отново зашепна, но този път казваше нещо друго, Казваше ми, че винаги трябва да се опълчвам на света със същото оръжие, с което съм бил предизвикан. С едно куче можех да се справя само ако се превърнех в куче.

Това беше лудостта, за която Петрус ми бе говорил същия ден. И аз започнах да се изживявам като куче. Оголих зъби и тихо заръмжах. Омразата струеше през звуците, които издавах. Мирнах стреснатото лице на овчаря. А овцете – и те се страхуваха от мен точно колкото от кучето.

Легион разбра и се уплаши. Тогава му нанесох удар.

За пръв път в двубоя. Нападнах го със зъби и нокти, като се опитвах да го захая за врата – това, което ме беше страх да не направи с мен. Усещах единствено желанието за победа. Нищо друго не беше от значение. Хвърлих се върху псето и го повалих на земята. То се бореше да се измъкне изпод тежестта на тялото ми, ноктите му се забиваха в кожата ми, но и аз хапех и дерях. Разбрах, че ако се измъкне изпод мен, пак ще избяга, а не исках това да се случи. Днес щях да го победя, щях да надвия.

Животното ме гледаше с ужас. Сега аз бях куче, а то сякаш се бе превърнало в човек. Предишният ми страх бе завладял него, и то така силно, че успя да се измъкне, но аз пак го приклеших в дъното на една от празните къщи. Зад малка стена от шисти се намираще пропастта. То нямаше къде да бяга и там щеше да види лицето на своята смърт.

Внезапно почувствах, че нещо не е в ред. Бях прекалено силен. Мисълта ми започна да се замъглява. Привидя ми се лицето на някакъв циганин и разни други неясни образи около него. Аз бях Легион. Оттам дойде моята сила. Демоните бяха напуснали нещастното уплашено куче, което всеки момент щеше да падне в пропастта. Сега бяха в мен. Изпитах ужасяващото желание да разкъсам беззащитното животното. „Ти си

князът, а те са Легион“, прошепна Астраин. Но аз не исках да съм княз. Отдалеч се вслушах в гласа на моя Учител, който настойчиво повтаряше, че трябва да стигна до меча си. Налагаше се да устоя още мъничко. Не биваше да убивам кучето.

Бързо извърнах очи към овчаря. Неговият поглед потвърди мислите ми. Страхът му сега беше свързан повече с мен, отколкото с кучето.

Зави ми се свят. Не биваше да припадам. Ако припаднех, щеше да означава, че Легион е победил. Налагаше се да намеря решение. Усетих, че краката ми се подвиват, и се подпрях на една стена, която поддаде под тежестта ми. Строполих се по лице на земята сред камъни и дъски.

Земята. Легион беше Земята, плодовете на Земята. Хубавите и лошите плодове на земята, но на земята. Там беше домът му. Оттам владееше света или биваше управляван от света. Агапе избухна в мен и аз с все сила забих нокти в пръстта. Започнах да вия по начин, подобен на оня, който чух от кучето при първата ни среща. Усетих как Легион минава през тялото ми и се спуска в земята. В мен имаше Агапе, а Легион не желаше да бъде всмукан от Всепоглъщащата любов. Това беше моята воля, която ме караше със сетни сили да се боря срещу припадъка, волята, която Агапе вложи в душата ми, и аз устоях. Цялото ми тяло трепереше.

Легион със сила слизаше в земята. Започнах да повръщам, но чувствах, че това е Агапе, която расте и излиза през всичките ми пори. Тялото ми продължи да трепери дълго след като почувствах, че Легион се е върнал в своето царство.

Опомних се, когато до последната си частица премина през пръстите ми. Седнах на земята, ранен и смазан. Пред очите ми имаше абсурдна сцена – едно разкъравено куче с подвига опашка и един уплашен овчар, който ме гледаше.

– Трябва да е от храната – каза овчарят, който не можеше да повярва на очите си. – Но щом си я повърнал, ще ти мине.

Кимнах в знак на съгласие. Той ми благодари, че съм укротил „мое“ куче, и продължи по пътя си заедно с овцете.

Петрус се появи, но не каза нищо. Откъсна парче от ризата си и с него пристегна крака ми, който кървеше силно. Накара ме да се размърдам и каза, че нищо сериозно не се е случило.

– Изглеждаш доста окаяно – усмихна се той; беше в добро настроение, което се случваше рядко, – Така няма да можем да посетим Железния кръст. Там сигурно има много туристи и ще се стреснат.

Беше ми все едно. Станах, изтупах прахта и установих, че мога да

вървя. Петрус предложи да направя дишането на-РАМ и взе раницата ми. Направих упражнението по дишане и отново бях в хармония със света. След половин час щях: да съм при Железния кръст.

А някой ден Фонсебадон щеше да се възроди от руините. Легион остави там много мощ.

Заповед и подчинение

Стигнах до Железния кръст с помощта на Петрус, тъй като кракът не ми позволяваше да вървя изправен. Когато той разгледа раните ми, реши, че се налага да си почина, за да се възстановя и да мога да продължа по Необикновения път на Сантяго. Наблизо имаше едно село, което служеше за убежище на поклонници, застигнати от ношта, преди да прекосят планините. Петрус намери две стаи в дома на ковача и ние се настанихме там.

Към моята стая имаше балконче, революционна архитектурна новост, принадлежаща на това село, която по-късно, през VIII век, бе намерила разпространение из цяла Испания. От балкончето виждах планинската верига, която рано или късно трябваше да пресека, за да стигна до Сантяго. Проснах се на леглото и се събудих едва на другия ден. Имах лека треска, но се чувствах добре.

Петрус донесе вода от някакъв извор, наречен от жителите на селото „бездънния кладенец“, и проми раните ми. Следобед се върна с една старица, която живеела в околностите. Двамата наложиха раните и драскотините ми с разни треви, а бабата ме накара да пия горчив чай. Помня как Петрус всеки ден ме караше да си ближа раните, докато заздравеят напълно. Аз всеки път усещах металния сладникав вкус на кръвта и ми се гадеше, но водачът ми твърдеше, че слюнката е мощен дезинфектант и ще ми помогне да преборя евентуалната инфекция.

На втория ден пак ме втресе, Петрус и бабата отново ми дадоха чай и наложиха раните ми с билки, но треската, макар и не много силна, не минаваше. Тогава водачът ми се отправи към една военна база наблизо, за да потърси превръзки, тъй като в цялото село нямаше марля и лейкопласт, с които да покрием раните.

След няколко часа Петрус се върна с превръзките. С него дойде и един млад военен лекар, който настояваше да види кучето, което ме ухапало.

– По вида на раната смятам, че е бясно – със сериозен тон заяви той.

– Нищо подобно – отвърнах. – Беше игра, която малко загрубя. Познавам това куче отдавна.

Лекарят не беше убеден в думите ми. Настоя да ми сложи ваксина против бяс. Бях принуден да се съглася да ми инжектират поне една

доза, защото той ме заплаши, че в противен случай ще ме вкара в лазарета на базата. После попита къде е животното, което ме е ухапало.

– Във Фонсебадон – отвърнах.

– Фонсебадон е разрушен град. Там няма кучета – заяви той дълбокомислено, сякаш надуваше лъжа.

Аз започнах престорено да стена от болка и Петрус го изведе от стаята. Остави нн обаче всичко, от което се нуждаехме: чисти превръзки, лейкопласт и някакъв мехлем за рани.

Петрус и бабата не използваша мехлема. Покриха раните с много билки и марля. Зарадвах се, защото нямаше повече да ми се налага да ближа ухапаните от кучето места. Вечерта двамата коленичиха до леглото ми и с протегнати над тялото ми ръце се молиха на висок глас. Попитах Петрус какво става и той мимоходом спомена нещо за харизмата и за Пътя към Рим. Настоях за по-подробно обяснение, но той все едно не ме чу.

След два дни бях напълно възстановен. Отидох до прозореца и видях как някакви войници претърсват къщите в града и близките хълмове. Попитах един от тях какво става.

– Наоколо се мотае бясно куче – отговори той. Същия следобед ковачът, у когото бяхме отседнали, ме помоли да напусна града, щом бъда в състояние да ходя. Слухът плъзнал сред жителите на селото и те се страхували да не би да имам бяс и да ги заразя, Петрус и бабата започнаха да спорят с ковача, но той бе непреклонен. В даден момент дори започна да твърди, че е видял от крайчеца на устата ми да потича пяна, докато съм спял.

С никакъв аргумент не можехме да го убедим, че когато спим, с всеки от нас може да се случи подобно нещо. Тази нощ моят водач и бабата останаха да се молят дълго с протегнати над тялото ми ръце. А на другия ден, леко накуцващ, аз отново бях по Необикновения път на Сантяго.

Попитах Петрус дали се е притеснявал за моето възстановяване.

– По Пътя на Сантяго има правило, за което не съм ти споменавал досега – отговори той. – То гласи: тръгнеш ли на поклонение, единственото извинение да го прекъснеш преждевременно може да е някоя болест. Ако ти не беше успял да се справиш с раните и треската ти беше продължила, това щеше да е знак, че трябва да спрем дотук.

Но добави с известна гордост, че молитвите му били чути. А аз бях убеден, че и той се нуждае от смелост, както и аз.

Сега пътят се спускаше. Петрус ми обясни, че ще е така поне още

два дни. Отново бяхме влезли в обичайния си ритъм – със сиеста, когато слънцето бе най-силно. Заради превръзките той носеше раницата ми. Вече не бързахме – уречената среща се беше състояла.

Настроението ми се подобряваше с часове, а и се гордеех със себе си – бях се изкачил по един водопад и бях победил демона на Пътя. Сега оставаше най-важната задача – да намеря меч. Споделих това с Петрус.

– Победата си я биваше, но ти пропусна най-важното – каза той, като плисна кофа студена вода върху мен.

– Кое е то?

– Да разбереш кога – ще е битката. Наложил ми се да вървя по-бързо, да ускоря ход, а ти все си мислеше, че търсим меч. За какво ти е меч, щом не знаеш къде е врагът ти?

– Мечът е инструментът на моята сила – отвърнах.

– Ти си прекалено сигурен в силата си – каза той. – Водопадът, практиките на РАМ и разговорите с твоя Пратеник те накараха да забравиш, че трябва да победиш врага си. И че имаш уречена среща с него. Преди да се научи да върти меч, ръката трябва да може да открие врага. Трябва да знае как да го посрещне. Мечът само нанася удара. Преди този удар обаче ръката вече е победила или е претърпяла поражение.

Ти успя да надвиеш Легион без меч. В търсенето има една тайна; която все още не си разкрил, но без нея никога няма да стигнеш до търсенето.

Замълчах. Всеки път, когато си мислех, че съм близо до целта, Петрус ми повтаряше, че съм един обикновен поклонник и че все нещо не ми достига, за да открия онова, което търся. Радостта ми от преди няколко минути изчезна напълно.

Отново поемах по Необикновения път на Сантяго и това ме обезкуражи. Там, където стъпвах краката ми, в продължение на дванайсет века бяха минавали милиони в едната и другата посока. В техния случай беше единствено въпрос на време да стигнат закъдето са тръгнали. Що се отнасяше до мен, уловките на Традицията поставяха нови препятствия за преодоляване и нови изпитания, в които да се докажа.

Заявих, че съм изморен, и седнахме на сянка под едно дърво. От двете страни на спускащия се път имаше големи дървени кръстове. Петрус остави раниците на земята и продължи да говори:

– Врагът представлява нашата слаба страна. Може да е страх от физическата болка, но може да е и преждевременно усещане за победа или желание да напуснеш битката, понеже си решил, че е безсмислена.

Врагът ни започва битката само защото знае, че може да ни засегне. И то тъкмо там, където гордостта ни кара да мислим, че сме недосегаеми. Докато се борим, все се опитваме да браним слабата си страна. Тогава врагът ни нанася удар по незащитеното място – там, където вярваме, че сме силни. И ни побеждава, защото се случва онова, което не е трябвало да се случи – допуснали сме врагът да води битката по своя начин.

В двубоя ми с кучето всичко бе станало точно така. Аз отхвърлях идеята, че имам врагове, като в същото време бях принуден да се боря с тях. Когато Петрус говореше за Справедливата битка, все си мислех, че има предвид борбата за живот.

– Прав си, но Справедливата битка не е само това. Да воюваш не е грях – каза той, след като споделих съмненията си. – Да воюваш е проява на любов. Врагът ни помага да се развиваме и усъвършенстваме, както стори с теб кучето.

– Но все ми се струва, че си недоволен. Все нещо липсва. Сега пък ми говориш за тайната на меча.

Петрус каза, че това е трябвало да го знам, преди да поема по Пътя. И продължи да ми говори за врага.

– Врагът е частица от Агапе. Идва, за да изпита ръката и волята ни. Също и как боравиш с меча. Той навлиза в живота ни и ние в неговия с някаква цел. Тази цел трябва да бъде постигната. Затова да избягаш от битката е най-лошото, което можеш да направиш. По-лошо е, отколкото да загубиш, защото и да загубиш, все нещо ще научиш. Чрез бягството не се научава нищо. Само признаваш победата на своя враг.

Аз казах, че съм изненадан, задето говори по такъв начин за насилието при положение, че ми е изглеждал силно прирастен към Исус.

– Помисли си колко необходим е бил Юда на Исус – каза той. – Трябвало е да има враг, иначе борбата му на земята не би се увенчала със слава.

Дървените кръстове по пътя разкриваха как е била постигната тази слава. С кръв, предателство и липса на вяроност. Станах и казах, че съм готов да продължа.

Докато вървахме, попитах кой е най-силният момент в битката, на който човек би могъл да се опре, за да срази врага си.

– Настоящето. Човек би могъл да намери най-солидната опора в това, което прави в момента, защото там е Агапе – желанието да победиш с вдъхновение.

Искам да е ясно още едно нещо – врагът рядко представлява злото.

Той винаги съществува, защото меч, който не се използва, ръждяса в ножницата.

Сетих се как веднъж, докато строяхме вила, жена ми ненадейно реши да промени разположението на стайте. На мен се падна неприятната задача да уведомя зидаря за намеренията й. Повиках го – беше около шейсетгодишен – и му ги съобщих. Той огледа строежа, помисли и предложи много по-добро решение, което включваше иззидана вече стена. Жена ми много хареса идеята му.

Може би Петрус се опитваше по заобиколен начин да ми каже как трябва да се използва силата в настоящите ни действия за победа над врага.

Разказах му случката със зидаря.

– Животът може да ни научи повече, отколкото Необикновеният път на Сантяго – отвърна той. – Но ние не се доверяваме много на житейските уроци.

Кръстовете бяха по целия Път на Сантяго. Навярно бяха творение на поклонник със свръхчовешка сила, щом бе успял да вдигне и закрепил тежкото, масивно дърво. На всеки трийсет метра имаше кръстове, които се редяха, докдето стигаше погледът ми. Попитах Петрус какво означават кръстовете.

– Стар и вече отхвърлен инструмент за изтезание – каза той.

– Но защо са издигнати?

– Сигурно заради някакъв обет. Откъде да знам? Спряхме пред един от тях. Беше повален.

– Може би дървото е изгнило – казах аз.

– Дърво като всяко друго. Никой от кръстовете не е изгнил.

– Значи не е бил забит стабилно.

Петрус спря и се огледа. Остави раницата на земята и седна. Само допреди няколко минути бяхме почивали и не ми стана ясно защо го направи. Инстинктивно се озърнах и потърсих с поглед кучето.

– Ти победи кучето – каза той, сякаш отгатнал мислите ми. – Не се страхувай от призраците на мъртвите.

– Тогава защо спряхме?

Петрус ми даде знак да млъкна. Стояхме безмълвно няколко минути. Пак изпитах предишния страх от кучето. Реших да остана прав, докато го чакам да проговори.

– Какво чуваш? – попита той след малко.

– Нищо. Тишината.

– Дано получим просветление да чуваме тишината! Но засега сме

хора и не можем да чуем дори собствените си брътвежи. Ти така и не ме попита как съм предуга-дил идването на Легион. Сега аз сам ще ти кажа – със слуха си. Звукът дойде няколко дни по-рано, когато още бяхме в Асторга. Оттам започнах да се движа по-бързо, тъй като по всичко личеше, че пътищата ни ще се пресекат във Фонсебадон. Ти си чул същите звуци, но не си ги послушал.

Всичко е записано в звуците. Миналото, настоящето и бъдещето ни. Ако човек не умее да слуша, няма как да чуе съветите, които животът ни дава всяка секунда. Само конто се вслушва в звуците на настоящето, може да вземе правилното решение.

Петрус ме помоли да седна и да забравя за кучето. После каза, че ще ми преподаде една от най-лесните, но важни практики по Пътя на Сантяго.

И ми обясни УПРАЖНЕНИЕТО ПО СЛУШАНЕ.

– Направи го сега, веднага – каза той.

Започнах да изпълнявам, упражнението. Заслушах се във вятъра, в някакъв далечен женски глас, в даден момент чух как се чупи клонче. Наистина не беше трудно. Лекотата му ме очарова. Долепих ухо до земята и се вслушах в глухите шумове на земята. Лека полека започнах да разграничавам звуците – трептене на листа, глас в далечината, шум от криле на птица. Изгрухтя някакво животно, но не можах да определя какво е. Петнайсетте минути на упражнението отлетяха неусетно.

– С течение на времето ще видиш как това упражнение ще ти помага при вземане на правилното решение – каза Петрус, без да пита какво съм чул. – Агапе говори чрез Синята сфера, но говори също и чрез зрението, допира, аромата, сърцето и слуха. След седмица, ако не и по-рано, ти ще започнеш да чуваш гласове. Отначало те ще са плахи, но постепенно ще започнат да ти казват разни важни неща. Само внимавай с Пратеника, защото ще се опита да те обърка. Но тъй като познаваш неговия глас, той няма да представлява опасност за теб.

Петрус ме попита дали съм чул радостния възглас на някой враг, поканата на жена или тайната на моя меч.

– Чух само някакъв женски глас отдалеч – казах аз. – Беше селянка, която викаше сина си.

– В такъв случай погледни кръста пред теб и го вдигни с мисълта си.

УПРАЖНЕНИЕ ПО СЛУШАНЕ

Отпусни се. Затвори очи.

В продължение на няколко минути се концентрирай върху звуците около теб, сякаш става дума за оркестър и всички инструменти в него.

Лека полека започни да ги разграничаваш. Съсредоточи се върху всеки звук поотделно, сякаш свири само един инструмент. Опитай се да отстраниш от съзнанието си останалите звуци.

Ако изпълняваш ежедневно това упражнение, ще започнеш да чуваш гласове. Първо ще ти се стори, че те са плод на въображението ти. По-късно ще откриеш, че са гласовете на хора от миналото, настоящето и бъдещето, които представляват част от паметта на времето.

Упражнението трябва да се извършва само ако вече познаваш гласа на твоя Пратеник.

Минимална продължителност – десет минути.

Попитах за какво упражнение става дума.

– За това да повярваш в мисълта си – отговори той.

Седнах на земята в йогистка поза. Знаех, че след всичко постигнато – кучето, водопада – ще успея и сега. Втрещено загледах кръста. Представих си, че излизам от тялото си, хващам кръста за двете рамена и го повдигам с астралното си тяло. По пътя си в Традицията вече бях извършвал някои от тия дребни „чудеса“. Можех да чупя чаши и порцеланови фигурки, да местя предмети по масата. Това беше лесен магьоснически трик и въпреки че не означаваше сила, помагаше при убеждаването на „неверниците“. Никога преди не бях помръдвал такъв голям и тежък предмет, но Петрус ми бе заповядал да го направя и щях да успея.

Как ли не опитвах в продължение на половин час. Приложих астрален полет и внушение. Сетих се как Учителят управляваше гравитацията, и се опитах да повтора изричаните от него в такъв случай думи. Нищо не стана. Бях напълно концентриран, а кръстът не помръдваше. Призовах Астраин. Той се появи между огнените стълбове, но щом му заговорих за кръста, каза, че ненавижда този предмет.

Накрая Петрус ме разтърси и ме извади от транса.

– Хайде, взе да става прекалено досадно – каза той. – Щом не можеш с мисълта си, изправи кръста с ръце.

– С ръце?

– Подчини се!

Стреснах се. Внезапно пред мен се озова един суров човек, съвсем различен от онзи, който се грижеше за раните ми. Не знаех нито какво да кажа, нито какво да сторя.

– Подчини се! – повтори той. – Това е заповед! Ръцете ми бяха превързани заради схватката с кучето.

Въпреки упражнението по слушане ушите ми отказваха да повярват на чутото. Без да продумам, му показах превръзките. Но той продължи да ме гледа все така студено и безизразно. Чакаше да му се подчиня. Водачът, който ме бе придружавал през цялото време, който ми бе преподал практиките на РАМ и разказал красивите истории по Пътя на Сантяго, вече го нямаше. На негово място виждах само един човек, който ме гледа така, сякаш съм роб, и ме кара да извърша някаква глупост.

– Какво чакаш? – попита той.

Сетих се за водопада. Спомних си как тогава се бях усъмнил в Петрус и как той се показва благосклонен към мен. Разкри ми любовта си и ми попречи да се откажа от меча. Не разбирах защо такъв добър човек сега е тъй груб. Беше олицетворение на всичко онова, което човешкият род се опитва да запрати в небитието – тиранията над ближния.

– Петрус, аз...

– Подчини се, или Пътят на Сантяго свършва тук.

Страхът се завърна. В този миг се боях от него повече, отколкото от водопада, повече, отколкото от кучето, което така дълго ме плашеше. Отчаяно започнах да се моля природата да ми даде някакъв знак, да видя или чуя нещо, което да оправдае безсмислената заповед. Ала наоколо всичко беше тихо. Трябваше да се подчиня на Петрус или да забравя за мечата си. Още веднъж вдигнах превързаните си ръце, но той седна на земята и зачака да изпълня заповедта.

Тогава реших да се подчиня.

Отидох при кръста и се опитах да го бутна с крак, за да преценя колко е тежък. Едвам помръдна. Дори ръцете ми да бяха здрави, би ми било безкрайно трудно да го вдигна. Допуснах, че с превръзките задачата ще е почти неизпълнима. Но все пак щях да се подчиня. Щях да умра там, отпред, ако се наложеше, от порите ми щеше да излиза кръв, както от Исус е текла кървава пот, когато е трябвало да носи същия товар, но той щеше да види моето достойнство, може би щеше да се трогне и да ме освободи от изпитанието.

Кръстът се бе пречупил в основата, но все още се крепеше на части от дървото. Нямах джобно ножче, за да ги прережа. Стисках зъби, прегърнах го и се опитах да го измъкна от прекършената основа, без да

използвам дланите си. Някои от раните ми с'е допряха до дървото и аз извиках от болка. Погледнах към Петрус, но той бе все така безучастен. Реших повече да не викам – от този момент нататък виковете щяха да умират в сърцето ми.

Установих, че важното бе не да разклащам кръста, а да го освободя от основата му. После да изкопая дупка в земята и да го пхна в нея. Избрах един по-остър камък, пренебрегнах болката и започнах да блъскам и търкам дървото.

Но болката растеше с всяка изминала секунда, а дървото бавно подаваше. Трябваше веднага да приключа, преди раните ми да се отворят наново и да стане непоносимо. Реших да изпълнявам задачата внимателно, та да мога да я свърша, преди болката да ме надвие. Свалих фланелката си, омотах ръката си с нея и поднових работата, малко по-добре защитен. Идеята се оказа сполучлива – успях да протрия дървото на едно място, после и на второ. Камъкът се изтъпи и потърсих друг. Всеки път щом спирах да отдъхна, имах чувството, че няма да мога да продължа. Събрах няколко остри камъка и ги използвах един след друг. Топлината, на работещата ръка трябваше да притъпи болката. Навсякъде другаде успях да от-цепя дървото с изключение на едно място – най-устойчивото. Болката в ръката ми се усилваше и аз изоставих първоначалния си план да действам бавно. Започнах да работя трескаво. Знаех, че ще дойде момент, когато болката ще е непоносима. Този момент беше близо и аз трябваше да оползотворя оставащото до него време, за да успея. Търках, удрях, чувствах, че нещо лепкаво под превръзката започва да затруднява движенията ми. Кръв навярно, казах си и се опитах повече да не мисля. Стиснах зъби. Внезапно ми се стори, че и на най-здравото място дървото поддава. Бях толкова изнервен, че веднага станах и го ритнах с все сила. Ритнах ствола, който ми причиняваше толкова страдания.

Кръстът шумно падна на една страна, освободен от основата си.

Радостта ми трая само няколко секунди. Ръката ми започна да пулсира жестоко, а аз едва започвах. Погледнах към Петрус – той спеше. Известно време се опитвах да измисля как мога да го измамя и да изправа кръста, без той да разбере.

Но пък нали той тъкмо това искаше – да изправа кръста. Нямахше как да го измамя, понеже задачата зависеше само от мен.

Погледнах земята. Беше жълта и суха. И този път камъните щяха да са единственият ми изход. Повече не можех да работя с дясната си ръка, тъй като ме болеше прекалено силно, а и отвътре беше онова,

лепкавото, което много ме тревожеше. Бавно свалих фланелката, която покриваше превръзките – марлята бе напоена с кръв при положение, че раната беше почти зараснала. Петрус не беше човек.

Потърсих друг вид камък – по-тежък и по-здрав. Омотах с фланелката лявата си ръка и заблъсках по земята. Копаех пред кръста. Отначало ми се стори, че напредвам бързо, но скоро стигнах до твърда и прекалено суха почва. Копаех ли копаех, а дупката сякаш си беше все толкова дълбока. Реших да не я правя много широка, за да може кръстът да се вмести, без да е нестабилен в основата. Но така ми стана по-трудно да вадя пръстта от дъното.

Болката в дясната ръка бе изчезнала, но съсирената кръв ме притесняваше и ми се гадеше. Тъй като не бях свикнал да работя с лява ръка, камъкът постоянно се изплъзваше от пръстите ми.

Копах дълго време. Всеки път когато камъкът удряше земята, всеки път когато ръката ми се пхаше в дупката, за да извади пръстта, аз мислех за Петрус. Наблюдавах спокойния му сън и го мразех от дъното на душата си. Но, изглежда, нито шумът, нито омразата ми го смуцаваха. „Може би Петрус има някакви основания“, мислех си, но не успях да проумея нито отношението му към мен като към роб, нито защо ме бе унижил така. Тогава почвата заприличваше на неговото лице и аз удрях с камъка. Гневът ми помагаше да стигам все по-дълбоко. Сега вече беше само въпрос на време – рано или късно щях да успея.

Щом престанах да мисля за това, камъкът удари в нещо твърдо и аз отново го изпуснах. Беше тъкмо каквото се опасявах. След толкова копане се бях натъкнал на друг камък, който беше прекалено голям, за да мога да продължа.

Станах, обърсах потта от лицето си и започнах да разсъждавам. Нямах достатъчно сили да местя кръста другаде. Не можех да започна всичко отначало, защото лявата ми ръка – сега, когато вече спрях – започна да губи чувствителност. Това беше по-неприятно от болката и ме разтревожи. Погледнах пръстите си и видях, че все още могат да се движат по моя команда, но инстинктът ми подсказваше, че не бива да жертвам повече ръката си.

Погледнах дупката. Не беше достатъчно дълбока да задържи кръста с цялата му тежест.

„Погрешното решение ще ти посочи правилното.“ Спомних си упражнението на сенките и думите на Петрус. В същото време той все повтаряше, че практиките на ПАМ имат смисъл само ако мога да ги приложа при ежедневните предизвикателства, отправени ми от живота.

Дори и при такова абсурдно положение практиките на РАМ трябваше да ми послужат за нещо.

„Погрешното решение ще ти посочи правилното.“ Невъзможно бе да завлека кръста някъде другаде, няхах сили за такова нещо. Невъзможно бе да продължа да копая и да проникна по-надолу в пръстта.

Тогава, щом грешният път е да дълбая по-надолу в пръстта, значи правилният е да издигна пръстта. Но как?

Внезапно цялата ми любов към Петрус се върна. Той имаше право. Аз можех да издигна пръстта.

Започнах да събирам камъните край мен и да ги реда около дупката. Смесвах ги с изкопаната пръст. С големи усилия повдигнах леко долната част на кръста и под-пъгнах под нея камъни, за да не опира в земята. След половин час пръстта беше по-висока, а дупката – достатъчно дълбока.

Сега ми оставаше единствено да пъхна кръста в дупката. Последното усилие. Трябваше да успея. Едната ми ръка беше безчувствена, другата ме болеше. И двете бяха превързани. Но гърбът ми беше здрав – имаше само няколко драскотини. Ако се пъхнех под кръста и го повдигах малко по малко, щях да успея да го плъзна в дупката.

Легнах на земята. Усетих прах в устата и очите си. Безчувствената ми ръка направи едно последно усилие и леко повдигна кръста. Легнах отдолу. Много внимателно се наместих така, че той да застане върху гръбнака ми. Усещах тежестта му. Беше голям, но не беше невъзможно да го издържа. Спомних си упражнението на семенцето и съвсем бавно започнах да заемам формата на ембрион, като се стараех да запазя в стабилно положение кръста на гърба си. На моменти ми се струваше, че ще падне, но аз се движех много бавно – можех да предусетя загубата на равновесие и да коригирам положението на тялото си. Най-накрая заех формата на ембрион. Коленете ми бяха напред, а кръстът лежеше на гърба ми. За момент основата му се заклати върху купчината камъни, но не излезе от мястото си.

„Добре че не се налага да спасявам света“, помислих си, смазан от тежестта на кръста и всичко онова, което той олицетворяваше. Завладя ме дълбоко религиозно чувство. Спомних си как някой вече го е носил на гърба си и как изранените му ръце не са могли да избягат от болката и дървото – също като моите. Религиозно чувство, пропито от страдание. Ала то бързо ме напусна, защото кръстът на гърба ми отново се заклати.

Тогава бавно започнах да се изправям – раждах се. Не можех да

погледна назад и се ориентирах само по звука. Наскоро се бях научил да чувам света. Сякаш Петрус бе предугадил, че тъкмо от това познание ще имам нужда сега. Усещах тежестта. Усещах и как камъните се наместват. Кръстът се вдигаше бавно, за да мога аз да се откупя от това изпитание, а той отново да стане странна рамка на участък от Пътя на Сантяго.

Оставаше единствено последният напън – да седна на петите си и кръстът бавно да се спусне по гърба ми и да потъне в дупката. Един-два камъка се разместваха, но сега самият кръст ми помагаше, тъй като не излезе от мястото, където бях натрупал пръст. Най-накрая по хлъзва-нето върху гърба ми разбрах, че основата се е повдигнала от камъните. Дойде последният момент. Приличаше ми на случката с водопада, когато трябваше да премина през водата. Най-трудният момент, защото човек се страхува да не изгуби – ще му се да се откаже, преди това да се е случило. Още веднъж осъзнах колко абсурдна е задачата ми – да изправам някакъв кръст, когато желанието ми е единствено да намеря меча си. С рязко движение го тласнах с гръб и кръстът се плъзна. В този момент отново разбрах, че съдбата управлява стореното от мен.

Зачаках да чуя как кръстът се сгромолясва от другата страна и разпилява събраните от мен камъни. Помислих, че тласъкът не е бил достатъчно силен и че ще падне върху мен. Но чух само глух звук от удар в дъното на дупката.

Бавно се обърнах. Кръстът стоеше прав. Все още се клатеше от тласъка. Няколко камъка се търкулнаха от купчината, но той нямаше да падне. Бързо върнах камъните на място и прегърнах кръста, за да спре да се клати. В този момент го почувствах жив и топъл. Бях сигурен, че е бил мой другар през цялото време, докато изпълнявах задачата си. Бавно го пуснах и с крак понаместих камъните.

Известно време се наслаждавах на делото си, но раните ме заболяха. Петрус още спеше. Приближих се до него и го побутнах.

Той се събуди внезапно и погледна към кръста.

– Много добре. – Това беше всичко, което ми каза. – В Понферада ще сменим превръзките ти.

Традицията

– Предпочитам да бях изправил някое дърво. Онзи кръст на гърба ми ме остави с впечатлението, че смисълът на търсенето е да бъдеш жертвай в името на хората.

Огледах се. Моите собствени думи ми прозвучаха безсмислено. Случката с кръста беше нещо далечно, сякаш я бях преживял твърде отдавна, а не предишния ден. Не се връзваше с банята от черен мрамор, с хладката вода във ваната за хидромасаж и кристалната чаша с превъзходно вино риоха, от което бавно отпихах. Не виждах Петрус. Той беше в стаята на луксозния хотел, където бяхме отседнали.

– Защо точно кръст? – провикнах се аз.

– Много ми беше трудно да убедя служителите на рецепцията, че не си просяк – обади се той.

Смени темата, а аз от опит знаех, че няма смисъл да настоявам. Излязох от ваната, облякох дълъг панталон и чиста риза и отново превързах раните си. Бях свалил превръзките изключително внимателно. Очаквах да видя язви, но само коричката на една рана се бе откъртила и бе прокървила. Сега отново заздравяваше и аз се чувствах възстановен, в добро разположение на духа.

Вечеряхме в ресторанта на хотела. Петрус поръча специалитета на заведението – паеля валенсиана. Хранехме се мълчаливо и отпихахме от ароматната риоха. В края на вечерята той предложи да се поразходим.

Излязохме от хотела и се отправихме към гарата.

Петрус отново бе отдаден на своята характерна вглъбеност и мълча през цялото време. Стигнахме до някакви вагони. Те бяха мръсни и миришеха на грес, но той седна на буфера на огромния локомотив.

– Нека спрем тук – каза.

Не ми се искаше да цапам панталона си и реших да остана прав. Попитах дали няма да е по-добре да отидем до централния площад на Понферада.

– Скоро Пътят на Сантяго ще свърши – каза моят водач. – И тъй като нашата реалност е доста по-близка до тези вагони с мирис на грес, отколкото до буколически-те кътчета, които опознавахме ден след ден, по-добре да проведем днешния ни разговор тук.

Петрус ме помоли да сваля маратонките и ризата си. После разхлаби превръзките на ръцете ми, но остави стегнати тези на дланите ми.

– Не се тревожи – каза той. – Сега ръцете няма да ти трябват; не и за да хващаш нещо с тях.

Беше по-сериозен от обикновено и тонът му малко ме обезпокои. Предстоеше нещо важно.

Петрус отново седна на буфера на локомотива и дълго време ме гледа. После заговори:

– Няма да ти кажа нищо за вчерашната случка. Ти сам ще откриеш нейния смисъл, но това ще се случи, ако някой ден-решиш да измениш Пътя до Рим, който е Пътят на харизмата и чудесата. Искам да ти кажа само едно: хората, които смятат себе си за мъдри, са нерешителни, когато трябва да заповядват, и се бунтуват, когато трябва да се подчинят. Срамуват се да дават заповеди и намират за недостойно да им се подчиняват. Никога не се дръж така.

В стаята ти каза, че пътят на познанието води към жертвата. Това е грешка. Твоето обучение не е свършило вчера. Все още ти предстои да намериш меча и да откриеш тайната му. Практиките на РАМ карат човек да поведе Справедливата битка и увеличават шансовете му за триумф в живота. Вчерашното ти преживяване е просто изпитание по Пътя – подготовка за Пътя към Рим. Ако се решиш на него. Но се натъквам, че мислиш така.

В гласа му наистина се долавяше тъга. Дадох си сметка, че през цялото време, откакто бяхме заедно, все поставях под съмнение онова, на което ме учи. Аз не бях като Кастанеда, скромен и могъщ пред уроците на Дон Хуан. Бях човек, надменен и разбунтувай пред толкова обикновените практики на РАМ. Искях да му го кажа, но знаех, че вече е твърде късно.

– Затвори очи – каза Петрус. – Направи упражнението по дишане и се опитай да влезеш в хармония с желязото, с тия машини и с миризмата на грес. Това е нашият свят. Можеш да отвориш очите си едва когато свърша с моята част и ти преподам едно друго упражнение.

Аз се концентрирах върху дишането, затворих очи и тялото ми започна да се отпуска. Чувах се шумовете на града, кучешки лай в далечината и глъчка от спореци гласове близо до мястото, където се намирахме. Изведнъж започнах да чувам и гласа на Петрус, който пееше една италианска песен, популярна в моята младост, а изпълнение на Пегашо ди Капри. Не разбирах текста, но песента извика в мен много спомени и ми помогна да се изпълня със спокойствие.

– Преди време – започна той, след като престана да пее, – когато се готвех да предам един проект в префектурата на Милано, получих

съобщение от Учителя ми. Някой бил стигнал до края по пътя на Традицията, но не получил меча си. Трябвало да го преведа по Пътя на Сантяго.

Фактът никак не ме изненада. Аз вече бях в очакване да получа подобно повикване, тъй като още не бях изпълнил дълга си да преведа поклонник под Млечния път така, както мен ме бяха превели навремето. Но се притесних, защото щеше да ми е за пръв път и не знаех как ще се справя с мисията.

Думите на Петрус силно ме изненадаха. Мислех, че го е правил десетки пъти.

– Ти дойде и аз те преведох – продължи той. – Признавам, че отначало ми беше доста трудно, тъй като ти се интересуваше повече от интелектуалната страна на обучението, отколкото от истинския смисъл на Пътя – Пътя на обикновените хора. След срещата с Алфонсо между нас възникна една по-силна л здрава връзка и аз повярвах, че ще те накарам да разбереш тайната на меча. Това обаче не се случи и сега ти сам ще трябва да я откриеш през малкото време, което ни остава.

Разговорът ме изнервяше и аз се разсеях при изпълнението на упражнението по дишане. По всяка вероятност Петрус усети това, защото отново запя старата италианска песен и спря да пее едва когато се поотпуснах.

– Ако ти откриеш тайната и намериш меча си, ще видиш и лицето на РАМ. Ще станеш господар на силата. Но това не е всичко'. За да постигнеш абсолютното познание, ще трябва да измениш и останалите три Пътя, включително и тайния път, който няма да ти бъде разкрит, дори и от оня, който е минавал по него. Казвам ти всичко, защото ще се срещнем само още веднъж.

Сърцето ми подскочи в гърдите и неволно отворих очи. Петрус сияеше с онази светлина, която бях виждал само у Учителя.

– Затвори очи! – Веднага се подчиних, но сърцето ми беше свито и повече не можех да се концентрирам. Водачът ми пак запя италианската песен и едва след доста време се поотпуснах.

– Утре ще получиш бележка, в която ще е указано местонахождението ми. Ще бъде един колективен ритуал по посвещаването, почетен ритуал на Традицията. На мъжете и жените, които през всичките тези векове са спомогнали да се запази жив пламъкът на познанието, на Справедливата битка и на Агапе. Ти няма да можеш да говориш с мен. Мястото, където ще се срещнем, е свещено, окъпано с кръвта на много рицари, минали по пътя на Традицията. Макар и с остри мечове, те не са

успели да разсекат тъмата. Ала жертвата им не е била напразна и доказателството е, че векове по-късно хора, които следват други пътища, се събират, за да им отдадат почитта си. Това е важно и ти никога не бива да го забравяш. Дори и да станеш Учител, знай, че този път е само един от многото, водещи към Господ Бог. Исус е казал: „В дома на Отца Ми има много жилища.“ И отлично е знаел какво говори.

Петрус каза, че след утрешния ден повече няма да го видя.

– Някой ден, след време, ще получиш от мен съобщение, с което ще те помоля да преведеш някого по Пътя на Сантяго, така както аз преведох теб. Тогава ще можеш да изживееш голямата тайна на този път, която аз сега ще ти разкрия, но само на думи. Тази тайна трябва да бъде изживяна, за да може да бъде разбрана.

Настана продължителна тишина. Помислих дори, че е променил мнението си или че си е тръгнал от гарата. Испитах силно желание да отворя очи и да видя какво става, но положих усилия да се съсредоточа върху упражнението по дишане.

– Тайната е следната – чух гласа на Петрус след доста време. – Ти можеш да се научиш на нещо само докато го преподаваш. Ние извървяхме заедно Пътя на Сантяго, но докато ти учеше практиките, аз усвоявах тяхното значение. Докато те обучавах, аз наистина се учех. Влизайки в ролята на водач, успях да открия своя собствен път.

Ако ти намериш меча си, ще трябва да преведеш някого по Пътя. Едва когато това се случи, когато влезеш в ролята на Учител, ще получиш отговорите на всички въпроси в сърцето си. Ние всички знаем всичко много преди някой да ни е говорил за него. Животът ни учи във всеки момент и единствената тайна е да приемем, че само от нашето ежедневие можем да се научим да бъдем мъдри като Соломон и могъщи като Александър Велики. Но си даваме сметка за това едва когато ни се наложи да обучаваме някого и да участваме в необичайни приключения.

Изживявах една от най-неочакваните раздели в живота си. Някой, с когото имах толкова силна връзка и за когото очаквах да ме отведе до моята цел, ме изоставяше наред пътя, на някаква гара с мирис на грес, като ме караше да стоя със затворени очи.

– Не обичам да се сбогувам – продължи Петрус. – Аз съм италианец и съм емоционален. По силата на Закона ти ще трябва да откриеш меча си сам. Това е единственият начин да повярваш в собствената си сила. Всичко, на което трябваше да те науча, вече съм ти го дал. Остава само упражнението по танци, което ще ти преподам още сега, а ти ще трябва да го направиш утре по време на ритуала.

Известно време мълча и накрая каза:

– Оня, който се прославя, да прослави Господ. Можеш да отвориш очи.

Петрус седеше кротко на буфера на локомотива. Не ми се говореше, тъй като аз пък съм бразилец и също съм емоционален. Живачната лампа, която ни осветяваше, започна да примигва, а някакъв влак изсвири в далечината, известявайки за пристигането си.

Тогава Петрус ми преподаде УПРАЖНЕНИЕТО ПО ТАНЦИ.

– Още нещо – каза той, като се взираше дълбоко в очите ми. – Кога дойде краят на моето поклонение, аз нарисувах една огромна красива картина, в която изразих всичките си преживявания. Това е Пътят на обикновените хора и ти можеш да направиш същото, ако искаш. Ако не умееш да рисуваш, напиши нещо или постави балет. Така, независимо къде се намират, хората ще могат да извървят Млечния път, Необикновения път на Сантяго.

УПРАЖНЕНИЕ ПО ТАНЦИ

Отпусни се. Затвори очи.

Спомни си първите песнички, които си чул като малък. Започни да си ги тананикаш наум. Лека полека остави някоя част от тялото ти – крака, корем, ръце, глава и т.н., – но само една част, да започне да танцува по мелодията, която пееш.

След пет минути спри да пееш наум и послушай звуците край теб. По тях композирай музика и започни да танцуваш с цялото си тяло. Не мисли за нищо, само се опитай да запомниш образите, които спонтанно ще ти се явяват.

Танцът е една от най-съвършените форми за общуване с Безкрайния разум.

Продължителност петнайсет минути.

Влакът, който беше изсвирил, започна да навлиза в гарата. Петрус кимна и изчезна между композициите. А аз останах там, напред звука от спирачки върху стомана, и се опитвах да разгадая мистериозния Млечен път над главата си – неговите звезди, които ме бяха довели дотук и които мълчаливо управляваха тишината, самотата и съдбата на всички хора.

На другия ден в чекмеджето в стаята ми имаше само една бележка:

7 Ч. ЗАМЪКЪТ НА ТАМПЛИЕРИТЕ.

Прекарах остатъка от следобеда, крачейки напред-на-зад. Поне три пъти прекосих от край до край градчето Понферада, докато отдалеч наблюдавах замъка, където трябваше да отида привечер. Намираше се на един хълм. Тамплиерите винаги силно са възбуждали въображението ми, а замъкът в Понферада не беше единственият техен знак по Пътя на Сантяго. Създаден бил по идея на деветима рицари, които решили да не се връщат от кръстоносния поход. Много бързо разпрострели влиянието си из цяла Испания и предизвикали истинска революция в нравите от началото на второто хилядолетие. Докато по-голямата част от благородниците навремето се вълнували само как да забогатеят благодарение на ангарията на феодалната система, тамплиерите посветили живота си, богатствата си и мечовете си на една-единствена кауза – да закрилят поклонниците по пътя към Йерусалим, следвайки модел на духовен живот, който им помагал в откриването на познанието.

През 1118 г. Юг дьо Пайен и още осем рицари се събрали в двора на стар запустял замък и дали обет за любов към човечеството. Два века по-късно вече имало повече от пет хиляди братства, пръснати из целия познат свят, които съчетавали две несъвместими дотогава дейности – военен и религиозен живот. От даренията на членовете и на хилядите признателни поклонници Ордена на тамплиерите за кратко натрупал несметни богатства, които не един път помогнали да се откупят християни, отвлечени от мюсюлмани. Почтеността на тамплиерите била такава, че крале и благородници поверявали скъпоценностите и парите си на рицарите и пътували само с документ, който доказвал, че ги притежават. Въпросният документ можел да бъде заменен за неговата равностойност в който и да е замък на ордена. От него произхождат акредитивите такива, каквито ги познаваме днес.

От своя страна религиозният обет помогнал на рицарите тамплиери да разберат голямата истина, спомената от Петрус предишната вечер „В дома на Отца Ми има много жилища“. Опитали се да прекратят верските вражди и да обединят основните монотеистки религии на времето – християнство, юдейство и ислям. Параклисите им били с кръглият купол от храмовете на Соломон, имали осмоъгълните стени на арабските джамии и характерните за християнските църкви кораби.

Но както се случва с всичко, изпреварило времето си, на тамплиерите започнали да гледат с недоверие. Икономическата им мощ предизвикала завист у кралете, а религиозната им разкрепостеност станала заплаха за Църквата. В петък, на 13 октомври 1307 г., Ватиканът и

основните европейски държави провели една от най-големите полицейски акции на средновековието – през нощта най-видните ръководители на тамплиерите били отвлечени от замъците и отведени в затвора. Били обвинени в провеждане на тайни церемонии, които включвали култ към дявола, светотатство спрямо Исус Христос, оргийни ритуали и содомия с кандидатите. След жестоки изтезания, отричане и предателства Ордена на тамплиерите бил заличен от картата на средновековната история. Богатствата им били конфискувани, а членовете се пръснали по света. Последният учител на ордена, Жак дьо Моле, бил изгорен жив в центъра на Париж заедно със свой другар. Последното му желание било да умре, гледайки кулите на „НотрДам“.

Междувременно Испания, която била ангажирана с Реконкистата на Пиренейския полуостров, решила да приюти побегналите от цяла Европа рицари. Те щели да помогнат на кралете във войната срещу маврите. Тези рицари били погълнати от испанските ордени, сред които и Ордена на Сантяго де ла Еспада, отговарящ за безопасността на Пътя.

Всичко това мина през главата ми, докато – точно в седем вечерта – пресичах главния портал на замъка на тамплиерите в Понферада, където имах уговорена среща с Традицията.

Нямаше никого. Чаках в продължение на половин час, пуших цигара след цигара, докато си представях най-лошото – ритуалът е бил в 7 ч. сутринта. Но щом реших да си тръгна, влязоха две момичета със знамето на Холандия и с пришити върху дрехите им мидени черупки – символ на Пътя на Сантяго. Те дойдоха при мен, разменихме по няколко думи и установихме, че чакаме за едно и също. Правилно съм разбрал часа, помислих си с облекчение.

На всеки петнайсет минути пристигаше някой. Дойдоха един австралиеца, петима испанци и още един холандец. Извън въпросите за часа – всички имаха съмнения за него – почти за нищо не говорехме. Седнахме заедно на едно и също място в замъка – разрушен атриум, който някога бе служил за съхраняване на припаси – и решихме да изчакаме, докато нещо се случи. Дори да се наложеше да останем още един ден и още една нощ.

Чакането се проточи и ние решихме да обсъдим причините, които са ни довели в замъка. Тогава узнах, че Пътят на Сантяго се използва от редица ордени, повечето от тях свързани с Традицията. Хората тук бяха минали през множество изпитания и посвещавания, с каквито се бях запознал отдавна, още в Бразилия. Само аз и австралиеца се опитвахме да достигнем най-високото стъпало на Първия път. Дори без да

навлизаме в детайли, разбрах, че процесът на австралиеца напълно се различава от практиките на РАМ.

Някъде към 8:45 ч. вечерта, когато се канехме да си разказваме за личния живот, удари гонг. Звукът идваше от стария параклис на замъка. Всички се отпавихме натам.

Сцената беше зашеметяваща. Параклисът – или поне това, което бе останало от него, тъй като голяма част бе разрушена – беше осветен от факли. На мястото, където някога е бил олтарът, се очертаваха седем силуета в средновековните одежди на тамплиерите – качулка и стоманен шлем, ризница, меч и щит. Дъхът ми спря. Сякаш времето се бе върнало назад. Единственото, което ни свързваше с реалността, бяха нашите собствени дрехи, дънки и ризи с апликирани миди.

Дори и при слабото осветление от факлите успях да различа, че единият рицар е Петрус.

– Пристъпете към вашите учители – каза най-старият от тях. – Гледайте само в техните очи. Свалете дрехите си, за да получите други.

Отидох при Петрус и се взрях в очите му. Той беше в някакъв транс и сякаш не ме позна. Но в погледа му видях тъга, същата тъга, каквато издаваше гласът му предишната вечер. Свалих всичките си дрехи и Петрус ми подаде черна, благоуханна туника, която свободно падна върху тялото ми. Предположих, че някой от учителите има повече от един ученици, но не можех да видя кой, тъй като погледът ми трябваше да е вперен в очите на Петрус. Върховният жрец ни поведе към центъра на параклиса, а двама от рицарите започнаха да очертават окръжност около нас, докато ни посвещаваха.

– Троица, Сотир, Месия, Емануил, Саваот, Адонай, Атанатос, Исус...

И кръгът бе очертан – необходима защита за всички, които се намирахме в него. Забелязах, че четирима от хората бяха с бели туники. Това означаваше, че са дали пълен обет за целомъдрие.

– Амидес, Теодониас, Анитор! – каза върховният жрец. – Заради заслугите на ангелите, Господи, аз слагам одеждите на спасението. Нека всичко, което пожелае, се превърне в реалност с Твоя помощ, о, пресвети Адонай, чието царство е вечно. Амин!

Върховният жрец наметна върху ризницата си бял плащ. На него беше извезан червеният кръст на тамплиерите. Останалите рицари стоиха същото.

Беше точно девет вечерта, часът на Меркурий Вестоносеца. Прекадиха параклиса с тамян и го поръсиха с джоджен, босилек и други

благоуханни треви. Тогава започна голямото призоваване, в което взеха участие всички рицари:

– О, всемогъщи кралю Н., който управляваш със силата на Върховния Бог, ЕЛ, всички висши и нисши духове, но най-вече Адския орден на Изтока, аз те призовавам, за да мога да постигна желанията си, каквито и да са, стига да не са в противоречие с делата ти, по силата на нашия Бог, ЕЛ, който е създал всичко на небето, във въздуха, по земята и в ада.

Върху всички нас падна дълбока тишина и макар че не можехме да го видим, усетихме присъствието на призованото име. Това беше посвещаването в ритуала, благоприятен знак да се продължи с магическите действия. Вече бях участвал в стотици подобни церемонии, с много впечатляващи резултати, когато настъпи моментът. Ала замъкът на тамплиерите май бе подхранил малко въображението ми, защото ми се стори, че в левия ъгъл на параклиса се носи някаква бляскава птица, каквато никога преди не бях виждал.

Върховният жрец ни поръси с вода, без да пристъпва в кръга и със свещеното мастило написа на земята седемдесет и двете имена, с които Господ е познат в Традицията.

Всички ние – поклонници и рицари – започнахме да речитираме свещените имена. Огънят на факлите потрепери, знак, че призованият дух се е подчинил.

Беше дошъл моментът за танца. Разбрах защо Петрус ме бе научил на него предишния ден. Танцът бе различен от онези, които бях свикнал да изпълнявам в тази част на ритуала.

Не ни бяха казали правилото, но ние всички вече го знаехме – никой нямаше право да стъпва извън очертанятия на предпазния кръг, понеже не притежавахме защитата, която рицарите имаха със своите одежди. Аз запомних размера на кръга и направих точно както ме беше учил Петрус.

Започнах да мисля за детството си. Някакъв глас, далечен женски глас в мен запя старинна песен. Коленичих, свих се като семенце и усетих как гърдите ми – единствено гърдите ми – започват да танцуват. Чувствах се добре и изцяло се потопих в ритуала на Традицията. Малко по малко музиката в мен се преобрази, движенията станаха по-резки и аз изпаднах в мощен екстаз. Всичко ми изглеждаше черно в тъмнината и тялото ми беше неподвластно на гравитацията. Започнах да се разхождам из цветните поля на Агата. Там се срещнах с дядо си и с един чичо, дълбоко белязал моето детство. Почувствах вибрациите на времето в неговата мрежа, където всички пътища се смесват и преплитат, и стават

еднакви, въпреки че са толкова различни. В определен момент видях как край мен с висока скорост минава австралиеца. Тялото му светеше с червена светлина.

Следващият цялостен образ беше на църковен потир и дискос и този образ се задържа продължително, сякаш се опитваше да ми каже нещо. Аз се мъчех да го разгадая, но нищо не разбирах, макар да бях сигурен, че е свързан с меча ми. После реших, че виждам лицето на РАМ. Появи се сред тъмнината, настъпила след изчезването на потира и дискоса. Но когато лицето се приближи, се оказа, че е на Н. – призования дух, мой стар познайник. Не влязохме в особен контакт и лицето му се разсея в мрака, който идваше и си отиваше.

Не зная колко време продължиха танците ни, ала внезапно чух глас:

– ЯНВЕН TETRAGRAMMATOM...

Не исках да изляза от транса, но гласът настояваше:

– ЯНВЕН TETRAGRAMMATOM...

Разпознах гласа на върховния жрец, който се опитваше да извади всички от транса. Това ме възмути. Моите корени все още бяха в Традицията и аз не исках да се връщам. Но Учителят настояваше:

– ЯНВЕН TETRAGRAMMATOM...

Нямаше как трансът да продължи. С негодувание се върнах на Земята и отново се оказах в магическия кръг и в древната атмосфера на замяка на тамплиерите.

Ние – поклонниците – се спогледахме. Внезапното прекъсване не бе харесало на никого. Изпитвах непреодолимо желание да споделя с австралиеца, че съм го видял. Когато го погледнах, разбрах, че думите са излишни – той също ме беше видял.

Рицарите застанаха около нас. Ръцете заблъскаха с мечове върху щитовете, шумът беше оглушителен. Накрая върховният жрец каза:

– Дух Н., понеже ти старателно изпълни волята ми, тържествено ти разрешавам да си тръгнеш, без да навредиш на хора или животни. Върви, аз ти нареждам, но бъди винаги готов да се завърнеш с желание. Винаги, задължително призован и по команда на свещените ритуали на Традицията. Моля те да се оттеглиш кротко и спокойно, за да може мирът Господен между теб и мен да е вечен. Амин.

Кръгът бе премахнат и ние коленичихме със сведени глави. Един от рицарите изрече заедно с нас седем пъти „Отче наш“ и седем пъти „Аве Мария“. Върховният жрец добави седем пъти „Вярвам в Бог Отец“, твърдейки, че Богородицата от Междугорие – която от 1982 г. се явява

на територията на Югославия – била заръчала така. Започвахме един християнски ритуал.

– Андрю, стани и ела тук – каза върховният жрец. Австралиеца̀т отиде до олтара, където се бяха събрали седмината рицари.

Друг рицар, който сигурно бе неговият водач, каза:

– Братко, ти желаеш да влезеш в този Дом, така ли?

– Да – отвърна австралиеца̀т. И разбрах на кой точно християнски ритуал сме свидетели – посвещаването на тамплиер.

– Познаваш ли строгите правила на Дома и неговата милост?

– Готов съм да изтърпя всичко в името на Господ Бог и желая да бъда роб и слуга на Дома завинаги, до края на дните си – отвърна австралиеца̀т.

Последваха куп ритуални въпроси. Някои от тях бяха напълно лишени от смисъл от гледна точка на съвремението ни, а други бяха свързани с безкрайната преданост и любов. Андрю отговори на всичките с наведена глава.

– Скъпи братко, молиш ме за нещо голямо, тъй като от нашата религия не си видял нищо повече от обвивката, хубавите коне и красивите одежди – каза неговият водач. – Но ти не познаваш строгите заповеди, които се издават тук, вътре. Трудно ще е за теб, който си господар на себе си, да станеш нечий слуга, защото рядко ще правиш каквото пожелаеш. Ако искаш да си тук, ще те пратят от другата страна на морето, а ако искаш да си в Акре, ще те изпратят в Триполи, в Антиохия или в Армения. Когато ти се спи, ще те накарат да будуваш, а ако ти се будуваш, ще те принудят да почиваш в леглото си.

– Искам да вляза в Дома – отвърна австралиеца̀т.

Имах чувството, че всички древни тамплиери, обитавали някога замяка, присъстват със задоволство на церемонията по посвещаването – факлите прашяха силно.

Последваха множество предупреждения. Австралиеца̀т заяви, че ги приема всичките и че иска да влезе в Дома. Най-накрая водача̀т му се обърна към върховния жрец и повтори отговорите. Върховният жрец още веднъж го попита тържествено дали е готов да приеме всички правила на Дома.

– Да, Учителю, ако е рекъл Господ. Пред Него и пред вас, и пред братята, моля, умолявам, в името на Господ Бог и Света Богородица, приемоте ме сред вас и в този Дом, духом и във времето, като она, дето желае да бъде роб и слуга на Дома навеки, за остатъка от дните си.

– Повелявам ти да влезеш по Божията милост – каза върховният

жрец.

Тогава всички рицари извадиха мечовете от ножниците и ги вдигнаха към небето. После свалиха остриетата и оформиха корона от стомана около главата на Андрю. Огънят се отразяваше в остриетата като златиста светлина и това придаде някаква святост на момента.

Учителят му тържествено се приближи. И му подаде неговия меч.

Някой започна да бие камбаната. Звукът отекваше в стените на стария замък, преповтаряйки самия себе си до безкрайност. Всички сведохиме глави и рицарите изчезнаха от погледа ни. Когато отново вдигнахме очи, бяхме само десет, тъй като австралиеца беше излязъл заедно с тях за тържествената трапеза.

Преоблякохме се и набързо се сбогувахме. Танците май бяха продължили доста, защото започваше да просветлява. Безкрайна самота обзе душата ми.

Изпитах завист към австралиеца, защото той бе получил меча си и бе стигнал до края на търсенето. Аз бях сам, нямаше кой да ме води от тук насетне, тъй като Традицията – в една далечна латиноамериканска страна – ме бе отпратила, без да ми покаже обратния път. И аз трябваше да извървя Необикновения път на Сантяго, чийто край вече се виждаше, без да зная тайната на моя меч или начина, по който да стигна до него.

Камбаната продължаваше да бие. Когато рано призори излязох от замъка, забелязах, че е камбаната на близката църква, която приканваше вярващите към първата за деня литургия. Градът се пробуждаше за работа, за любовни страдания, за далечни мечти и неуредени сметки. Но нито камбаната, нито градът знаеха, че онази нощ отново бе извършен древен ритуал и че онова, което смятат за мъртво от векове, продължава да се претворява и да разкрива огромната си мощ.

Себрейро

– Ти поклонник ли си? – попита момиченцето, единственото живо същество в онзи зноен следобед във Виляфранка дел Биерсо.

Аз го погледнах, но не казах нищо. То беше на седем-осем години, зле облечено. Беше дотичало при извора, където седнах да си почина малко.

Сега едничката ми грижа беше да стигна бързо до Сантяго де Компостела и да приключа веднъж завинаги с тая смахната авантюра. Не можех да забравя тъжния глас на Петрус при вагоните на влака, не можех да забравя и отчуждения му поглед, когато се бях взрял в него по време на ритуала на Традицията. Сякаш всички усилия, които бе положил да ми помогне, не бяха довели до никакъв резултат. Когато повикаха австралиеца при олтара, Петрус сигурно бе пожелал да повикат и мен. Мечът ми спокойно можеше да е скрит в онзи замък, изпълнен с легенди и древна мъдрост. Мястото идеално отговаряше на всички заключения, до които бях достигнал – пусто свещено място, посещавано единствено от поклонници, зачитащи реликвите на Ордена на тамплиерите.

Но само австралиеца бе повикан при олтара. И Петрус навярно се бе почувствал унижен в очите на другите, защото като водач не бе успял да ме отведе при меча.

Освен това ритуалът на Традицията отново бе пробудил у мен малко от очарованието, което изпитвах към окултното. Вече се бях постарал да го позабравя, докато вървах по Необикновения път на Сантяго, „Пътя на обикновените хора“. Призоваването, почти пълният контрол над материалния свят, контактът с други светове, всичко това ми беше далеч по-интересно от практиките на РАМ. Може практиките на РАМ да имаха по-обективно приложение в живота ми. Несъмнено много се бях променил, откакто тръгнахме по Пътя на Сантяго. С помощта на Петрус бях открил, че с придобитите знания мога да минавам през водопади, да побеждавам врагове и да разговарям с Пратеника за разни практически и реални неща. Бях познал лицето на смъртта си и Синята сфера на Всепоглъщащата любов, която обзема цялата планета. Бях готов да поведя Справедливата битка и да превърна живота си в низ от победи. Но дори и така една скрита част от мен все още изпитваше носталгия по магически кръгове, трансцендентни формули и по тамяна на свещеното

мастило. Онова, което Петрус наричаше „отдаване на почит към древните мъдречи“, за мен се оказа силна и изпълнена с копнеж връзка със старите позабравени уроци. Възможността повече никога да нямам достъп до този свят ми отнемаше стимула да продължа.

Когато се върнах в хотела след ритуала на Традицията, при ключа ми се намираше „Ръководство на поклонника“, книга, която Петрус използваше, когато жълтата маркировка не личеше добре, както и за да изчислим разстоянието между градовете. Същата сутрин напуснах Понферада, без да съм мигнал, и продължих по Пътя. Още след обяд установих, че картата не е много точна, та се принудих да прекарам нощта под открито небе в естествения заслон на една скала.

Там, докато размишлявах за всичко случило се след срещата ми с мадам Лурдес, от главата ми не излизаше настойчивото усилие на Петрус да ми внуши, че обратно на това, което винаги са ме учили, важни са резултатите. Усилието е необходимо и здравословно, но без резултати не означава нищо. А единственият резултат, който можех да очаквам от себе си и от всичко преживяно, бе да намеря мечта си. Това засега не се беше случило, а ми оставаха само няколко дни път до Сантяго.

– Ако желаете, господине, аз мога да ви заведа до Портата на прошката – настоя момиченцето при извора на Виляфранка дел Биерсо. – Който мине през тази порта, няма нужда да ходи до Сантяго.

Аз му дадох няколко песети, за да си тръгне и да ме остави на мира. Но противно на очакванията ми момиченцето започна да си играе с водата от извора, да мокри раницата и бермудите ми. – Хайде, хайде – каза отново.

В този момент си мислех за един от неизменните цитати на Петрус: „Който оре, трябва да оре с надежда, който вършее, трябва да вършее с надежда да получи каквото очаква.“ Беше от едно от посланията на апостол Павел.

Трябваше да издържа още малко. Да продължа търсенето си до края, без да се страхувам от провала. Да продължа да се надявам, че ще намеря мечта си и ще разгада тайната му.

И, кой знае, може би момиченцето ми казваше нещо, което аз отказвах да разбера. Ако Портата на прошката, която се намираше в някаква църква, имаше същия духовен ефект както отиването до Сантяго, защо пък мечът ми да не бе там?

– Да вървим – казах на детето. Погледнах към планината, от която току-щр се бях спуснал. Трябваше да се върна и отново да я изкача донякъде. Бях минал край Портата на прошката без желание да я посетя,

тъй като единствено исках да стигна до Сантяго. Но сега имаше едно малко момиче, едничкото живо същество в знойния летен следобед, което настояваше да се върна и да видя нещо нехайно подминато. Може би в бързината и отчаянието бях пропуснал целта си, без да я позная. В крайна сметка защо това момиче не си тръгна, след като му дадох пари?

Петрус все повтаряше, че много обичам да си измислям разни неща. Но може би той грешеше.

Докато вървах с момичето, си припомнях историята за Портата на прошката. Беше нещо като „сделка“ между Църквата и болните поклонници, тъй като нататък Пътят ставаше стръмен и все планински. Тогава, през XII век, един папа казал, че който няма сили да продължи нататък, може просто да прекоси Портата на прошката и ще получи същите индулгенции като поклонниците, стигнали до края на Пътя. С магическия пропуск папата решил проблема с планините и стимулирал поклоненията.

Изкачихме се от същото място, през което бях минал преди. Криволичещи, хлъзгави, стръмни пътеки. Момичето вървеше напред и толкова бързаше, че ми се налагаше да я моля да позабави темпото. Тя го правеше за кратко, но бързо губеше представа за скоростта и отново се втурваше напред. Половин час по-късно, след множество оплаквания от моя страна, най-накрая стигнахме до Портата на прошката.

– Ключът от църквата е у мен – каза то. – Ще ида да отворя портата, за да можете да минете през нея.

Момичето влезе през главния вход, а аз останах да чакам отвън. Църквата беше малка, а портата гледаше на север. Рамката ѝ бе цялата украсена с миди и сцени от живота на свети Яков. Тъкмо когато чух превъртането на ключа в ключалката, отнякъде ненадейно се появи огромна немска овчарка и застана между мен и портата.

Тялото ми веднага се приготви за схватка. „Отново – помислих си. – Тая история май никога няма да приключи. Все изпитания, битки и унижения. И ни помен от меча.“

Точно в този момент Портата на прошката се отвори и се появи момичето. Като видя, че кучето ме гледа, а и аз съм се втренчил в него, каза няколко ласкави думи и животното веднага се укроти. То се отправи към дъното на църквата, помахвайки опашка.

Може би Петрус имаше право. Аз обичах да си измислям разни неща. Една обикновена немска овчарка се бе превърнала в свръхестествена заплаха. Това беше лош знак – знак за умора и провал.

Но все още имаше надежда. Момичето ми даде знак да вляза. С

трепет минах през Портата на прошката и получих същите индулгенции като поклонниците в Сантяго.

Очите ми обходиха празния храм. В него почти нямаше изображения. Търсех единственото, което ме интересуваше.

– Ето ги капителите с формата на мида, символ на Пътя. – подхвана момичето, изпълнявайки ролята си на екскурзовод. – Това е Санта Агеда от...

Разбрах, че напразно се бях върнал до тази църква.

– А онова е Сантяго, убиецът на маври. Размахва меча си, а маврите са под коня му. Статуята е от...

Да, мечът на Сантяго беше там, но не беше моят. Подадох на момичето още няколко песети, но то не ги прие. Почти се обиди, помоли ме да изляза и приключи с обясненията за църквата.

Отново се спуснах по планинския склон и продължих към Компостела. Докато за втори път прекосявах Виляфранка дел Биерсо, се появи друг човек, който каза, че името му е Анхел, и ме попита дали искам да видя църквата „Свети Йосиф Дърводелеца“. Въпреки магията на името току-що бях претърпял разочарование и вече бях сигурен, че Петрус е истински познавач на човешката душа. Винаги сме склонни да си измисляме разни несъществуващи неща и да не виждаме поуката пред очите си.

За да намеря потвърждение на това, последвах Анхел до другата църква. Беше затворена, а той нямаше ключ. Показа ми статуята на свети Йосиф с дърводелските инструменти в ръка. Погледнах, благодарих и му подадох няколко песети. Той не пожела да ги приеме и ме остави наред улицата.

– Ние се гордеем с града си – каза. – Не правим това за пари.

Връщайки се отново по същия път, след петнайсет минути бях подминал Виляфранка дел Биерсо, нейните врати, улици и загадъчни екскурзоводи, които не искаха нищо в замяна.

Известно време се изкачвах в планината. Усилието беше голямо, напредвах бавно. Отначало мислех единствено за предишните си тревоги – самотата, срама, че може да съм разочаровал Петрус, меча и неговата тайна. Но постепенно образите на момичето и на Анхел почнаха да се завръщат в съзнанието ми. Докато се бях втреничил в наградата си, те ми бяха дали най-доброто от себе си. Любовта към онзи град. Без да поискат нищо в замяна. Една все още смътна идея започна да се ражда дълбоко в мен – някаква връзка между всичко случващо се. Петрус ми беше казал, че търсенето на наградата е абсолютно наложително, за да успее

да постигна победата. Същевременно обаче, щом забравех за останалия свят и се интересувах само от мечата си, той ме принуждаваше да се връщам към реалността по мъчителен начин. Това се беше случило няколко пъти по време на Пътя.

Беше нарочно. Някъде там беше тайната на моя меч. Дълбоко скритото в душата ми започна да трепти и да просветва. Аз още не знаех какво мисля, но нещо ми подсказваше, че съм на прав път.

Бях благодарен, че съм срещнал Анхел и момичето. Имаше Всепогащаша любов в начина, по който говореха за църквите. Накараха ме два пъти да измина разстоянието, което си бях определил за следобед. Така бях успял да забравя за очарованието на ритуала на Традицията и да се върна на испанска земя.

Спомних си за един вече далечен ден, когато Петрус ми каза, че няколко пъти сме минали един и същ път в Пи-ренеите. Изпитах носталгия по онзи момент. Беше добро начало. И сега се повтаряше същото. Дали пък не бе знак за добър завършек.

Вечерта стигнах до някакво селище. Там помолих една старица да ме подслони в къщата си и тя ми взе нищожна сума за легло и храна. Разговаряхме малко, тя каза, че вярва в Пресветото Сърце Исусово и сподели тревогите си за сушата и маслиновата реколта. Пих вино, ядох супа и си легнах рано.

Чувствах се спокоен. Причината беше онова усещане, което все повече се оформяше и скоро щеше да избухне. Помолих се, направих няколко от упражненията, преподадени ми от Петрус, и реших да призова Астраи.

Изпитах необходимост да говоря с него за случилото се по време на схватката с кучето. Тогава той бе направил всичко възможно да ми навреди. А след отказа му да ми помогне за изправянето на кръста бях решил завинаги да го прогоня от живота си. Но ако не бях разпознал гласа му, щях да се поддам на изкушенията, изникващи по време на борбата ни.

„Ти направи всичко възможно да помогнеш на Легион да победи“, казах аз.

„Аз не се сражавам с братята си“, отвърна Астраи. Очаквах този отговор. Вече бях подготвен за него и би било глупаво да се ядосвам на Пратеника, че не върви срещу собствената си природа. Трябваше в негово лице да потърся другар, който да ми помага в моменти като настоящия – такава беше ролята му. Пропъдих гнева си и започнахме оживено да разговаряме за Пътя, за Петрус и тайната на мечата, която вече

предчувствах в себе си. Той не ми каза нищо особено, освен че тези тайни не са достъпни за него. Но поне имаше някой, с когото да общувам, след като цял следобед бях мълчал. Разговаряхме до късно, докато възрастната жена не потропа на вратата ми и не ми каза, че говоря насън.

Събудих се бодър и съвсем рано поех на път. По мои изчисления същия следобед щях да стигна до Галисия, където се намираше Сантяго де Компостела. Пътят продължаваше да е стръмен и ми се наложи да удвоя усилията си в продължение на близо четири часа, за да успея да запазя ритъма, който си бях наложил. Все очаквах от следващия връх да започне спускане. Но това не се случваше и накрая изгубих надежда за бързо придвижване. В далечината виждах още по-високи планини и постоянно си напомнях, че рано или късно ще трябва да преодолеея и тях. Междувременно физическото усилие почти напълно бе възпряло мисловната ми дейност и аз се почувствах по-благоразположен към себе си.

В крайна сметка колко ли хора по света биха взели на сериозно човек, зарязал всичко и тръгнал да търси някакъв меч? И доколко можеше реално да повлияе на живота ми, ако не го намерех? Бях усвоил практиките на РАМ, бях се запознал с Пратеника си, бях се борил с куче и бях надникнал в очите на смъртта си – многократно си повтарях това, за да се убедя колко важен е за мен Пътят на Сантяго. Мечът бе просто последица. Искаше ми се да го намеря, но още повече ми се искаше да зная какво да правя с него. Защото трябваше да намеря практическото му приложение, както бях се възползвал от упражненията, които Петрус ми бе преподавал.

Изведнъж спрях. Дълбоко скритата мисъл избухна отвътре. Всичко наоколо се изпълни със светлина и в мен избликна мощна вълна Агапе. С все сила желяех Петрус да е наблизо, за да му разкажа каквото искаше да знае за мен, единственото, което очакваше да открия и което увенчаваше цялото време на обучения по Необикновения път на Сантяго – тайната на моя меч.

А тайната на меча ми, както и тайната на всяко човешко постижение в този живот, е най-простичката на света – какво да правя с него.

Никога не бях мислил в тази насока. По време на Необикновения път на Сантяго исках да науча единствено къде е скрит. Дори не се бях запитал защо искам да го намеря и за какво ми е изобщо. Цялата ми енергия беше насочена към наградата, без да си давам сметка, че когато някой желае нещо, трябва да има съвсем ясна представа за какво го желае. Тази е единствената причина да се търси някаква награда и в това

беше тайната на моя меч.

Петрус трябваше да узнае, че съм разбрал, но аз бях сигурен, че няма повече да го видя. Той така дълго бе очаквал този ден, но не го бе дочакал.

Тогава мълчаливо коленичих, откъснах лист от бележника си и написах какво смятам да правя с меча. После го сгънах внимателно и го пъхнах под един камък. Латинската дума за камък „ре!та“ ми напомняше за него и щеше да е знак за нашето приятелство. Времето скоро щеше да унищожи хартията, но символично аз я давах на Петрус.

Той вече знаеше, че ще успее да открие меча си. Мисията ми пред Петрус също беше изпълнена.

Продължих да изкачвам планината. От мен струеше Агапе и обагреше целия пейзаж наоколо. Сега, след като бях открил тайната, трябваше да намеря и това, което търсех. Вратата и непоклатимата убеденост ме бяха обзели изцяло. Затананиках си италианската песен, за която Петрус ме бе подсетил на гарата при вагоните. Понеже не знаех думите, сам си ги измислях. Наблизо нямаше никого, минавах през някаква гъста гора и самотата ме накара да запее по-високо. Постепенно разбрах, че измислените от мен думи имат абсурден смисъл – бяха начин за общуване със света, който беше известен само на мен, тъй като светът сега ме учеше на него.

Бях изпитал това по различен начин при първата си среща с Легион. Тогава в мен се бе проявила дарбата за езици. Аз бях слуга на духа, който ме използва, за да спаси една жена, да създаде един враг и да ми покаже жестоката форма на Справедливата битка. Сега беше друго – аз бях Учител на самия себе си и се учех да разговарям с Вселената.

Започнах да разговарям с всичко по пътя си: със стволите на дърветата, локвите, падналите листа и пищните увивни растения. Това упражнение беше на обикновените хора. Децата го научават, но възрастните го забравят. Нещата ми отговаряха по мистериозен начин, сякаш разбираха какво им казвам, и в замяна ме изпълваха с Всепоглъщаща любов. Изпаднах едва ли не в транс и се уплаших, но въпреки това бях склонен да продължа играта, докато се уморя.

Петрус отново имаше право. Докато се самообучавах, аз се превръщах в Учител.

Стана време за обяд, но не спрях да хапна. Докато минавах през разни селца по пътя, говорех по-тихо, смеех се сам и ако някой случайно ми е обърнал внимание, вероятно си е направил извода, че поклонниците в днешно време полудяват, докато стигнат до катедралата в

Сантяго. Но това беше без значение, тъй като аз се радвах на живота наоколо и вече знаех какво трябва да правя с меча си, когато го намеря.

През остатъка от следобед се движех в транс, но напълно съзнавах къде искам да отида. А още по-ясно съзнавах живота край мен, който ми отвърщаше с Агапе. За пръв път по небето започнаха да се скупчват тежки облаци. Молах се да завали. След толкова път и толкова суша дъждът щеше да е поредното ново и вълнуващо приключение. В три следобед влязох в Галисия и на картата си видях, че ми остава само още една планина, за да приключа прехода си на този етап. Реших да я преваля и да пренощувам в първото населено място по склона надолу – Трика-стела, където един велик крал, Алфонсо IX, бе видял в мечтите си голям град. Толкова векове по-късно там нямаше нищо повече от малко провинциално селище.

Все така пеейки и говорейки с нещата на измисления от мен език, започнах да се изкачвам по единствената оставаща планина – Себрейро. Наречена е така на древно римско селище в района и май означава „февруари“, когато навярно се е случило нещо важно. Някога този участък бил смятан за най-трудния от целия Път на Сантяго. Днес нещата са се променили. Пътят бе по-стръмен от другаде, но една огромна телевизионна антена на съседно възвишение служеше за ориентир на поклонниците и предотвратяваше постоянните отклонения от пътя – така чести и фатални в миналото.

Облаците започнаха да слизат прекалено ниско и скоро щяха да ме обгърнат. За да стигна до Трикастела, трябваше внимателно да следя жълтите знаци, тъй като телевизионната антена вече бе забулена в мъгла. Ако се изгубех, щях да прекарам още една нощ на открито, а точно в този ден, когато щеше да вали, перспективата ми изглеждаше твърде неблагоприятна. Едно е дъждът да намокри лицето ти, да се наслаждаваш на свободата и живота, но накрая да посрещнеш нощта на уютно място с чаша вино и удобно легло и съвсем друго да спиш в калта с мокри превръзки. Коляното ми лесно можеше да се възпали.

Трябваше бързо да решавам. Да продължа напред и да прекося мъглата – все още имаше достатъчно светлина, – или да се върна в малкото селище, откъдето бях минал преди няколко часа, и да отложа изкачването на Себрейро за следващия ден.

Щом осъзнах, че трябва спешно да взема решение, забелязах, че с мен става нещо странно. Убедеността ми, че съм разгадал тайната на мечата, ме тласкаше към мъглата, която скоро щеше да ме обгърне. Беше различно чувство от онова, което ме накара да последвам момичето до

Портата на прошката и човека, отвел ме до църквата „Свети Йосиф Дърводелеца“.

Спомних си редките случаи, когато бях приемал да водя курс по магия в Бразилия. Обикновено сравнявах магическия опит с един друг, който всеки от нас е имал – карането на колело. Човек се качва на колелото, натиска педала и пада. Тръгва и пада, кара и пада и не се научава да пази равновесие постепенно. Внезапно обаче намира съвършеното равновесие и тогава напълно овладява колелото. Този опит не се трупа, той е нещо като чудо, дошло изневиделица.

Изкачвайки Себрейро, в четири часа следобед забелязах, че се е случило същото чудо. След като толкова дълго се движих по Пътя на Сантяго, той започна сам да ме „движи“. Аз следвах силата, наречена интуиция. Заради Всепоглъщащата любов, която цял ден изпитвах, и заради тайната на меча, която бях открил, и защото в кризисни моменти човек взема правилното решение, вървах без притеснение към мъглата.

* * *

„Този облак трябва да има край“, мислех си, докато се опитвах да открия жълтите знаци върху камъните и дърветата по Пътя. От около час имаше много лоша видимост, но аз продължавах да пея, за да прогоня страха. Чаках да се случи нещо необикновено. Погълнат от мъглата, сам в онова нереално обкръжение, отново съзрях Пътя на Сантяго, сякаш гледах някакъв филм, в който героят прави нещо непостижимо, нещо, за което в салона си мислим, че става само на кино. Но ето че аз го изживях в реалния живот. Гората притихваше все повече, а мъглата започна да се избистря. Може би бях стигнал до края, но тази светлина ме объркваше и всичко наоколо придоби мистериозни ужасяващи цветове.

Сега тишината бе почти пълна. Тъкмо когато си помислих това, ми се стори, че отляво чувам женски глас. Веднага спрях. Очаквах звукът да се повтори, но не. Не чувах дори естествения шум на гората, шурците, насекомите и стъпките на животни по сухата шума. Погледнах часовника си. Беше точно 5:15 ч. Изчислих, че ми остават около четири километра до Трикастела. Имах достатъчно време да ги измина на дневна светлина.

Когато свалих поглед от часовника си, отново чух женския глас. Оттам нататък ми предстоеше да изживея един от най-важните моменти в живота си.

Гласът не идваше от гората, а от мен самия. Успях да го чувам

ясно и отчетливо и от него интуицията ми се усилваше. Гласът не беше мой, нито на Астраин. Каза ми да не спирам да вървя и аз му се подчиних безпрекословно. Сякаш Петрус се беше върнал и ми говореше за това как да заповядваш и да служиш; в този миг аз бях единствено инструмент на Пътя, който ме караше да вървя. Мъглата все повече се разсейваше. Вече виждах дърветата. Земята беше влажна и хлъзгава, а склонът все така стръмен. Внезапно като по чудо мъглата се разсея напълно. Пред мен, забит високо в планината, стоеше кръстът.

Огледах се и видях морето от облаци, откъдето бях излязъл токущо. Видях и друго море от облаци над главата си. Между двете морета се намираха най-високите точки и връх Себрейро с кръста. Изпитах огромното желание да се моля. Макар да знаех, че ще се отклоня от пътя към Трикастела, реших да се кача догоре и да се помоля при кръста. Четирйсетте минути катерене бяха съпроводени от вътрешна и външна тишина. Измисленият от мен език бе изчезнал от главата ми и вече не ми помагаше да общувам с Господ и хората. Аз бях движан от Пътя на Сантяго. Той сам щеше да ми покаже мястото, където е мечът. Петрус отново имаше право.

Като стигнах до върха, заварих един човек да седи до кръста. Писеше нещо. Помислих си, че ми е пратен отнякъде, че е свръхестествено видение. Но интуицията ми подсказа, че не е така, и тогава видях пришитата върху дрехата му мида. Беше поклонник, който ме гледа дълго, после си тръгна, обезпокоен от присъствието ми. Може би и той като мен чакаше появата на някой ангел, но се бяхме открили като хора. По Пътя на обикновените хора.

Въпреки желанието ми да се моля не можах да кажа нищо. Останах дълго при кръста. Гледах планините и облаци, които покриха небето и земята, но оставиха незабулени високите върхове. На стотина метра под мен, в селище с петнайсетина къщи и една църква, започнаха да светват лампи. Поне имаше къде да пренощувам, когато Пътят ми наредеше. Не знаех кога точно ще се случи, но въпреки заминаването на Петрус не бях без водач. Пътят ме водеше.

Едно заблудено агне се качи горе и застана между мен и кръста. Погледна ме малко уплашено. Дълго наблюдавах притъмнялото небе, кръста и бялото агне в основата му. И тогава върху мен се стовари цялата умора от времето, прекарано в изпитания, битки, уроци и път. В стомаха ми се появи ужасна болка, която се заизкачва към гърлото, докато накрая се превърна в хлипове без сълзи пред онова агне и онзи кръст. Кръст, който не се налагаше да изправам, защото се извисяваше пред

мен непоклатим, устоял на времето, самотен и огромен. Показваше съдбата, която човек е отредил не на Господ, а на самия себе си. Уроците от Пътя на Сантяго нахлуха в главата ми, докато ридаях пред самотното агне.

– Господи – казах аз, най-сетне възвърнал способността си да се моля. – Аз не съм прикован към този кръст, а и теб не виждам на него. Този кръст е празен и такъв трябва да остане завинаги, тъй като времето за смърт вече е минало и сега един Бог се възражда вътре в мен. Този кръст е символизирал безграничната сила на човека, прикован и намерил смъртта, която всички притежаваме. Сега тази сила се ражда за живот, светът е спасен и аз мога да сътворя неговите чудеса. Понеже извървах Пътя на обикновените хора и открих там Твоята тайна. Ти също си извървял Пътя на обикновените хора. Дойде, за да ни покажеш всичко, на което сме способни, но което сме отказали да приемем. Показва ни, че силата и славата са достъпни за всекиго. Ала това внезапно осъзнаване на нашите способности ни дойде в повече. Ние те разпнахме, защото сме неблагодарни към Сина Божи, но то бе, защото се страхувахме да приемем собствените си заложби. Ние те разпнахме от страх да не се превърнем в богове. С времето и традицията ти отново се превърна в някакво далечно божество, а ние отново поехме по пътя си на хора.

Не е грях да си щастлив. Няколко упражнения и остър слух са достатъчни, за да може човек да постигне и най-невъзможните си мечти. Заради моята гордост от познанието Ти ме накара да извървя Пътя, по който всеки може да мине, и да открия това, което всички разбират, ако обърнат малко повече внимание на живота. Накара ме да осъзная, че търсенето на щастието е лично и не е пример, който може да бъде даден другиму. Преди да намеря меча си, трябваше да открия неговата тайна, а тя се оказа толкова проста – трябваше само да зная какво ще правя с него. С него и с щастието, което ще ми донесе.

Извървах толкова километри, за да разбере нещата, които вече знам, които всички знаем, но които ни е трудно да приемем. Има ли нещо по-трудно за човека, Господи, от това да узнае, че може да притежава сила? Болката, която изпитвам в момента в гърдите си и която ме кара да ридая и плаши агнето, съществува откакто свят светува. Малци на са поели бремето на собствения си триумф. Повечето са се отказали от мечтите си, когато те са станали възможни. Отказали са се да водят Справедливата битка, защото не са знаели какво да правят със собственото си щастие. Твърде привързани са били към нещата от битието. Както аз исках да намеря меча си, без да зная какво да правя с него.

В мен се събуждаше един забравен бог, а болката ставаше все по-силна. Чувствах близкото присъствие на моя Учител и за пръв път успях да превърна риданията си в сълзи. Плаках от благодарност, че ме накара да търся меча си по Пътя на Сантяго. Плаках от благодарност към Петрус, задето, без да ми го казва, ме научи, че ще постигна мечтите си, ако първо разбера какво искам да правя с тях. Видях празния кръст и агнето в основата му. То беше свободно да отиде където си пожелае в планината, да гледа облаците над главата си и облаците под краката си.

Агнето стана и аз го последвах. Вече знаех къде ме води и въпреки облаците светът за мен беше прозрачен. Макар да не виждах Млечния път на небето, бях сигурен, че той съществува и показва на всички Пътя на Сантяго. Следвах агнето, което се отправи към онова градче. То също се казваше Себрейро, като планината. Там някога се бе случило чудо – чудото да превърнеш това, което правиш, в онова, в което вярваш. Тайната на моя меч и на Пътя на Сантяго.

Докато слизах от планината, си спомних историята. Един селянин от близко село се изкачил да чуе литургията на Себрейро в ден, когато имало силна буря. Литургията отслужвал свещеник, който почти бил загубил вярата си и вътрешно презирал жертвата на селянина. Но в момента на благословията нафората се превърнала в плътта Христова, а виното – в неговата кръв. Мощите все още са там. Пазят се в онзи малък параклис – съкровище, по-ценно от всички богатства на Ватикана.

Агнето поспря за малко на влизане в село, където имаше една-единствена улица и тя водеше към църквата. Точно тогава бях обзет от сковаващ ужас и заповтарях безспирно: „Господи, не съм достоен да вляза в дома Ти.“ Но агнето ме погледна и ми заговори с очи. Каза завинаги да забравя това, че съм недостоен, защото силата се е върнала в мен така, както се възражда у всеки човек, повел Справедливата битка. Ще дойде ден – казаха очите му, – когато човекът отново ще бъде горд от самия себе си и тогава цялата природа ще възхвалява пробуждането на задрямалия в него бог.

Докато агнето ме гледаше, успях да прочета това в очите му. Сега то бе моят водач по Пътя на Сантяго. За момент всичко притъмня и аз започнах да виждам сцени, напомнящи ми онова, което бях чел за Апокалипсиса – Агнеца на своя трон и хората, които перат дрехите си, а те стават чисти от кръвта на Агнеца. Представляваше пробуждането на бога у всеки един от нас. Видях също битки, нещастия, катастрофи, които щяха да разтърсят земята в близките години. Но всичко завършваше с триумфа на Агнеца и всяко човешко същество по Земята, събудило у

себе си заспалия бог и цялата му сила.

* * *

Тогава станах и последвах агнето до малкия параклис, построен от селянина и свещеника, повярвал в това, което прави. Никой не знае кои са тези двама мъже. Две безименни плочи в гробището бележат мястото, където са заровени костите им. Но няма как да се узнае кой е гробът на свещеника и кой на селянина. Защото, за да има чудо, е трябвало двете сили заедно да участват в Справедливата битка.

Когато застанах на прага на параклиса, видях, че е изпълнен със светлина. Да, бях достоен да вляза, защото имах меч и знаех какво да правя с него. Това не беше Портата на прошката, тъй като вече бях опростен. Бях изпрал дрехите си с кръвта на Агнеца. Сега исках просто да сложа ръце върху меча си и да поведе Справедливата битка.

В малката постройка нямаше кръст. Там, на олтара, бяха реликвите на чудото – потира и дискоса, които видях по време на танца, и едно сребърно ковчеже за мощи с тялото и кръвта Христови. Аз отново вярвах в чудеса и в невъзможните неща, които човек може да постигне във всекидневието си. Високите върхове наоколо сякаш ми казваха, че са там единствено за да отправят предизвикателството си към човека. А човекът съществува само за да приеме честта на предизвикателството.

Агнето се мушна зад една от пейките, а аз погледнах напред. Пред олтара стоеше и някак облекчено се усмихваше моят Учител. С меча ми в ръка.

Спрях, а той приближи. Мина край мен и излезе навън. Аз го последвах. Пред параклиса, гледайки към мрачното небе, той измъкна меча ми от ножницата и ме помоли да го хвана за дръжката заедно с него. Насочи острието нагоре и изрече един от свещените псалми. Ставаше дума за хората, които се борят за победа:

До тебе ще паднат хиляда, и десет хиляди до теб отдалеч; но до тебе няма да се приближи. Зло няма да ти се случи, и язва няма да се приближи до твоето жилище, защото ще заповяда на Ангелите Си за тебе, да те опазват във всички твои пътища.

Тогава аз коленичих, а той докосна с острието раменете ми и изрече:

Аспида и василиск ще настъпиш, лъв и змей ще тъпчеш.

Щом каза това, започна да вали. Дъждът се изливаше и напояваше земята. Водата щеше да се върне в небето едва след като даде живот на някое семенце, след като израсте, дърво, след като се разпука цвят.

Валеше все по-силно, а аз стоях с вдигната глава, усещайки за пръв път по Пътя на Сантяго водата, която идва от небето. Спомних си пустите поля и бях щастлив, защото тази нощ щяха да бъдат напоени. Сетих се за камъните на Леон, за житата на Навара, за суровостта на Кастилия, за лозята на Риоха, които днес пиеха от водата, изливаща се на потоци и носеща силата на небесата. Припомних си, че съм изправил кръст, който бурята щеше да повали отново, за да може и друг поклонник да се научи да заповядва и да се подчинява. Помислих си за водопада, който сега бе станал още по-буен от дъждовната вода, и за Фонсебадон, където оставих толкова сила, която отново да даде живот на земята. Помислих си и за многото вода, която пих от безброй извори – сега те щяха да бликнат с нова сила. Аз бях достоен за моя меч, защото знаех какво да правя с него.

Учителят ми подаде меч и аз го поех. Потърсих с поглед агнето, но то беше изчезнало. Ала това нямаше значение – живата вода течеше от небето и от нея острието на меча ми блестеше.

Епилог

Сантяго де Компостела

От прозореца на хотела си виждам катедралата на Сантяго де Компостела и няколко туристи пред главния ѝ вход. Студенти със средновековни дрехи се разхождат сред хората, а продавачите на сувенири започват да подреждат сергиите си. Ранна утрин е и освен бележките това са първите ми редове за Пътя на Сантяго.

Вчера пристигнах в града, след като взех автобуса, движещ се по редовна линия между Педрафита – близо до Себрейро – и Компостела. За четири часа изминахме сто и петдесетте километра между двата града, и аз си спомних за прехода ни с Петрус. Трябваша ни две седмици, за да изминем същото разстояние. След малко ще изляза и ще отида да оставя на гроба на Сантяго мидите с образа на Света Богородица Апаресида. После при първа възможност ще взема самолета за Бразилия, защото имам много работа. Спомням си как Петрус ми каза, че е събрал всичките си преживявания в една картина. В главата ми се върти идеята да напиша книга за случилото се. Тепърва ще я обмислям. Сега, когато си върнах меча, ми предстои да свърша много неща.

Тайната на меча ми принадлежи и аз никога няма да я разкрия. Тя бе написана и оставена под един камък, но мастилото сигурно вече се е размило от дъжда. Така е по-добре. Нямахше нужда Петрус да знае.

Попитах Учителя дали е знаел датата на моето пристигане, или просто е тук от доста време. Той се засмя и каза, че е дошъл предишната сутрин и че щял да си замине на другия ден, дори и още да ме няма.

На сбогуване, когато вече беше в колата, наета до Мадрид, той ми подаде малко пакетче от Ордена на Сантяго де ла Еспада и каза, че вече съм получил голямо прозрение – прочел съм го в очите на агнето.

Каза още, че ако продължавам да полагам усилия като досегашните, може би някой ден ще разбера, че хората винаги пристигат точно навреме на мястото, където ги очакват.

КРАЙ

© 1987 Паулу Коелю
© Вера Киркова, превод от португалски

Paulo Coelho
O Diário de um Mago, 1987

Сканиране, разпознаване и редакция: kuyuliev, 2007

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2892>]